

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Insertni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina z dšm. mesecem 40.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126,
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

JUTRO

Problem nacionalizma

Nedvomno je, da živimo v dobi novega razmaha nacionalizma. Njegova nepremagljiva življenjska sila se je v zadnjem desetletju močno ojačila in ga potisnila v ospredje javnega življenja. Niti pred vojno ni bilo ne v Evropi in ne drugod po svetu toliko nacionalistične ognjevitosti kakor je opažamo danes.

Pojav je tem bolj presenetljiv, ker je pred vojno velik del intelektualne Evrope pripravljaval nacionalizmu pogrebne obrede. Tudi po vojni je bil zlasti v nekaterih deželah močno popularen nazor, da je nacionalizem kot doktrina in kot politična sila že zdavnaj dovršil svojo zgodovinsko nalogo in se mora neizprosno umakniti. To verovanje je bilo posebno razširjeno v socialističnih vrstah. Danes je položaj drugačen. Nacionalizem, ki je ponekod povzročil sovniščiščno obliko fašizma, se spušča v odločno borbo s starim tekmečem socializmom, ki so ga smatrali za naravnega pogrebca in zakonitega dediča nacionalizma. Namesto za pogrebom nacionalizma, se svet pomika za njegovim triumfalnim sprevodom na vladarski prestol. To so paradoksi našega časa!

Če se vprašamo, kaj je vzrok, da nacionalizem v vseh svojih raznovrstnih oblikah zmagovalno prodira tudi v dvajseto stoletje in ruši pod seboj mnoge stvaritve mladega internacionalizma, dobimo kaj različne odgovore. To je tudi povsem umljivo. Nacionalizma namreč ni mogoče označiti z eno samo formulo, ni mu mogoče dati za vse narode enako sprejemljivega programa, kakor je to mogoče pri socializmu. Socializem je vendarle v jedru umstven pojav, izraz verovanj in stremeljenj, ki so nastala iz zavestno postavljenih, razumsko preudarjenih premis. Nacionalizem pa nosijo v največji meri instinkti, njegova moč izhaja iz prirodnih razlik med rasami in preteklosti, iz nečesa, kar je izrazito relativno in čustveno ter že samo po sebi ni enako veljavno na vsakem mestu in v vsakem času.

Zaradi tega je povsem napačno, če kdo vse nacionalistične pokrete meče v isti koš in označuje z velikim napisom: »Zastarelo«, »škodljivo«, »pogansko«. Tako mišljenje je zelo enostransko, izrazito dogmatično in zadovoljuje samo one, ki mislijo, da lahko doumejo življenje kot nekoliko preprostih razumskih resnic. Toda pot zgodovinskega razvoja človeštva je veliko preveč zasukana in nepravilna, da bi jo mogli osvetliti z lučkami posameznih ideologij. Samo zaradi nepravilnosti in relativnosti vsega zgodovinskega dogajanja so mogoča taka »presenečenja«, kakor jih sedaj doživljajo oni, ki so videli v socializmu naravnega pogrebca nacionalizma.

Nacionalizem je zelo mnogovrsten in različen: v tem je njegova slabost in njegova prednost, zakaj iz tega izhajajo njegove življenjske sile, pa tudi njegova neizogibna, kajrnat usodna nasprotja in konflikti. Če govorimo o nacionalizmu, mislimo vedno na samobitnost posameznega naroda. Zato se nekateri skušali potegniti ostro črto med narodnostjo in narodnostjo ter nacionalizmom in nacijo, kakor da so to povsem različni pojmi. Tako razlikovanje pa je hudo umetno in zgolj teoretično.

Dodala naravno je, da so med različnimi nacionalizmi velike psihološke razlike in da je njih sila kaj različna. Toda v nekih okoliščinah je lahko vsaka narodnost nacionalistična, če smatramo, da se nacionalizem začenja samo s potenciranjem danih plemenskih, kulturnih, političnih ali gospodarskih razlik. Sicer pa je že zdavnaj zaman vse trud, da bi našli za »narod« pojmovanje, ki bi enako ustrezalo povsod na svetu in v vsakem času. Vsak narod si mora najti lastno formulacijo in po svoje urediti odnos med narodno samobitnostjo in mednarodnim idealom. Prav s tem bo najbolj koristil počasi, a nujno se razvijajoči zavesti mednarodne skupnosti, ki je ni mogoče umetno vsiliti, kakor ni mogoče umetno zbrisati narodnostnih razlik.

Nacionalizem in narod ostajata problem tudi nadalje in kdor bi si lomil glavo, kako bi ta problem rešil za vse enako, bi opravljal jalovo in vprav abotno delo. Dejstvo je, da se pojavi, ki jih označujemo s preširoko in presplošno besedo »nacionalni«, ne dajo odpraviti z nikakim razumskim, programatičnim internacionalizmom, prav tako jih ni mogoče končno rešiti z verskega stališča. Oni, ki so v svoji teoretični enostranosti iznašli trditve, da je »narodnost poganstvo«, lahko postanejo v nekih situacijah in pod pritiskom nekih življenjskih dejstev ognjevitimi nacionalisti, ali pa jih narod izloči iz sebe. Prav tako vidimo, da nacionalna zavest večkrat prebija še tako trdo lupino socializma in da po pričevanju mnogih opazovalcev vese celo v sovjetski Rusiji, kjer sicer z vsimi sredstvi oznanjajo baš nasprotno besedilo.

Nacionalno vprašanje je treba vedno reševati konkretno, če mu hočemo pri-

Nad deset tisoč dečkov in deklic na taboru sokolske mladine

Prihajali so včeraj ves dan s posebnimi in rednimi vlaki — Skupno z nacionalno Ljubljano so triumfalno sprejeli mlade brate in sestre s severa

Ljubljana, 17. junija.

Kljub neprijetnemu vremenu je bila Ljubljana danes od jutra do večera živahna in razgibana. Vsa se je odela v državne trobojnice, cestje in trgi, po katerih bo jutri šel manifestacijski sprevod sokolskega naraščaja, pa so se še posebej razkošno okrasili z zelenjem in zastavami. Vse mesto se je dostojno pripravilo na sprejem mladih gostov, ki so za jutrišnji nastop prišli v Ljubljano tudi iz najbolj oddaljenih delov države in iz bratske Čehoslovaške.

Prva manjša skupina mladih Sokolov in Sokolice so se pripeljala v Ljubljano že včeraj. Danes je bil glavni kolodvor ves dan eno samo pozorišče veselja, iskrenega sprejemanja in smidenja. Posamezni odseki, na katere se je porazdelil zletni odbor (stanovanjski odsek, ki ga vodi inšpektor Jareš z neumornim tajnikom Markičem, odsek za prehrano pod predsedstvom restavraterja Majcena ter priljubljeni odsek s predsednikom Pogačnikom na čelu) so imeli z vsem svojim obsežnim aparatom neprestano dež glavo dela. Dasi je bilo zaradi deževja, ki je mo-

vee čas obisipalo s svojo prijazno pozornostjo.

Čehoslovaki so tu!

Do vrhunca pa je prispelo navdušenje, ko so se z brzim vlakom ob 5. pripeljali Čehoslovaki. Sokolstvo in mesto sta čehoslovakiškim bratom pridelala še posebno tonel, iskren sprejem. Postalo so ob teluri oblegale tolikšne množice, da so morali reditelji odrediti, naj se sprejem izvrši izven perona, na širokem trgu pred kolodvorskim poslopijem. Ker so Čehi že na progi od Maribora množice naročnega občinstva zadržavale s svojimi pozdravi, je vlak privozil v Ljubljano z majhno zamudo. Že mnogo pred njegovim prihodom je z godbo »Sloga« prispela na postajo velika povorka Sokolov in naraščaja z naraščajskim praporom Sokola II. in 4. podstarešino SKJ br. Gangl na čelu. Navzoči so bili predstavniki vrhovnih sokolskih odborov, čehoslovakiški konzul inž. Sevdik, predsedstvo JC Nige in Čel. obce, nar. poslanec Lončar in predsednik

tonirala čehoslovakiško in nato našo državno himno. Nato zopet dolge viharne ovacije. Namestnik staroste ČOS g. Truhlar se je globoko ginjen zahvalil za prisrčne bratske pozdrave. Rekel je:

Čehoslovakiška voščila

Pri vstopu našega naraščaja na tla bele Ljubljane vam pošiljam po ukazu načelstva ČOS najprisernejše bratske pozdrave. Zahvaljujem se vam iz dna srca za vaš jasni bratski sprejem. Želim vam, da bi bil vaš sokolski naraščaj takšen, kot je naš v duhu Tyrševem. Srca nas vseh naj bodo združena in spojena v slovanskem bratstvu. Sledimo Tyršu in Fügnerju idejno v slovanskem bratstvu. (Veliko odobravanje) Naš naraščaj prihaja med vas, da bi se zopet pobratil z vašim naraščajem, da bi se okrepil v borbi za našo skupnost. Naraščaj naj sledi stremljenju nas starejših. Naraščaj bodi bodočnost našega naroda in naših držav. Iz bratskega srca v bratsko srce naj se izliva naša ljubezen in zato še enkrat kličem zahvalo za sprejem in da bi ohranili vsi našo ljubezen in zvestobo v dobrih in hudih časih. Kličem: Nazdar! Zdravo!

Triumfalen sprevod v mesto

V novi vihar vzklikanja in ovacij so zopet zadoneli akordi obeh državnih himen, po njihovem odsvirvanju pa se je razvil v mesto mogočen sprevod, ker so se čehoslovakiškemu naraščaju pridružili tisoči jugoslovanski.

Sprevod se je z Masarykove ceste pomikal med gostim špalirjem po Miklošičevi

cesti, Tavčarjevi ulici, Dumajski cesti, Aleksandrovi cesti do Narodnega doma, odkoder so naši Sokoli pospremili mlade čehoslovakiške brate in sestre do njihovih stanovanj, dečke na klasično gimnazijo, dekleta pa na licej.

Ze sam prihod čehskega naraščaja pa je po vsem mestu vzbudil tolikšen val ognjevitosti in navdušenja, kakor ga zna jugoslovanska Ljubljana izkazati samo svojim dragim bratom od Prage.

Kljub neprijetnemu dežju, ki je po kratkih presledkih pršil z neba ves dan, je danes vse naše mesto začutilo, da se je po njegovih ulicah razlila mladost in z mladostjo vera v bodočnost. Nič manj dobre volje kakor Ljubljana pa niso njeni mladi gostje, izmed katerih jih je na tisoče in tisoče danes šele privikar med nami. Da jim bo dobro pri nas in da bodo ostali zdravi, za to je v vseh ozirih preskrbljeno. Naše srednje, strokovne in osn. šole ter domovi, po katerih je naraščaj nastanjen (realka, Graben, Vrtača, giuhnemnica, licej, Mladika, učiteljske, srednja tehnična šola in gimnazija na Poljanah) so postali prava majhna vojna taborišča, po katerih se desetisočglava vojska pripravljala na svoj pohod.

In nobeno srce ne more biti tako zakrknjeno, da ga ta mala, toda neustrašna armada s svojo jutrišnjo manifestacijo in s svojim nastopom na zletišču ne bi mogla osvojiti.

Opozarjamo na članke, obvestila in navodila na 3. in 4. strani.

Čehoslovakiška mladina od Maribora do Ljubljane

Neumorno sviranje vojaške godbe na peronu mariborskega kolodvora, vzkliki večstoglavne množice, mahanje z zastavicami in robci, to je zadnja slika, ki so jo mladi čški gostje včeraj poneli iz Maribora, čigar cerkve in palače so se polagoma izgubljale pod zamračenimi vrhovi Pohorja, na zeleni plošči Dravskega polja. V Pragerskem nov dokaz jugoslovenske in posebej še naše slovenske pozornosti: množica sokolskih otrok na peronu. Zopet trobojnice, cvetje in burno vzklikanje. Med tem je počasi deževalo: neprijeten dež, ki je malce skvaril tudi sprejem v Mariboru. Toda kaj je to mladim ljudem, ki jim nova dežela nudi toliko veselja in radostne zavesti, da so ti ljudje, ki jih tako presrečno pozdravljajo, bratje in sestre po krvi in po sokolski ideji. Lokomotiva težko sopiha in vleče za seboj devetnajst skoraj polnih vagonov, med njimi štiri čške: največjejele, solnečne od samih mladih sokolskih obrazov!

Kmalu za Poljčanimi je prenehalo deževati in zelena pokrajina je dobila veseljši videz. V 8. urah so zopet mladi, strumni Sokolci pozdravili tiste štiri vagonce. V Celju je bila na postaji zbrana velika množica ljudstva in sokolske mladine. Rdece srcaje, zastavice, cvetje, robci — slika, ki se je trdno vtisnila v spomin. Vse je vedelo, da prihaja z brzovlakom čška mladina: s posameznih hiš so mahljali z robci ali samo z rokami in v vagonih je vselej završalo kakor v panju: Zdravo! Na zdar!

Pri Rimskih Toplicah se je mladim čehoslovakiškim gostom prvič na jugoslovanski tleh nasmešnilo sonce in je tja do Hrastnika budilo vsele nade. Zidani most se je imenitno postavil. Goste je pričakovala vrsta Sokolov s številno sokolsko mladino, ki je s cvetjem in zelenjem vdrila v vagonom. Železničarska godba je svirala v pozdrav in v slovo sokolske koračnice. Tudi Zagorje ni prezrlo prihajajoče čške sokolske mladine: kakor v filmu je sinila

mimo vrsta naraščajnikov s praporom. V Litiji jih je takisto pozdravljala mladina. Zdaj so vsi nestrpno pričakovali Ljubljano, zavedajoč se, da jih tam čaka najlepše...

Vse to so za mlade ljudi močna doživetja. Naš poročevalec, ki se je vozil z njimi, je s pravo naslado poslušal spontane izraze njihovega vznícenja. Kako silno jim je ugajala romantična savska dolina od Zidanega mosta do Save! Pravijo, da bi kar vse avstrijske Alpe dali za njo. Sava se jim je močno prikupila, ker je zelena (dasi je bila od deževja precej motna). Bili so vidno zadovoljni z vsem, ker se je odpiralo pred njimi — hrepelci so spoznali nov kos slovanskega sveta!

Eden izmed njihovih voditeljev, br. Beneš iz Prage, nam je pravil, da je vsa vožnja potekala nad pričakovano dobro. Nikjer niso delali neprilike: tudi Avstriji so mirno in skoraj z dopadanjem opazovali njihove sokolske kroje. Posebno pa se vse Bleda in morja, da morja, ki ga po večini še niso videli in ki o njem sanjario prav vsi...

V Mariboru ob prihodu v Jugoslavijo

Maribor, 16. junija. S popoldanskim brzovlakom je prispela v Maribor skupina mladih čehoslovakiških Sokolov in Sokolice, ki so potovali na pokrajinski zlet v Ljubljani in ki jih spremlja prvi podstarosta čsl. Sokola br. Truhlar. Maribor, ki se je na sokolski zlet tudi sicer izredno skrbno pripravil, ter je odposlal samo iz svoje župe v Ljubljano več kakor tri tisoč moškega in ženskega naraščaja ter moške in ženske dece, je tudi brate Čehoslovake sprejel nad vse dostojno in prisrčno. Na postajo se je zgrnila velika množica narodnega občinstva, ki je z rožami in izrazi spontanega navdušenja obsulo drage mlade goste. Tople pozdravne besede sta med drugimi govorniki izpregovorila tudi mariborski župan dr. Lipold ter zastopnik savezne uprave br. Poharc iz Ljubljane.

Ko so se bratje Čehoslovaki po kratkem postanku vlaka odpravili dalje proti Ljubljani, so bili po iskrenem sprejemu v Mariboru, na severni meji Jugoslavije, gotovo lahko uverjeni, da prihajajo k nam kakor v svojo ljubo domovino.

V Celju

Celje, 17. junija. Danes med 11. in 12. dopoldne so se peljali skozi Celje štirje dolgi posebni vlaki, v katerih je bilo več tisoč sokolskega naraščaja in dece iz raznih krajev od avstrijske in madžarske meje do Celja. Mladini je bil na celjskem kolodvoru prirejen prisrčen sprejem. Ob pol 12. se je odpravila proti Ljubljani tudi številna mladina iz Celja in okolice.

Ob 15.25 je prispel iz Maribora brz vlak s posebnimi vagoni, v katerih se je vozil čehoslovakiški sokolski naraščaj. Množica občinstva je priredila gostom navdušen sprejem. V imenu celjskega sokolskega društva jih je pozdravil dr. Milko Hrašovec. Po kratkem prestopu je dolgi vlak med viharimi vzkliki »Nazdar!« in »Zdravo!« nadaljeval svojo pot proti Ljubljani.

Danes ob 11. dopoldne slavnostni sprevod po Ljubljani!

Ob 3. dopoldne javna telovadba na zletišču. Poleg jugoslovanskega in čehoslovakiškega naraščaja nastopi tudi naš planinski polk!

Podstarosta SKJ E. Gangl (X) pozdravlja čehoslovakiške naraščajnike in njegove voditelje. Poleg njega br. Truhlar (X X), prvi podstarosta ČOS.

tilo razpoloženje ves dan, pričakovati, da bo udeležba manjša, kakor je bilo udeležencev prijavljenih, vendar kažejo številke, ki so jih doslej zabeležili posamezni odseki, da niti neugodno vreme ni moglo prikrajšati veličine naraščajkega zleta. Vsega skupaj je bilo iz Jugoslavije in iz Čehoslovaške prijavljenih nad 5000 moškega in ženskega naraščaja in nad 5000 dece. Dotim je vreme morda manjše število mladih Sokolov in Sokolice iz bolj oddaljenih pokrajin zadržalo doma, pa so zato nekatere druge župe prišle v Ljubljano v veliko večjem številu, kakor so se bile prvotno prijavile. Zlasti je hvaljevredna udeležba mariborske župe, ki je sama poslala v Ljubljano nad 3000 naraščaja in dece. Udeležba na naraščajskem zletu je zato še večja, kakor pa manjša, kakor je bila prvotno napovedana.

Vlaki prihajajo

Vlaki so prihajali ves dan. Čeprav so zaradi tehničnih zadržkov skoro vsi imeli precejšnje zamude, je občinstvo v velikih množicah ves dan vztrajalo na postaji, da ob bližjo pozdravi prihajajoče goste, za prihod Čehoslovakov, ki so prispeli z brzim vlakom ob 5. pa je vse Masarykovo čelo zalilo morje Sokolstva in drugega narodnega občinstva.

Naraščajniki in deca so prišli z osimimi posebnimi sokolskimi vlaki, spreminili pa so v sokolske tudi vse redne potniške vlake, ker so do zadnjega prostora zasedli tudi nje. Iz Zagreba, Bjeelovara in Banjaluke se jih je ob četrti na 12. pripeljalo 780, malo za njimi se je pripeljala enako mogočna skupina iz Beograda, Skoplja, Niša, Kragujevca in Mostarja, ob pol 1. je prvi mariborski vlak pripeljal 136 mladih Sokolov in Sokolice. Ob 2. se je pripeljala skupina Vražedincev in z njimi spet 1192 Mariborčanov. Ob pol 3. sta dva posebna vlaka drug za drugim pripeljala 1233 naraščaja in dece iz celjskega okrožja. Ob četrti na 5. je dolenski vlak pripeljal 480 mladih Sokolov in Sokolice od Karlovca in Gorskega Kotara in iz Dolznjske, in skoro istočasno so prispeli Gorenjci in Gorenjke v še večjem številu. Vse skupine so na kolodvoru pričakale velike množice Sokolov in sokolstvu naklonjenega občinstva, in ko so se od dolge vožnje utrujene čete pomikale skozi mesto na svoja stanovanja, jih je mesto

ti do jedra. Konkretno gledano pa obstoje velike razlike n. pr. med našim nacionalizmom in nacionalizmom Nemčije in Italije. Pri nas ni niti sledu o imperialističnem nacionalizmu, ki bi stremel po osvojitvi tujega ozemlja. Naš nacionalizem ne pozna ksenofobije (mrznje do tujcev) in če naglašajo potrebo notranje osamosvojitve, je to še vedno razumljivo, če se spomnimo, da naš narod glede svoje zakonitosti še dolgo ne bo na isti višini kakor so drugi, starejši in močnejši narodi.

Pozdrav pred kolodvorom

Med neprestanim bratskim pozdravljanjem so se čški Sokoli razvrstili v čete in so s perona odkorakali na prostor pred kolodvorsko poslopje, na katerem se je poleg sokolskih redov zgrinjala tisočglava množica drugega občinstva. Ko se je poleg viharno vzklikanje, je pozdravil severne brate podstarešina Gangl. Izrekel je na tleh bele Ljubljane bratsko dobrodoščilo severnim bratom, ki so prihiteli, da z nami vred proslavijo jubilej prvega sokolskega društva na slovanskem jugu. Pozdravil jih je v žvi veri, da Čehi kričijo pota v bodočnost vsega slovastva. Ramo ob rami z njimi se bočemo Jugoslovenci boriti za veličino naroda in domovine. Železničarska godba je nato najprej in-

Čehoslovakiški naraščajniki odhajajo v sprevodu z ljubljanskega kolodvora v mesto. Prebivalstvo tvori na obeh straneh gost špalir.

PRVI KRČI LONDONSKE KONFERENCE

Najtrši oreh: stabilizacija valut in ureditev dolgov

Amerika vedno bolj kaže svoje sebične namene, ki vzbujajo odpor — Francija naj bi pomagala Nemčiji plačati njene dolge v Ameriki — Konferenca čaka na odgovor Washingtona

London, 17. junija. r. Glavni predmet zakulisnih razprav na londonski gospodarski konferenci je sedaj vprašanje stabilizacije valut. V prvi vrsti se vrše pogajanja in razgovori o stabilizaciji ameriškega dolarja in angleškega funta, torej valut, ki sta se prvi odrekli zlatemu standardu, in sicer obe z istim ciljem, dvigniti nivo cen na znotraj in izboljšati z razvednotenjem lastne valute konkurenčno sposobnost na zunaj.

Anglija, ki se je prva zatekla k temu, v marsičem nevarnem eksperimentu, je svoj cilj dosegla. Njena trgovinska bilanca se je znatno izboljšala, gospodarska delavnost poživala in brezposelnost zaježila. Zato smatra, da je že napočil trenutek, ko more znova stabilizirati svojo valuto, in sicer tembolj, ker je to zahteval skoraj vseh držav, ki sodelujejo na londonski konferenci. Razen tega pa smatrajo, da je povratek k zlatemu standardu nujno potreben tudi zaradi tega, ker Francija nikakor neče zapustiti tega najvažnejšega merila mednarodne vrednosti in kopiči ogromne zaloge zlata.

Skoraj v enakem položaju kakor Anglija, je Amerika, vendar pa imajo v Washingtonu še vedno pomisleke proti prehitri stabilizaciji. V Londonu se vrše sicer že več dni razgovori in pogajanja med zastopniki ameriške ter angleške Narodne banke in večerja so se trdili, da je dosežen načelen sporazum o začasni stabilizaciji funta in dolarja za dobo trajanja konference na podlagi 4.05 dolarja za funt. Toda danes so bile te vesti z ameriške strani odločno demantirane. Ameriški finančni minister je izjavil, da o sporazumu ne more biti govora, ker ameriška vlada sploh še ni zavzela nikakega stališča.

Kaj zahtevajo Američani

V krogih ameriške delegacije odkrito priznavajo, da Roosevelt ni naklonjen stabilizaciji v sedanjem trenutku, ker smatra, da se cene v Ameriki še niso dovolj popravile in da tudi še ni konkurenčna sposobnost ameriškega blaga zaradi razvednotenja dolarja doseglja željene stopnje. Zato želi še nadalje ohraniti sedanje stanje. Na drugi strani pa vidijo v tem močno orodje, s katerim bodo operirali Američani pri nadaljnjih pogajanjih v Londonu. Amerika bi predvsem rada prisilila Francijo, da bi pristane na večje posojilo Nemčiji, da bi mogla s tem francoskim denarjem poplačati svoje dolge v Ameriki. Pri tem gre za par milijard, ki bi bile v sedanjem trenutku ameriškega gospodarstva skrajno dobrodošle. Ameriški krogi opozarjajo tudi na to, da bo le z likvidacijo zamrznjenih kreditov v Nemčiji mogoče pridobiti ameriške finančne kroge za novo ureditev vojnih dolgov, glede katerih se kažejo sedaj skrajno nepopustljivi, čeprav je plačilo junijskega obroka jasno pokazalo malo- ne organiziran odpor Evrope.

Francoski krogi za take ameriške načrte niso nič kaj dostopni in vztrajajo slej ko prej pri svojem stališču, da je stabilizacija valut pogoj za ureditev vseh ostalih problemov, ki so na dnevnem redu svetovne gospodarske konference. Angleški krogi so zaradi tega precej rezervirani, vsekakor pa naglašajo, da ni misliti na stabilizacijo funta brez istovrstne stabilizacije dolarja.

Sprito tako nasprotujočih si stališč vodilnih držav je zaenkrat zelo domljivo, ali in na kakšni osnovi bo mogoče doseči sporazum. Vendar pa v konferenčnih krogih ne obupavajo in opozarjajo na to, da se pri reševanju vseh velikih problemov v začetku kažejo skoraj nepremostljive ovire, ki pa se koncem koncem vendarle prebrode in tako bo brez dvoma tudi londonska konferenca našla izhod iz te zagate, ker se vse države zaveda, o kako dalekosežne posledice bi nastale, ako bi konferenca zgrešila svojo nalogo in ne rodila pričakovanih uspehov. Splošno prevladuje mnenje, da bo zmagalo stališče Francije, ki naglašajo, da je treba najprej rešiti valutni problem, ker bo potem mnogo lažje najti rešitev v vprašanju carin in vseh drugih problemov, o katerih razpravlja konferenca.

Odmev na borzi

London, 17. junija. AA. Negotovitost, ki je vladala zaradi razgovorov med Francijo, Anglijo in USA o valutnem premirju, je vplivala tudi na devizni trg. Tako je dolar reagiral od 4.05, kolikor je snoči notiral, na 4.07 in pol, vendar je bilo prav malo prometa. Francoski frank je bil miren, nemška marka pa je nekaj časa nihala.

Francija veže stabilizacijo na ureditev vojnih dolgov

London, 17. junija. r. Danes so se ves dan nadaljevali razgovori o stabilizaciji valut med Anglijo, Ameriko in Francijo. Po celodnevni razgovorih, ki so bili okrog poldneva skrajno kritični, je pozno popoldne po zadrževanju poučenih krogov prišlo do temeljnega sporazuma, ki je bil označen za začasno valutno premirje za dobo trajanja konference. Ameriška delegacija pa je izjavila, da ni pooblaščen na svoje pest sklepati takih sporazumov, zaradi česar so besedilo sporazuma brzojavno sporočili v Washington. Obenem je vodja ameriške delegacije Hull na poziv svoje vlade odpotoval v Ameriko, da poroča vladi. Kljub temu zelo skeptično gledajo na položaj in nimajo mnogo upanja, da bo ameriška vlada predložila sporazum potrdila. Vsekakor ni pričakovati odločitve pred sredo prihodnjega tedna. Iz krogov ameriške delegacije se doznavajo, da je Francija vezala vprašanje stabilizacije valut na ureditev vojnih dolgov. Zato zelo dvomi, da bi ameriška vlada dala svoj pristanek.

Tudi Italija na strani Francije

London, 17. junija. AA. Francoski finančni minister Bonnet je danes sklical na sejo člane francoske delegacije, da postavijo v glavni obliki predloge, ki bodo v ponedeljek izročeni v odobritev gospodarski komisiji konference. V teh predlogih naglašajo francoska delegacija velik pomen organizacije proizvodnje. Po drugi strani sicer ne zanika potrebo po znižanju carin, poudarja pa, da samo carinski ukrepi ne bodo dovolj za obnovo sveta v sedanji anarhični produkciji.

Po tem sestanku je Bonnet konferiral z italijanskim finančnim ministrom Jungom o valutnih vprašanjih; pokazalo se je, da imata Francija in Italija enake nazore.

Francija se pripravlja za vsak primer

Pariz, 17. junija. č. Francoska vlada je predložila parlamentu dva predloga o pooblastilih, ki naj jih da parlament vladi glede carinskih tarif, da bi mogla na ta način preprečiti sleherno zavlačevanje odločitev v času parlamentarnih počitnic. Glede carinske politike je zahtevala vlada pooblastilo, da sme ukiniti kontingente in namesto njih povisati carinske tarife. Carinski odbor parlamenta je ta predlog odločno zavrnil. V drugem predlogu je vlada zahtevala pooblastilo za uvedbo začasnih carinskih tarifov v primeru izrednih dogodkov. Tu je mislila pred vsem na primer devalvacije valute kakor druge države. Carinski odbor je na to pooblastilo pristal le za dobo parlamentarnih počitnic.

Nova nota Amerike glede vojnih dolgov

Washington, 17. junija. č. Ameriška vlada je poslala vsem državam, ki 15. junija niso izpolnile svojih plačil junijskega obroka vojnih dolgov, noto, katere vsebina pa doslej še ni bila objavljena in zato podrobnosti še niso znane.

Konferenca podunavskih držav

London, 17. junija. AA. Danes ob 11. so imeli sestanke zastopniki podunavskih držav. Razpravljali so o resolucijah konference v Stresli. Zdi se, da ni med njimi zaradi nesoglasij v žitnem vprašanju prišlo do nikakega sporazuma. Eden izmed delegatov je o sestanku izjavil, da ta trenutek ni moči govoriti o ustanovitvi podunavskega bloka.

Blamaža nemške delegacije

Izročila je gospodarski konferenci imperialistično spomenico, s katero zahteva povratek kolonij — Zaradi splošnega ogorčenja je spomenico zopet umaknila

London, 17. junija. AA. Nemški gospodarski minister Hugenberg je danes dopoldne predložil gospodarski komisiji v imenu nemške delegacije spomenico, v kateri razlaga stališče nemške vlade glede glavnih problemov gospodarske konference. Nemška spomenica, ki je bila razdeljena tudi med delegacije, je vzbudila splošno pozornost, pa tudi razburjenje. Spomenica navaja v glavnem:

Če naj se svetu vrne zdravje, je najprej potrebno, da odzdravi Nemčija, kakaj katastrofa Nemčije bi potegnila v prepad ves zapadni svet. Tudi z nemškega stališča je nujno potrebno, da se likvidirajo meddržavni dolgi, ker so ti dolgi rotili gospodarsko nevarnost, za katero danes trpi ves svet, uničili tržišča in ubili kuno moč narodov.

Opozarjajoč na zvezo med nakazovanjem deviz in mednarodno trgovino ter protekcionizmom, ki je iz tega nastal, navaja spomenica dalje: Ta položaj bo ostal tako dolgo, dokler bo višina meddržavnih dolgov večja kakor vrednost blaga, ki ga dolžniki morejo izvoziti in upnikom konзумirati, ne da bi pri tem trpel njihov gospodarski sistem. Ureditev vprašanja vojnih dolgov je zato prvi korak na poti k prečiščenju blagostanju. Nobeno blagostanje med narodi, ne v notranjosti držav, ne more te-

meliti na ničemer drugem kakor na svobodnem razvoju vseh obstoječih sil.

Spomenica zaključuje: »Za sodelovanje med narodi sta potrebni dve stvari: duševna širokogrudnost in povečanje plačilne zmogljivosti Nemčije. Zato bi se morala Nemčiji vrniti afriški kolonije in se ji odpreti drugi teritoriji, da bo mogla izpolniti svoje veliko in mirno ljudsko poslanstvo.«

V krogih konference govore, da sta to spomenico sestavila dr. Schacht in dr. Hugenberg. Zaradi razburjenja, ki jo je povzročila med delegati, je nemška delegacija izjavila, da se misli v spomenici samo Hugenbergove osebo pripombe. Tajništvo konference je popoldne razglasilo, da je nemška delegacija spomenico umaknila.

Hugenberg odpoklican

Berlin, 17. junija. AA. V poučenih krogih izjavljajo, da vsebuje Hugenbergova spomenica samo njegovo osebno mnenje. Iz te spomenice se ne sme sklepati na to, da bi Nemčija pripravljala kakšno imperialistično politiko. Ni izključeno, da bo ta spomenica omajala Hugenbergovo stališče. Hugenberg je bil popoldne hrzljivo pozvan, naj se nemudoma vrne v Berlin, da opraviči svoje postopanje, ki je prestizžu Nemčije zelo škodovalo.

Skorajšnji konec centruma

Hitlerjevci napovedujejo centrumu usodo italijanskih klerikalcev — Poleg Hitlerja ne sme biti v Nemčiji nobenega drugega „voditelja“

Berlin, 17. junija. d. Eden izmed vrhovnih voditeljev narodne socialistične stranke Kube je objavil v strankinem glasilu članek, v katerem opozarja na množestvne prestope nemško-nacionalnih poslancev v narodno socialistično stranko, iz česar izvaja zaključek, da morajo polagoma v Nemčiji izginiti razen Hitlerjeve vse ostale stranke. Med drugim pravi, da bodo nemškimi nacionalci, ki so že do sedaj pristopili v vrste Hitlerjeve stranke, sešli še drugi. Odpor, ki ga kažejo posejci v vzhodnih pokrajinah proti Hitlerju in narodno-socialističnemu pokretu, dokazuje, da so na temu še ljudje, ki so reakcionarni do kosti. To povzroča trenja, ki se morajo v interesu nemške stvari onemogočiti. Čim hitreje bodo izginili ostanki dosedanjega strankarskega življenja v Nemčiji, tem bolje bo za njo. Nemogoče je, da bi poleg Hitlerjeve voje obstajala še kaka druga, zlasti strankarsko-političnega značaja. Tudi centrum bo moral spoznati, da trajno ne bo mogel več obstajati kot stranka. Usoda, ki jo je pripravil veliki italijanski državnik Mussolini popularom in Italiji bo doletela v Hitlerjevi Nemčiji tudi centrum. Hladni in preračunljivi Brüning je bil najbolj nevaren nasprotnik narodno-socialističnega pokreta za nemško svobodo. Toda v centrumu se pejavlja sedaj kriza, ker prihajajo do spoznanja, da so časi parlamentarne vladavine Nemčije za vedno minili.

Vdruženje centruma izjavlja glede na grožnjo narodno-socialističnih krogov, da bodo proti njemu uporabljali enake ukrepe (?) kakor krščansko-socialna vlada v Avstriji proti narodnim socialistom, da pa ne obstoja med stranko centruma v Nemčiji in krščansko-socialno stranko v Avstriji nobena zveza.

Centrumške trdnjave že padajo

Karlsruhe, 17. junija. d. Badenski notranji minister je razpustil centrumovo organizacijo »Badenwacht«. Svoj ukrep utemeljuje s tem, da je ta organizacija zavzemala povsem neobjavljeno stališče do novega režima v Nemčiji. »Badenwacht« je bila izrazito bojna organizacija centruma.

Göbbels napoveduje še nov prevrat

Hamburg, 17. junija. č. Državni minister za propagando Göbbels je imel na nekem narodno-socialističnem zborovanju govor, v katerem je poudaril, da smatra revolucionarni nacionalistični režim one voditelje socialne demokracije, ki so ostali v Nemčiji za talce, ki bodo odgovarjali za vse kar bodo njihovi tovariši, ki so se ugnili v inozemstvo, prizadeli zlega nacionalistič-

ni Nemčiji. Nemška vlada bo pazila zlasti na delovanje socialdemokratskih emigrantov, ki so se zbrali v Haagu in Pragi. V nadaljnjem govoru je poudarjal, da nemška nacionalna revolucija še ni zaključena. Še letos bo prišlo v Nemčijo do velikih prevarnih dogodkov. Vse, kar se je zgodilo doslej, je bilo še le uvod. Göbbels je izrazil končno prepričanje, da ima Nemčiji izvršiti veliko svetovno misijo, ki nikakor ne sme ostati omejena le na dve evropski državi, Nemčijo in Italijo.

Agrarna reforma pred senatom

Beograd, 17. junija. p. Senadni odbor, ki razpravlja glede likvidacije agrarne reforme, ki jih je Narodna skupščina že sprejela, je zasedal večer in danes ves dan ter je danes zvečer sprejel oba zakona v načelu in v podrobnostih. V razpravi odbora je ves čas sodeloval kmetijski minister g. dr. Tomasić, ki je podal obširna pojasnila o celotnem problemu agrarne reforme ter o obeh zakonskih predlogih. Senadni odbor je soglasno odobril oba zakona in bo v teku jutrišnjega dne sestavljal svoje poročilo za plenum, ki bo v torek razpravljal o likvidaciji agrarne reforme.

Kongres naših hranilnic

Sarajevo, 17. junija. AA. V slavnostni dvorani tukajšnje mestne hranilnice bo jutri otvorjena skupščina Zveze hranilnic kraljevine Jugoslavije. Obenem bo otvorjena tudi razstava propagandnega materiala jugoslovanskih, poljskih in češkoslovanskih občinskih in mestnih hranilnic.

V teku današnjega dne so prispele v Sarajevo zastopniki banovinskih in občinskih hranilnic iz vse kraljevine. Na zborovanju bodo razpravljali o zakonu o hranilnicah, ki je izdelan in so ga vse hranilnice že prej dobile v proučitev. Razen tega bodo na zborovanju razpravljali tudi o finančni krizi in o vseh vprašanjih, ki so v zvezi s problemom uvedbe splošne štednje. Govorili bodo tudi o potrebi ustanovitve posebnega lista, ki bi periodično izhajal in goji zmisel za varčevanje med prebivalstvom. List bo imel nalogo vrniti prebivalstvu, po sebnemu malemu vlagalcu zaupanje v hranilnice, ki so edina podjetja brez špekulacijskih namenov in ki edine streme za tem da obrnejo domači kapital v komunalne svrhe.

Nemško žalovanje na Vidov dan

Berlin, 17. junija. AA. Wolffov urad je objavil komuniké vlade, da bodo 28. t. m. ob obletnici podpisa versailleske mirovne pogodbe razbožene v Nemčiji zastave na pol droga v znamenje nacionalne žalosti.

Berlin in Budimpešta

snujeta nove zarote

Nenadna in skrivnostna pot madžarskega ministrskega predsednika v Berlin k Hitlerju in njegovim pomočnikom

Budimpešta, 17. junija. g. Kakor se je še danes izvedelo, se je večeraj ministrski predsednik Gömbös tajno mudil v Monakovem, nato pa je odpotoval dalje v Berlin, kjer ga je popoldne sprejel državni kancelar Hitler. Zvečer mu je bila prirejena večerja, ki sta se je poleg drugih osebnosti udeležila tudi iz Avstrije izgnani narodno-socialistični deželni inspektor poslanec Habicht in zunanji politik narodno-socialistične stranke Alfred Rosenberg.

O potovanju Gömbösa poročajo iz Berlina, da so hoteli nemški odločilni krogi sprva prikriti Gömbösovo bivanje v Berlinu, pozneje pa so objavili vest o njegovem prihodu, ko so na to pristali tudi odločilni madžarski krogi. Uradno poročajo, da ima Gömbös berlinski poset izključno le namen doseči končno ureditev aktualnih gospodarskih vprašanj, ki se nanašajo na nemško in madžarsko državo, in da je načrt zanj nastal pri poslednjih gospodarskih pogajanjih v Budimpešti.

V tukajšnjih političnih krogih pa so popolnoma prepričani, da sta imela Gömbös in Hitler v glavnem važne politične razgovore. Kakor menijo, sta pri tej priliki predvsem razpravljala o sporu med Avstrijo in Nemčijo, domnevajo pa tudi, da se ho v Berlinu nažre govorilo tudi o bodoči zunanji-politični smeri Madžarske. Madžarski zunanje-politični krogi so se čutili zaradi nedavnega stališča Francije pri podpisu pogodbe štirih precej razočarani. Zato se je danes v Budimpešti govorilo tudi o obnovi starega načrta o nemško-avstrijsko-madžarsko-italijanskem bloku, ki pa mu je trenutno na poti spor med Avstrijo in Nemčijo. Iz teh razlogov bi bila skorajšnja mirna poravnava tega spora v interesu te nove koncepcije v srednji Evropi.

V politični javnosti je izzvala vest o sestanku Gömbösa in Hitlerja pravo senzacijo. Kakor poroča »8. Oral Uisag«, se je Gömbös sestel z vodilnimi osebnostmi narodno-socialističnega režima in ne samo s Hitlerjem. V nasprotju z uradnim komunikéjem poudarjajo, da se bodo Gömbösovi razgovori nanašali tudi na druge probleme nemško-madžarskih odnosov.

»Magyar Ország« zatrjuje po informacijah iz poučenih diplomatskih krogov, da so s tem obiskom v kombinaciji še važnejša vprašanja, in je mnenja, da se bodo pogajanja sukala tudi okoli vprašanja, kako bi se dala omiliti napetost med Avstrijo in Nemčijo.

Gömbös bo ostal v Berlinu do ponedeljka, odkoder bo odotoval naravnost v Rim.

„Veliki“ Hitler na umiku pred „malim“ Dollfussom

Nemško vodstvo hitlerjevske stranke se otepa odgovornosti za hitlerjevske nasilstva v Avstriji

Berlin, 17. junija. d. Vodstvo narodno-socialistične stranke je objavilo komuniké, v katerem pravi, da načelno odklanja vmešavanje v notranje-politične razmere izven nemških državnih mej. Zato tudi ne daje strankarskim tvorbam izven Nemčije nobenih navodil ali nasvetov, čeprav se priznavajo za sorodne z narodno-socialistično stranko. Glede na to nima nobena taka strankarska organizacija pravice, da bi se sklicevala na vodstvo narodne socialistične stranke v Nemčiji ali podrejene organizacije, s čimer bi hotela zbuhati v javnosti napačno mnenje, da je z njo v kakršnikoli zvezi. To pa se ne tiče inozemskih krajevnih skupin z narodno-socialistične stranke. Splošno komentirajo to objavo kot umik. Očitno hoče Hitler odvrti vsako odgovornost za dogodke v Avstriji, zavedajoč se, da bi mogla intervencija velesil, ki se napoveduje, imeti zelo nepovoljen izid iz Nemčije.

Avstrije in je bolje, da počaka na ugodne okoliščine. Zvečer se je dr. Dollfuss vrnil na Dunaj.

Pred intervencijo velesil

Pariz, 17. junija. č. Kakor poročajo francoski listi, je avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss na povratku iz Londona večeraj popoldne posetil francoskega ministrskega predsednika Daladierja in zunanjega ministra Paula Boncoura. Razpravljali so predvsem o vprašanju avstrijskega posojila. Današnji »Journal« pravi, da sta francoska državnik izjavila Dollfussu, da zapadne države spričo položaja, ki je nastal v Srednji Evropi, ne morejo ostati ravnodušne. Glede dogodkov v Srednji Evropi ni zainteresirana samo Francija. Niti ona, niti Anglija in ne Italija ne bodo dopustile, da bi kdo uničil avstrijsko samostojnost. V ta namen se nametava sprožiti koncentrična akcija treh velesil na podlagi pakta o sodelovanju štirih velesil.

Bombe v Celovcu

Celovec, 17. junija. č. Dopoldne je eksplodirala pred hišo, v kateri stanuje krščansko-socialni deželni poslanec Silvester Weer, bomba, v kateri je bila velika količina razstreliva. Vse tipe na bližnjih oknih so se zdrobile, na pločniku pa je nastala velika kotanja. Vežna vrata so se sesula. Tudi na drugih krajih je prišlo do manjših eksplozij. Med prebivalstvom je nastala panika. Policija je uvedla preiskavo, atentatorjev pa doslej še ni izsledila.

Obsodba komunistov pred državnim sodiščem

Beograd, 17. junija. AA. Ob 10.30 je državno sodišče za zaščito države izreklo razsodbo o procesu proti Djordiju Jovanoviću in tovarišem, ki so bili obtoženi, da so širili komunistične in nezakonite letake, vršili propagando za nasilno izpremembo političnega in socialnega reda v državi in s propagandnimi spisi bujkalili k nasilju proti državnim oblastem. Javna razprava se je začela 13. t. m. končala se je pa 15. t. m. Sodišče za zaščito države se spoznalo za gornja dejanja krive Jovanovića Djordija, Mitrovića Stevana in Vukovića Radovana ter jih obsodilo prvga na 3 leta strogega zapor, ostala dva pa na 18 mesecev strogega zapor. Obsojenec se vračuna prestani preiskovalni zapor.

Ostali obtoženci so bili oproščeni.

Iz državne službe

Beograd, 17. junija. p. Z odlokom prometnega ministra je reaktiviran prometni uradnik Danijel Delkin na postaji Zaglog pri Ljubljani.

Goljufije z zavarovalnicami

Zagreb, 17. junija. n. Listi poročajo o velikih aferi, v kateri sta zapletena neki madžarski aristokrat, ki živi v Zagrebu, in neki ruski begunec. Imeni obeh še nista znani, ker ju policija noče izdati, da ne bi škodovala njeni preiskavi. Oba etla živel zelo razkošno, sredstva pa sta trpala iz goljufivih kupcij in prevar v škodo raznih zavarovalnic. Kupovala sta avtomobile, ki sta jih takoj zavarovala, nato pa jih sežigala. Tako sta za avtomobile plačala šele prvi ali drugi obrok in že dvignila visoke zavarovalnine. Poleg tega je Madžar fingiral vlom v svoje stanovanje, ki ga je visoko zavaroval. Zavarovalnici je navedel ogromno škodo, dejansko pa je svojo opremo odposlal v Beograd, kjer jo je zastavil. Oba aretirana sta bila danes vee dan zaslješana.

Obsojen bančni direktor

Beograd, 17. junija. p. Kakor je »Jutro« že obširneje poročalo, se je vršil te dni pred sodiščem v Jagodini proces proti bivšemu ravnatelju Paracinske banke Milanu Popovicu, ki je bil obtožen zaradi ponedveb denarja, ki so ga zaupali njegovi bančni vlagatelji. Gre za nekaj milijonov. Po večnevni razpravi je bila danes objavljena sodba, s katero je Popović obsojen na pet in pol leta robije, trajno izgubo državljan-skih pravic in na povračilo škoda.

Občni zbor sreske organizacije JRKD za mesto Ljubljano

Sreska organizacija JRKD za mesto Ljubljano sklicuje za ponedeljek, 19. t. m. ob 20. uri redno letno skupščino v balkonsko dvorano Kazine. I. nadstropje. Na dnevnem redu so: 1. poročilo sreskega odbora, 2. poročilo nadzornega odbora, 3. poročilo ljubljanskega poslance ministra dr. Alberta Kramerja o politični situaciji v državi, 4. slučajnosti.

Krajevne odbore opozarjamo na okrožnico z dne 2. t. m. v zadevi delegatov za skupščino itd. ter prosimo točnega in polnoštevilnega odziva. Sreski odbor JRKD.

Prepoved nemških listov v ČSR

Praga, 17. junija. d. »Lidove Noviny« poročajo, da bo v prihodnjih dneh prepovedano na Češkoslovaškem razširjanje večje števila listov iz Nemčije. Gre za odgovor na prepoved 66 češkoslovaških listov v Nemčiji. Kakor zatrjujejo, bodo prepovedani poleg drugih tudi listi, ki so na Češkoslovaškem zelo razširjeni kakor »Berliner Tageblatt«, »Vossische Zeitung«, »Frankfurter Zeitung« ter veliki monakovski ter lipski listi. Prepovedani bodo tudi mnogi ilustrirani listi.

Berlin, 17. junija. AA. Vest, da namerna češkoslovaška vlada prepovedati prodajo nemških listov na Češkoslovaškem, je zbudila v tukajšnjih krogih ogorčene proteste. Nemški poslanik v Pragi je interveniral pri češkoslovaški vladi in izjavil, da pomeni globalna prepoved listov docela novo metodo v odnosih med obema državama, ki je nasprotna duhu gospodarskega sodelovanja.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Večinoma oblačno, nestalno, ponekod deževno, zmerno toplo. — Situacija vremenjskega dne: Višji pritisk je razdelil barometrično depresijo v dva dela, ki prevladujeta nad Južno Evropo in nad Atlantskim oceanom. Ciklon nad Sredozemskim morjem se je razdelil v več manjših centrov.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Najbrž bo že ponoči ali pa v teku nedelje pritislil hladni zapadni zrak vreme bo nato spremenljivo in hladno. V prostih legah višarni zapadni vetrovi.

Ob zletu sokolskega naraščaja

Nad deset tisoč Sokolčev in Sokolčic je zbranih danes v Ljubljani. Poslala jih je iz svojih vrst ogromna družina sokolskega naraščaja, v kateri utripa nad sto tisoč src mladih in najmlajših Jugoslovenov in Jugoslovenk od Triglava in Maribora pa do Subotice, do Vardarja in Skadra. Pridružila se jim je izbrana četa pobratimov in posestrim iz Češkoslovaške. Manifestirali bodo za sokolsko, za slovansko misel svobode, bratstva in pravice. Še bolj se bodo utrdili v svoji veri, utrdili in ogreli tudi starejše.

Velik praznik nacionalne mladine je danes! In zato lep in svet dan za vse!

Sokolski mladini roke in srca v pozdrav

Drugi predzletni dan pokrajinskega zleta v Ljubljani je namenjen sokolski mladini. Ta naša mladina bo temu dnevu dala bogato vsebino in krasno oblečje.

Ne samo iz področja osmih žup, ki so obvezane sodelovati na zletu, nego iz vseh predelov naše domovine, iz njene notranjosti in od vseh skrajnih njenih mej so že dospeli dolgi vlaki radostne sokolske mladine v Ljubljano, ki si je nadela svečano lice, da gostoljubno in bratsko sprejme ta naš mladi sokolski rod. Starodavna bela sokolska Ljubljana, ta zibelka Sokolstva na slovanskem jugu Evrope, je vsa pomiljena, olepšana in pripravljena, da med njeno zidovje in v njene bujne gaje in nasade udarijo radostni vzkliki tisočev razigranih mladih sokolskih duš.

Da bo naša radost še večja in popolnejša, je prišel med nas tudi naraščaj bratske Češkoslovaške obce sokolske iz svoje krasne, z nami v bratski ljubezni povezan domovine, kjer ji neprestano svetlo na pot domoljubnega dela in življenja sijajni zgledi slavnih nacionalnih in sokolskih borcev izza davnih časov do današnjih dni. Slovanski sever in slovanski jug naj tukaj na tleh našega belega sokolskega mesta skleneta, potrdita in poglobita bratske vezi, da bodo toliko iskrenješe in trajnejše, ker jim prinašajo lepoto, toplino, moč in čar mlada sokolska srca.

Kaj nam kličejo ta mlada sokolska srca? »Za domovino živimo, zanj smo pripravljeni žrtvovati vse, kar smo, kar imamo, kar imamo. Mi vsi in vsak od nas! Danes in jutri in vedno! — Od srca do srca se prepleta vez, ki ne pozna daljave in zapreke, ki nas druži vse v krog enako mislečih in enako čutečih otrok iste matere domovine!«

Tako doni ta govor mladih sokolovh src po naši zemlji — vsem nam v največjo radost, v ponos in srečo!

V sokolski mladini je združena energija kipečega zdravja, požrtvovalnega dela in deloljubne volje. Slovanstvo se premlaja v sokolski mladini; z njo tudi mi Jugoslovani usposabljamo svoj narod za vsako pošteno, resno, smiselno in smotrno delo, z njo ga pripravljamo za vsak telesni in duševni napor, da nam ne bo težko njej zaupati in v njene roke izročiti usode naroda in domovine!

Če smo ponosni na svojo sokolsko mladino, smo ponosni na to, kar imamo v Sokolstvu najlepšega in najljubšega: poročje v sokolski mladini simbolizirane pozitivne tvornosti, ki je zdrava in trajna osnova bodočnosti vseh slovanskih plemen.

Naša sokolska mladina ve, da z delom v sokolskih telovadnicah najizdatneje služi svojemu narodu. Dvigajoč zakladnico svojih moči, vrlin in kreposti in vedno jo množijo in osvežujejo z dotokom novih pridobitev in novih uspehov sokolske telesne in moralne vzgoje, stoji sokolska mladina neprestano v službi domovine, ki si z njenim bogastvom krasí svoje lice, a v njeni lepoti raste tudi moč in veljava mladine.

Čiste duše, radostna srca, jeklene miš-

ce, zdrava rast, živahna pesem, rodoljubno mišljenje, spoštovanje in izvrševanje zakonov neba in zemlje, globoka državljanska zavest in zavest pripadnosti k slovanski Sokolstvu — da, vse to je naše neprecenljivo bogastvo, je ponos, čast in veselje našega časa in našega naroda.

Naša sokolska mladina ve, da je Sokolstvo organizacija živih, zdravih, radostnih

ljudi. Ona ve, da se v Sokolstvu bratsko družimo vsi, ki nesebično, požrtvovalno, z delom in trudom ljubimo svojo domovino. Srca sokolske mladine kličejo: Živeti! Delati! Množiti moč naroda! Koliko slasti je v tej predanosti sokolskemu pozivu h krepostnemu življenju! Koliko ponosa je v tej zavesti, da ne živimo samo zase!

Naša sokolska mladina je polna optimizma, ona je na pravi poti v realno življenje, kjer zmagujeta resnica in pravica. Le majhen del te naše sokolske mladine biva sedaj med nami. A njej, ki je predstavnica desetstisočev drugih, in po njej vsej ostali sporočamo iskrene in bratske pozdrave!

Zdravo! Na zdar! V okviru II. predzletnega dne pozdravljamo v svoji sokolski sredi tudi predstavnike naše vojske, ki bo dopolnila telovadni vzpored s svojimi tekmami in vajami. Duh sokolske vzgoje je objel tudi našo viteško vojsko in jo je še bolj strnil z narodom. Vedno vidnejši so uspehi te vzgoje. Vsako orožje dobiva povečano moč, ako ga ravna pravi duh viteštva in junaštva. V pesti moč, v srcu odločnost, v mislih domovina! To sokolsko geslo zagotavlja naši vojski najvestnejšo pripravljenost v vsakem primeru.

Dobro došli v beli Ljubljani tudi vi, bratje Sokoli vojniki! Pomozi Bog, junaki!

E. Gangl

Prestolonaslednik Peter, starešina Sokola Kraljevine Jugoslavije

70 let sokolskega naraščaja in dece

Naraščaj in deca v našem Sokolstvu ne tvorita posebnega kompasa in njuna zgodovina je v drobnih, skritih vrsticah popisana na listih zgodovine celotnega Sokolstva. Naslednje podatke o razvoju naraščaja od onih početkov pri nas smo zbrali po članku dr. G. S. (dr. Gvido Sajovic) v »Slovenskem Sokolu« iz leta 1913. in po zapisnikih, ki nam jih je ljubeznivo dal na razpolago g. fin. inspektor v p. Bojan Drenik.

Mladina v „Južnem Sokolu“

Prvo slovensko in sploh jugoslovensko društvo Južni Sokol v Ljubljani, ki je bil ustanovljen 1. oktobra 1863. in se letošnji sokolski zlet vrši v proslavo njegove 70 letnice, je od vsega početka razumevala veliko vrednost naraščaja za društvo. Telovadni učitelj Stevo Mamčič je že takoj po ustanovitvi društva uvedel tudi telovadbo dijakov in učencev. Telovaditi so pričeli 17. oktobra istega leta in so vadili po eno uro vsak večer. Prihodno jesen je južni Sokol odprl vrata svoje telovadnice

tudi obrtnim učencem. Že iz početka jih je bilo okrog 120 in so imeli telovadno ure vsako nedeljo popoldne. Sokolski naraščaj je pri nas torej zgodovinsko prav tako star kakor Sokolstvo samo.

Ker se je telovadba za mladino taklo lepo razvijala, je Južni Sokol dve leti po svoji ustanovitvi sklenil na svojem občnem zboru, da ustanovi posebno šolo za učence. Vse je bilo v najlepšem razvoju, tedaj pa je 3. avgusta 1867 vlada z odlokom razpustila Južnega Sokola, s čimer je bila tudi slovenski mladini odvzeta ena prilika telesne krepitve. Toda le za malo časa. Ko se je sredi februarja 1868. na podlagi novih pravil ustanovilo Telovadno društvo Sokol v Ljubljani, je novi Sokol takoj zopet zbral mladino pod svojim okriljem. Telovadba mladine se je prav živahno razmahnila zlasti v času, ko je prišel v Ljubljano za telovadnega učitelja J. V. Vesely od praškega Sokola. Poleg telovadbe za obrtniške in trgovske vajence ter gimnazijce in učiteljske pripravnike so tedaj poizkušali uvesti tudi telovadbo de-

čice. Toda razmere so to tedaj še niso bile ugodne in tedaj je v kratkem času prenehal.

Avstrijski udarec po naraščaju

Do konca 1. 1871. se je Ljubljanski Sokol razvil v močno društvo, ki je štel vsega skupaj nad 2000 telovadcev. Izmed njih je bilo nad 200 članov, blizu 1800 pa naraščaja (nad 900 srednješolcev in pripravnikov in prav toliko obrtniških in trgovskih vajencev). Naslednje leto je društveni telovadni učitelj Schweiger z dijaki priredil prvi javni nastop. Pozneje je število mladih telovadcev spet začelo upadati. Leta 1875. je Sokol izgubil ves srednješolski naraščaj. Vlada je namreč odredila, da smejo dijaki telovaditi samo pod vodstvom svojih posebnih učiteljev na šolskih zavodih. Tedaj so se razkropili tudi trgovski in obrtniški vajenci, kar jih je bilo še ostalo, tako da je bil Sokol povsem brez naraščaja.

V vsem prvem desetletju svojega obstoja se je Sokol z vso vneto prizadeval za telesno vzgojo slovenske mladine, toda manjkalo mu je pravih vodilnih moči in ni znal doseči, da bi naraščaj po mladeniških letih vstopal v vrste pravih sokolskih telovadcev. V tem času naraščajniki niso imeli posebnega kroja in niso nastopali na prireditvah. Dijaki so za telovadni pouk plačevali Sokolu izpočetka po 50 krajcarjev na mesec, pozneje po 25 krajcarjev, vajenci pa niso plačevali nikakršnih prispevkov.

V naslednjih letih vse do leta 1881. se, kakor kažejo poročila, ni nihče brigal za telesno vzgojo naše mladine. Še le to leto so se v telovadnici spet pojavili mladi fantje, toda spet samo za malo časa. Prav tako niso uspeli še nekateri poznejši poizkusi. Tudi Sokol v Trstu je poizkušal nekajkrat, uvesti telovadbo za naraščaj. Na poletni javni prireditvi leta 1892. v Trstu je bil nastop obrtnih vajencev celo posebn točka na telovadnem sporedu. Prav tako je češki Sokol takoj v prvih letih svojega delovanja poizkušal pritegniti šolsko mladino v telovadnico. Toda kakor v Ljubljani, se tudi v Celju in v Trstu ni posrečilo, za trajno organizirati naraščaj.

Poplača zvestobo!

Davno že ste spoznali njegovo vrednost — Schichtovo terpentinovo milo je nenadomestljivo.

Torej: Pazite prav posebno na izvirni ovaj in na varnostno znamko „JELEN“. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

.. ampak poprej za namakanje: Ženska hvala!

SCHICHTovo
TERPENTINOVO MILO

PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEKI!

Nova doba

Ko se je sredi četrdesetih let začelo preporodno gibanje v Ljubljanskem Sokolu in je vesel, zdrav veter zavel v vsem našem Sokolstvu, je tudi naša mladina spet stopila na plan. Na novo organizirani vadiški zbor — prej so se vadiški nazivali predtelovadci — je z letom 1896. spet uvedel tudi telovadbo naraščaja, in kakor bitimo v poročilu takratnega tajnika Viktorja Murmika, je vadiški zbor našel na ugoden odziv zlasti med trgovskimi in obrtniški učenci. V letih 1899. do 1901. so se v posebnem oddelku priključili Ljubljanskemu Sokolu tudi učenci umetno-ortne strokovne šole, ki so v tem času (1899 in 1900) ob zaključku šolskega leta s prav lepim uspehom nastopili na dveh javnih telovadbah. Leta 1901. so šolske oblasti ugodile prošnji skupine narodnozavednih staršev, da smejo njihovi sinovi pod vodstvom Bojana Drenika sodelovati v Narodnem domu v posebnem oddelku, ki je imel značaj zasebne telovadne šole.

Enako lepo se je gibal naraščaj ustanovljen (1899) v Celju, Idriji, Kranju in v Šiški (od 1902).

Naraščaj se je že v onem času vobče delil na dva oddelka: učenci (od 6 do 14 let) pa trgovski in obrtniški vajenci (od 14 do 18 let); tem zadnjim se prav za prav reče »Sokolski naraščaj«. Učenci so navadno plačevali mesečno po 20 do 40 vinarjev kot nekaj prispevek za najemnino in za vzdrževanje telovadnice. Naraščaj ni plačeval nikakršnih prispevkov.

Prvi javni nastopi

Napredek v mladeniški telovadbi je bil v teh letih tolik, da so vadiški zbori pričeli pokkušati tudi z javnimi nastopi naraščaja. Uspehi so vsi prav lepo.

Prvi nastop društvenega naraščaja je priredil Ljubljanski Sokol dne 8. julija 1902. Na sporedu so bile proste vaje z raznimi nastopi, orodna telovadba in

skupine. Za razvitje prapora Sokola v Idriji je dne 20. avgusta 1902 je tamonjši naraščaj prvič nastopil v kroju za naraščaj po predpisih češkega Sokola. V dobo v tem času sokolski naraščaj pogosto nastopal, skupno pa je prvič nastopil ob II. slovenskem vesokolskem zletu v Ljubljani 1904 naraščaj celjskega, idrijskega, kranjskega, ljubljanskega in šiškega Sokola (okoli 100 dečkov) in je v vseh točkah prav lepo uspel.

Pokret med srednješolskim dijaštvom

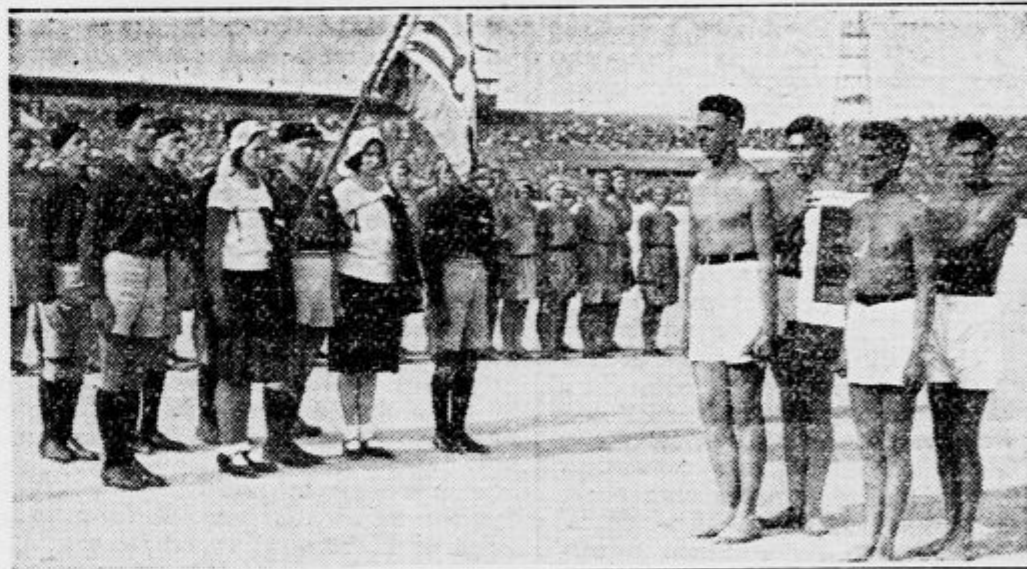
Za razvoj slovenskega Sokolstva je bilo v preporodni dobi velikega pomena tudi živo zanimanje za sokolsko misel med srednješolskim dijaštvom. Pozimi 1896 je kakih 10 srednješolcev začelo telovaditi pri Ljubljanskem Sokolu, leto pozneje pa je njih število že toliko naraslo, da je bilo treba napraviti poseben oddelk zanje. V šolskem letu 1899 do 1899 se je dijaške telovadbe udeleževalo do 245 srednješolcev. Proti koncu šolskega leta pa je dijakom oblast prepovedala telovadbo pri Sokolu. Leta 1901 pa je bila telovadba v sokolski telovadnici ljubljanske in srednješolski mladini spet splošno dovoljena do prepovedi leta 1910.

V Kranju je prišla šolska mladina že leta 1894. telovaditi na vrtu trgovca Ferdinanda Sajovica. Dijaški oddelk je ob zaključku šolskega leta vsakokrat priredil na vrtu javen nastop.

Med žensko mladino je sokolsko gibanje poseglo z letom 1897., ko je ga. dr. Tavčarjeva zbrala okrog sebe peščico telovadk. Takoj tedaj so pričele vaditi tudi gojenke. Prvo javno telovadbo je ženski ošek ljubljanskega Sokola priredil 5. maja 1901 in razen članice so tedaj nastopile tudi gojenke.

Stanje tik pred vojno

Po drugem slovenskem vesokolskem zletu leta 1904. pa do leta 1913. izkazuje naraščaj živahno črto razvoja in napredka.

Pobratimstvo med češkoslovaškim in jugoslovanskim naraščajem: jugoslovanski naraščaj izroča na vesokolskem zletu v Pragi 1. 1932 češkoslovaškemu naraščaju spominsko darilo

Nastop jugoslovanskega ženskega naraščaja na vesokolskem zletu v Beogradu

Češkoslovaške naraščajnice na beograjskem vesokolskem zletu 1. 1931.

Udeležite se danes ob 15. nastopa naraščaja in vojaštva v Tivoliju

Izmed 23 obstoječih društev in oškov je leta 1905. 11 društev in oškov gojilo moški naraščaj, štiri med njimi tudi ženski naraščaj. Naraščajnikov je bilo v tem letu vpisanih 157, nadalje 274 učencev ter 121 učenec. Do leta 1912. je število sokolskih društev naraslo na 112. Moški naraščaj je izmed njih gojilo 48, ženskega 13. Naraščajnikov je bilo vsega skupaj 545, učencev 650 in 275 učenec.

Napredek se pa ne kaže samo v številkah, temveč tudi v kvaliteti dela. Poleg izletov in javnih nastopov so društva v tej dobi pričela prirejati tudi tekme naraščaja, ki so prav lepo uspeli. Prvo notranjo tekmo naraščaja je priredil Sokol v Kranju 19. julija 1907. Prvi župni tekmi sokolskega naraščaja, ki jo je priredila sokolska župa Ljubljana I. ob prvem župnem zletu 12. junija 1910, je v prostih vajah tekmovala 50 dečkov, v prostih in orodnih vajah pa 20 dečkov. Podobna tekma se je istega leta vršila tudi za župnega zleta Ljubljanske sokolske župe. Obe sta pokazali velik uspeh, ki ga je naše Sokolstvo v malo časa doseglo pri mladinski telesni vzgoji.

Zadnji napori nemškega Habsburga

Meseca junija 1909 je naš sokolski naraščaj dobil svoje glasilo „Naša bodočnost“.

Nad sto tisoč naših dečkov in deklic v sokolskih vrstah

Človeku, ki s periferije motri gibanje Sokolstva, pa tudi aktivnemu Sokolu samemu po navadi ne stopa dovolj jasno pred oči kako ogromnega, da ne rečemo odločilnega pomena je za vse Sokolstvo in za prosep nacionalne misli vobče — vprašanje naraščaja. Nobeno gibanje v državi ni tako izrazito namenjeno bodočnosti kakor Sokolstvo. Biti aktiven Sokol, se pravi: voditi se, pripravljati se za naloge, ki jih bo sta v prihodnosti. Prav zato vprašanje tega je tako zgodovinsko, časovno nujno, da Sokolstvo s tolikšno skrbjo kakor nobena druga organizacija neguje in vežba svoj naraščaj in tako z budno zavestjo neprestano skrbi, da nobena generacija v bodočnosti ne bo izkazala vrzeli na fronti naroda.

Mogočna sokolska armada

Po zadnji statistiki o celotnem stanju Sokola kraljevine Jugoslavije z dne 30. junija lanskega leta šteje SKJ v vseh svojih formacijah (člani, naraščaji, deca) nad četiri milijona pripadnikov (264.007). Dobro polovico te ogromne armade štejejo člani in članice (147.986), ostalo število (116.421) pa se porazdeli na skupine moškega in ženskega naraščaja ter moške in ženske dece. Naraščajnikov šteje SKJ po vseh svojih župah 20.045, naraščajnice 9652, moške dece 47.968, ženske dece 38.756.

Naraščaj v Sloveniji

Če razgledujemo statistiko naraščaja po posameznih župah, nam že suhe številke povedo, da je organizacija naraščaja glede na udeležbo fantov in deklet zlasti v župah dravske banovine zdrava in solidna. V primeri s celotnim stanjem v državi pa teh župah število ženskega naraščaja le neznatno zaostaja za moškim naraščajem. Po velikosti štejejo: Ljubljana 1149 m. in 806 ž. naraščaja, Maribor 915 m. in 503 ž. Celje 650 m. in 544 ž. Kranj 246 m. in 157 ž. ter Novo mesto 171 m. in 94 ž. in naraščaja. Dejstva, da ženska mladina v toliko manjši meri prihaja v telovadnice kakor pa fantje, je v prvi vrsti krivo pač zastarelo naziranje, da dekletu ni treba telesa toliko urediti kakor mladencu in da se za žensko mladino telovadba vobče ne spodobi. Čim manjša je torej razlika med tema dvema številkami, za toliko napred

Toda z letom 1907. so nasprotniki pričeli organizirano borbo proti sokolskemu delu med mladino. Dosegli so, da je leta 1910 šolska oblast na Kranjskem prepovedala šolski mladini telovaditi pri Sokolu. Naslednje leto je enaka prepoved zadela deloma tudi gorško mladino. V sokolske telovadnice so izmed mladine smeli poslej prihajati samo obrtniki in trgovski vajenci. Toda dijaki se avstrijski policiji niso dali kar tako ugnati. Zbirali so se v majhne tajne gručice in so po zasebnih hišah vadili po improviziranih telovadnicah. V Ljubljani so se takšne tajne družbe shajale na Drenikovem vrhu, na Kanderetovem dvorišču (blizu sedanjega Krekovega trga) pri Kersniku (blizu Fajmoštra za vodo), ena skupina se je tihočepila telovaditi celo v Sentpeterski vojašnici. — Iz te dobe je za zgodovino Sokolstva še prav mnogo neizrabljenega gradiva in najboljši bi storili tisti iz starejše generacije, ki bi ga zbrali.

Potem je prišla svetovna vojna, ki je sekala nove najtežje rane, tako Sokolstvu kakor naraščaju. Zato pa se je po letu 1918 v svobodni Jugoslaviji razmahnilo toliko živahnih gibanj, ki je doseglo svoj višek v prerobenem Sokolu kraljevine Jugoslavije, pod čigar praporom se zbirajo tako ogromne množice mladine, kolikršnih doslej v sokolskih vrstah še ni videla naša zemlja.

Potem je prišla svetovna vojna, ki je sekala nove najtežje rane, tako Sokolstvu kakor naraščaju. Zato pa se je po letu 1918 v svobodni Jugoslaviji razmahnilo toliko živahnih gibanj, ki je doseglo svoj višek v prerobenem Sokolu kraljevine Jugoslavije, pod čigar praporom se zbirajo tako ogromne množice mladine, kolikršnih doslej v sokolskih vrstah še ni videla naša zemlja.

V drugih pokrajinah

Največje število naraščaja šteje v državi župa Novi Sad: 1650 m., 896 ž. Nato sledijo med največjimi: Osijek (1496 in 557), Skopje (1356 in 614), Mostar (1307 in 369), Veliki Bečker (1276 in 597), Za greb (1197 in 748), Beograd (1181 in 602), Bjelovar (872 in 246), Varaždin (861 in 238), Niš (830 in 244), Sušak 824 in 514), Sarajevo (776 in 256), Cetinje (756 in 355), Kragujevac (523 in 290), Tuzla (501 in 214), in potem: Split (484 in 232), Karlova (365 in 241), Banja Luka (340 in 174), Sibenik (222 in 78) ter Užice (164 in 83).

Sokolska deca

Največ dece (od 6. do 14. leta; v naraščaju spada mladina od 14. do 18. leta) ima pod sokolskimi prapori organizirane župa Veliki Bečker (5579 moške, 5027 ženske), po vrsti jih sledijo Novi Sad (4951 in 4599), Osijek (3463 in 2560), Maribor (3351 in 3194) in Beograd (3153 in 2921). Potem: Zagreb (2900 in 2320), Skopje (2269 in 1689), Varaždin (2157 in 1530), Celje (2065 in 1970), Ljubljana (1960 in 1631), Sušak (1758 in 1531), Niš (1649 in 1080), Bjelovar (1507 in 1013), Mostar (1493 in 686), Kragujevac (1306 in 1052), Cetinje (1290 in 987), Tuzla (1123 in 585), Split (1062 in 748), Sarajevo (1002 in 664), Karlova (841 in 652), Sibenik (823 in 346), Kranj (810 in 743), Užice (597 in 353), Banja Luka (555 in 425), Novo mesto (319 in 300).

O tem, v kolikšnih množinah se vrši prestopanje mladih rodov iz sokolske dece v naraščaj in odtod v članstvo, statistika posebej ne govori. Vse kaže, da je med članstvom Sokola zelo velika odstotek onih, ki so pristopili k gibanju šele v poznejših odraslih letih. Idealno pa bi bilo, da bi Sokolstvo slednjega človeka zajelo že v detinstvu in bi ga potem od stopnje do stopnje prekašalo z ideali svoje vzgoje in kremenit, čist, silen značaj, ki bo pod vsakim pogojem stal v svoje najboljše moči narodu, državi, kralju in službo. — V tej smeri organizacije čakajo Sokolstvo še ogromne naloge.

Pri delu in v borbi

Iz razgovorov z vzgojitelji sokolske mladine

Za današnji veliki dan sokolske mladine smo zaprosili za bežen pomenek z nekaterimi voditelji našega Sokolstva, ki imajo največ vpogleda v snovanje in napore sokolske mladine in vseh, ki delajo z njo. Beseda je tekla o tem, kako živi in dela naš sokolski naraščaj in kakšna organizacijska in vzgojna vprašanja se sestavljajo v njega gibanju. Tu nekaj misli iz našega pomenka.

Če naj govorimo o vprašanju sokolskega naraščaja, o načinu dela v njem in o njega borbah, se moramo dotakniti cele vrste vprašanj, ki zaslužio, da se o njih temeljito razpravljajo, ker jih vse preveč puščamo v nemar. Kot prvo se nam odpre vprašanje o razmerju med šolo in Sokolstvom. Šola bi nam pri telesnem in moralnem vzgojstvu mladine lahko zelo veliko pomagala, toda zlasti po mestih pogrešamo med vodniki učiteljev in srednješolskih profesorjev. Povojna mladina je silno dovzetna za materialne dobrine. Vsa družba, vse starejše generacije se danes vrtajo v materializmu in otroci ne morejo imeti drugih idealov, kakor tiste, ki jih vidijo pri svojih starših in pri starejših ljudeh. Sokolstvo materialnih dobrin ne more nuditi. Vsega tistega, kar Sokolstvo mladini daje, današnja mladina ne zna v zadostni meri ceniti. Tem bolj čudno je, da šteje sokolska mladina daleč nad 100.000 pripadnikov. Toda pri ugodnejšem, tvornejšem razmerju med Sokolstvom, šolo in domom bi se dali doseči še mnogo lepši uspehi.

Ena glavnih težav, na katero Sokolstvo vsak čas naleti pri organiziranju in vzgojstvu naraščaja in dece, je pred vsem pomanjkanje dobrih vodnikov. Velikine in visoke moralne vrednosti njihovega dela nikakor ne smemo podcenjevati, saj so to skoraj brez izjeme ljudje, ki so ves dan zaposleni z borbo za kruh ter si komaj utrjujejo po nekaj ur v tednu, da pohitijo v telovadnico med mladino. Kdor hoče delati z mladimi ljudmi, mora biti v prvi vrsti pedagog. Zato naj še enkrat poudarimo, da si Sokoli ničesar tako zelo ne želijo, kakor da bi med vodniki videli več učiteljev in profesorjev.

magati vsestransko zaupani jlm mladini. Vadebel mora do dobra poznati vsakega posameznika iz svojega oddelka, njegov značaj, njegove domače, šolske in socialne razmere. Dobro je, da ima stalne stike s starši ali delodajalci, pa tudi z učitelji in profesorji, kajti navadno pozna on bolje značaj in sposobnosti posameznika kakor šola. Sokolski vodnik mladine mora biti poleg telovadca tudi dober vzgojitelj.

Sokolska društva so dolžna posvečati v prvi vrsti svojo pozornost in skrb mladini. Občni zbori naj vtičujejo primerne zneske za mladinske izlete, taborjenja, razno telovadno in igralno orodje ter potrebne knjige in liste. Z mladino v pristo naravo pozimi in poleti! Poleg redne telovadbe in igre naj vsi oddelki po možnosti goje tudi plavanje, veslanje, sankanje, smučanje in drsanje. Mladina se mora utrditi tako, da bo kos vsem neprilikom življenja in vremenam.

Med generacijami

V smislu tega sokolskega vzgojnega ideala lahko vodnik že pri telovadbi mnogo doseže. Seveda pa ne sme biti samo telovadni učitelj, temveč tudi duševni vodja svojega oddelka. Poleg redne telovadbe nudijo največ prilike za sokolsko vzgojo izleti, ko lahko vodnik sredi narave in stedi življenja z živimi primeri dokaže in izpriča, kar je prej v telovadnici s teoretično besedo učil. Silno važna je za našo mladino socialna vzgoja, saj je medsebojna pomoč, ki tvori blavo in smisel vseh socialnih stremeljenj, že pri izvajanju telovadbe same silnega pomena.

Poleg tega pa prireja Sokol za svojo mladino tudi stalna predavanja iz nacionalne zgodovine in drugih znanstev. Na stalnih sporedih so tudi otroške gledališke predstave, lutkovni oder, primerne poučne in zabavne kinopredstave itd. Za deco je prav zanimiva točka pripovedovanje pravljic. Od časa do časa naj se prireajo članke, na katerih se srečujejo mladina in starejši in ki lahko mnogo pripomorejo do duševnega stika med obema generacijama. Duševno in stvarno sodelovanje med mladimi in starimi je v Sokolstvu velikega pomena. Tu vrši Sokolstvo zlasti doberšen kos socialnega dela med dijaki, ki jim starejši bratje v stiski pogosto pomagajo do hrane, do instrukcij itd.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Nad 10.000 dečkov in deklic na zletu

Za udeležbo na naraščajskem zletu se je prijavilo 3288 moškega in 2006 ženskega naraščaja, skupaj torej 5294 naraščajnikov in naraščajnic.

Moške dece se je prijavilo 2323, ženske 1990 in manjše dece 793, skupaj torej 5106 sokolske dece.

Vse sokolske mladine se je potemtakem prijavilo ravno 10.400. Zbralo pa se je še več, samo mariborska župa je poslala 600 pripadnikov več, kakor jih je bilo javljenih — tako da moramo računati, da je danes v Ljubljani zbranih okrog 11.000 Sokolčev in Sokolčic.

Današnji naraščajski zlet je največji, kar jih je doslej bilo v Jugoslaviji. Ob vsekokolskem zletu v Ljubljani 1. 1922 udeležba na naraščajskem dnevu ni znašala niti 1500, na predianskem vsekokolskem zletu v Beogradu pa je komaj dosegla 5000.

Sokolstvo je zato po pravici lahko ponosno na ta ogromni napredek; udeležba na današnjem zletu pa je tem bolj častna, ker letošnji ljubljanski zlet ni vsekokolski, marveč samo pokrajinski.

Sporočila in opozorila

Naraščajski spreved

Razen na zletišču bo sokolski naraščaj manifestiral sokolsko idejo danes dopoldne s slavnostno povorko po Ljubljani. Ves jugoslovanski naraščaj se zbere ob pol 11. na Eleiweisovi cesti, odkoder krene 'očno ob 11. povorka po naslednjih ulicah: Z Eleiweisove ceste na Gosposvetsko cesto, nato po Tyrševi in Šelenburgovi ulici na Kongresni trg, dalje po Vegovi, Emonski in Čojzovi cesti čez Šentjakovski most na Stari in Mestni trg pred magistrat, kjer bo stik in kratek pozdrav. Od tu krene povorka po Stritarjevi ulici čez srednji most tromostovja na Mariju trg, kjer bo razhod.

Občinstvo prosimo, da se strogo ravna po navodilih rediteljev in varnostne straže ter naj ne sili pred magistrat, kjer bo zaradi majhnega prostora dovoljen dohod samo sokolskemu naraščaju in njegovim vodnikom. Vsi zavedni Ljubljančani naj okraše okna z zelenjem in zastavicami, da tako izkažejo svoje simpatije bratškemu češkoslovanskemu in jugoslovanskemu naraščaju. Spreved bo razvrščen takole: I. godba, načelnilstvo Saveza SKJ, delegacije ČOS in SSS itd., uprava Saveza SKJ, naraščaj ČOS, naraščaj SKJ po župah.

Zdravniška navodila

V prenočiščih: Vsako prenočišče ima svojega rajonskega zdravnika, čigar ime bo poleg drugih navodil označeno v prenočiščih na vidnem mestu.

Pri povorki: Med povorko bodo poslovala naslednje ambulance: Prva ambulanca je v Narodnem domu, druga v Šoli na Grabnu in tretja na mestnem magistratu. Razen tega bodo poslovala še pomožne ambulance, in sicer prva pred Evropo, ordinacija primarija dr. Jenka, druga na Kongresnem trgu 15, ordinacija dr. Dereanija. Povorko bodo spremljale sanitetne patrulje, za povorko bo vozil sanitetni avto.

Pri nastopih: Med skušnjami oz. popoldanskim nastopom bo poslovala na zletišču stalna ambulanca v poslopu bivšega kina Tivoli. Tam bodo tudi službovali zdravniški trakevi z rdečim križem. Razen tega bo poslovala na zletišču več zdravnikov.

Pri odhodu: V ponedeljek, ko bosta odhajala naraščaj in deca iz Ljubljane s posebnimi in rednimi vlaki, bo od 8. do 18. ure na glavnem kolodvoru poslovala permanentna zdravniška ambulanca.

Vse zdravstvene ustanove kakor tudi vse sanitetno osebje (zdravniki in samaritanke) bodo opremljeni z zastavami oz. z znaki Rdečega križa ter so na razpolago po potrebi tudi občinstvu.

Vozne olajšave na parnikih

Zletna pisarna je prejela te dni od Dubrovačke plovidbe obvestilo o voznih olajšavah za udeležence pokrajinskega zleta, ki se nameravajo po zletu udeležiti izletov po našem Jadranu. Vozne olajšave so naslednje:

1. vsem članom sokolskih društev, ki se izkažejo z društveno sokolsko legitimacijo in zletno legitimacijo, se dovoljuje 66% popusta od redne voznine;

2. sokolskemu naraščaju in deci, ki se izkažejo z društveno in zletno legitimacijo ali potrdilom društva, da je res naraščajnik ali deci sokolske dece, 50% popust;

3. vsem ostalim udeležencem zleta, ki niso člani sokolske organizacije, ki pa se izkažejo z zletno legitimacijo, ravno tako 50% popust.

Vozne karte se morajo takoj naročiti za prihod in odhod, veljale pa bodo za povratno samo, če se bo vsak udeleženec izkazal s potrdilom zletnega odhoda, da se je res udeležil pokrajinskega zleta v Ljubljani.

vadbe same silnega pomena.

Poleg tega pa prireja Sokol za svojo mladino tudi stalna predavanja iz nacionalne zgodovine in drugih znanstev. Na stalnih sporedih so tudi otroške gledališke predstave, lutkovni oder, primerne poučne in zabavne kinopredstave itd. Za deco je prav zanimiva točka pripovedovanje pravljic. Od časa do časa naj se prireajo članke, na katerih se srečujejo mladina in starejši in ki lahko mnogo pripomorejo do duševnega stika med obema generacijama. Duševno in stvarno sodelovanje med mladimi in starimi je v Sokolstvu velikega pomena. Tu vrši Sokolstvo zlasti doberšen kos socialnega dela med dijaki, ki jim starejši bratje v stiski pogosto pomagajo do hrane, do instrukcij itd.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka. Marsikdo je v tem času prešihak, da bi s svojo dušo in s svojimi hotenji našel pristanka na bregu nove skupnosti, ki jo Sokolstvo pomeni za svobodnega, z vsemi enopravnega člana. Tudi v češkem sokolskem tisku se o tem velikem vprašanju neprestano razpravlja. Naša želja in naša volja pač mora iti za tem, da bo vsa naša deca stalno prestopala v naraščaj in prav tako ves naraščaj v članstvo. Zakaj Sokol, ki dela v vrstah od prvih let svojega življenja, bo pač lahko najboljši Sokol.

Osemnajsto leto, ko naraščajnik prestopa v članstvo, pomeni v našem Sokolstvu nekako leto krize. Naraščajnik, ki je bil doslej v krepkih rokah disciplinirane vzgoje, postane svoboden, neodvisen. To je v marsikaterem primeru skoraj preveliko doživljanje za mladega človeka.

Naši kraji in ljudje

Nova ureditev Narodne galerije v Ljubljani

V četrtek, dne 22. t. m. se bodo v Narodnem domu, v prostorih Narodne galerije, slovesno otvorile njene izpopolnjene in sistematično urejene zbirke. V razvoju Narodne galerije, katere zgodovina sega v prejšnje leto 1918 in predzgodovina že k začetkom naše Moderne, ko je naša mestna občina ljubljanska pod županom Ivanom Hribarjem kupovala umetnine, v tem razvoju bo četrtekova otvoritev pomenljiva mejnik. Slovenska likovna umetnost, katere zgodovina kaže, da smo duhovno bili vedno priključeni na kulturne tokove, ki so tekli preko južne in srednje Evrope, je dobila s sedanjo ureditvijo Narodne galerije dostojno umetniško in kulturno reprezentanco. Vsak tujec, ki bo poslej obiskal Narodno galerijo, bo lahko dobil določene vtiske in izrazitejša pojma o tem, kar smo v umetnosti bili in kar smo sedaj. Domačemu obiskovalcu pa bodo Galerijne zbirke stalna izpodoba in močan impulz k vzgoji za umetnost in k ljubavi do likovnih umetnin.

S sedanjo ureditvijo je izvršen stari načrt, dati zbirkam Narodne galerije v kronološki vrsti pregled celotnega razvoja likovne umetnosti pri Slovencih. Regionalna omejitev je pač umljiva, saj je naša kultura rasla samo iz teh tal in samostojno sprejemala pobude in vzore od zunaj — zdaj iz Italije, zdaj iz nemških dežel, dokler se ni počasi postavila na lastne noge in obrodila tudi v likovni umetnosti docela svoje plodove. Zbirke Nar. galerije imajo svoje težišče v naši moderni umetnosti, kar je lahko umljivo, če vemo, da se je naša prava, korenito domača umetnost pričela šele sredi 19. stoletja. Vse, kar je bilo pred tem, je bodisi delo tujcev na naših tleh, bodisi posnemanje tujih vzorcev, le tu in tam medlo tipajoče okrog domačega jedra. Ta moderna umetnost je še živa, kakor še žive med nami nekateri njeni predstavitelji, in ona daje galerijskim zbirkam poglaviti ton in najvidnejši poudarek.

Narodna galerija se je preselila v sedanje prostore spomladi l. 1927. Naslednje leto je slavila desetletnico obstoja s tem, da je pokazala adaptirane prostore in na novo odprla razširjen moderni oddelek ter zbirko odlikovanih antičnih skulptur, ki sedaj prva pozdravlja vsakogar, kdor vstopi v njene prostore. L. 1931. so se uspešno zaključila popajanja z Nar. muzejem in školskim ordinarijatom glede razstavitve njihovih umetnin v galerijskih prostorih. Lanskono leto je bilo posvečeno popravilu defektne strehe, sortiranju razstavnega materiala in restavriranju starejših slik, ki ga je izvršil prof. Stern. To so nekateri dogodki zadnjih let. Sedaj se Galerija odpira občinstvu preurejena, nekako v svoji definitivni zunanji razporeditvi. V krogotoku, ki te vodi skozi dvajset dvoranah odnosno sob, se posebniku nudi historična revija slovenske likovne umetnosti.

Oglejmo si jih bežno kar po vrsti. V prvem prostoru imamo domače gotске freske in kipe: iz teh umetnin ti v nesmrtno besedo likovne umetnosti govori 13. stoletje. V sosednji obdelanih in ostarelih slik in kipov so oni, ki kažejo prehod gotškega stila v renesančno. Na mestu renesančne dobe zija v naši umetnosti globoka vrzel. Ljčen krilni oltar iz Mrzljave vasi (16. stoletja) je najstarejša slika z našega ozemlja, ki kaže prehod renesanse v barok. Potem imamo veliko dvorano s barokom. Predvsem so zastopani štirje njegovi stebri med Slovenci: Jelovec, Metzinger, Bergant in Čebelj. Zopet praznota: za mojstri je nastopila doba njihovih epigonov, ki so nadaljevali delo svojih učiteljev, vendar vemo o njih bore malo. Iz dvorane s baroknimi slikami in plastiko te dobe vstopamo v naslednji prostor, kjer nas pozdravljajo s tem slike Leopolda Layerja in njegovih učencev, pa slike umetnikov naše krvi (Jansa, Kavčič), ki so delovali v tujini. Baročna pestrost se tu že umika usmerjenemu klasicizmu, ki mu sledi bidernayerska doba z Matevžem Langusom, Kurzom von Goldsteinom, Potočnikom in drugimi. V četrti sobi imamo Tominca, Strojca, pa finega krajinarja in portretista Pavla Küssla in dve veliki krajini Koroška Marka Pernhardta. Iz pete sobe ti že zaveje nasproti nov di: spregovorila je naša narodna duša, naša domačnost se je trudoma, a vidno dramila v romantični ali realistični umetnosti bratov Šubicev, Franketa, Grlica in dr. Šesta soba nas že uvaja med sodobnike: tu je zastopan konec 19. stoletja z Veselom, Ažbetom, Petkovškom. Monakovska šola — popolna priključitev Evropi. V sedmi sobi so naši impresionisti — najbolj samonikli, najbolj naši med vsemi: Jakopič,

Grohar predvsem. Osmo sobo sta popolnoma zasedla Jama in Stern, v deveti pa so se že razmahili postimpresionisti: Ivan Vavpotič, Tratnik, H. Santlova, izmed mlajših pa Pavlovec, ki jim je stilno najsorodnejši. V deseti je naša moderna plastika z Zajcem, Ganglom, Bernekerjem, Tinotom Kosom, Piratom i. dr. — vmes je tudi Meštrovič. Sem pridejo pozneje vitrine z grafiko. Enajsto sobo so zasedli ekspresionisti in drugi povojni — »isti« s Pilonom, brati Kralji, Vidmarji, Globočnikom. Stiplovske in drugimi.

Pazljiv in počasen sprehod po teh dvoranah in sobah je zares pot, ki te duševno povzdigne in umetniško zadovolji. Narodna galerija sicer ni dosegla razvojnega viška, — marsikaj bo treba še izpopolniti, — dosegla pa je točko, kjer si lahko s polno pravico malo oddahne in poreče narodu: Vstopaj!

Ravnatelj njenih zbirk, g. Ivan Zorman,

Rjavo polt ustvarja NIVEA CREME * OLJE

Oboje pospešuje, da vam polt potemni, a istočasno zmanjšuje nevarnost solnčarice. Zavidali vas bodo za vašo rjavo barvo. Toda pazite dobro: nikdar se ne solnčite z mokrim telesom, temveč si vedno PREJ vdrnite. NIVEA-KREMA in NIVEA-OLJE sta nenadrljiva in nedosegljiva, ker samo ta obojica vsebuje Eucercit. NIVEA je poceni: krema Din 3,50, 6, 12, 25.

„Oblikovi“ tvorci med nami

Umetniški paviljon v Tivoliju že dolgo ni bil napojen z umetninami, ki bi zbušale toliko nestrpnega pričakovanja, kolikor so ga »Oblikovalci« pred otvoritvijo. Ni čuda, saj je umetniško življenje v našem mestu nad vse revno in je bila českoslovaška razstava pred več leti poslednja, s katero se ti razstavnim prostorom morejo ponesti.

Prav iz koncepta so prišli sami naši umetnostni oblikovalci, ki jim je bila prejšnja leta navada, da so letno po dvakrat razstavljali. Sedaj pa delajo leta dolge odmore, nič dobrega obetajoče, naj si bo iz nedelavnosti ali organizatorske resposodnosti.

Tako je nekaj nekdanje iniciativnosti morala prevzeti Narodna galerija, da spopolni svoj spored in tako popravi svoje slabo započeto delo, ki mu je bila krona

Tartaglia: Deček iz pobiljševalnice

ki nas je spremljal po tem hramu naše umetnosti, je zbirke končno uredil.

— Zares končno? — smo ga vprašali? — Kakšne naloge pa imate sedaj?

— O končnem ne more biti besede tam, kjer je vse razvoj in izpopolnjevanje. — je odvrnil. — V teku let se bo še marsikaj predrugačilo, samo osnova bo ostala. Predvsem bo treba kompletirati gotško periodo in spraviti pod našo streho umetnine iz renesanse, kolikor jih sploh imamo pri nas. Vsekakor bo treba barok izpopolniti z umetniki, ki še manjkajo, zlasti pa z deli onih, ki so nam lahko še vedno vzgled: Čebela, Jelovška, Berganta. Po cerkvah in gradovih je še mnogo materiala, ki pa stane denarja in zopet denarja. Skratka: izpopolnjevanje bo slo naprej, in sicer po načelu vedno strožje kvalitativne selekcije.

— Kako dolgo bodo ti prostori zadoščali potrebam Narodne galerije?

— Z materialom, ki ga bomo — kakor upamo — še dobili, vsaj deset let.

— In potem?

G. Zorman se je pomenljivo, nekam skrivnostno nasmehnil.

Dotlele se bodo zopet »vremena zjasnila.« prav gotovo. In potlej se odpro nove možnosti v novi, vedno napredujoči Ljubljani...

ga dela nikdar dejali v nemar in smo tudi v slikarstvu cenili tehnično znanje, se pravi dobro rokodelstvo, kadar se je družilo z umetniškim hotenjem. Zato smo se vedno ogrevali za umetnost, ki tudi za preprostega človeka vidnih slikarskih odlik ni pustila v nemar, kar menda ni bilo v našo škodo. Sodeč po nakupih umotvorov na redkih domačih prireditvah, se okus kupujočega občinstva ni oddaljil od umetnosti, ki so ji podlaga skrbno rokodelstvo, dobra risba, smiselna kompozicija in ubranost barv, ki ne žali vid zdravega človeka.

Kolikor sam poznam umetniške razstave zadnjih časov v srednji Evropi, morem trdit, da gre to pojmovanje in razumevanje našega človeka za umetnost vzporedno s stremeljenji v vseh srednjeevropskih kulturnih središčih. Reakcija na ekstremsne struje v slikarstvu, ki so zanikale vse nujne prvne zdrave umetnosti, je nastopila mnogo prej in krepkeje, kakor so se nekateri umetnostno zgodovinski teoretični nametniki. Saj je bila to nujna posledica spoznanja, da marsikatera pot ni mogla iz svoje krožne poti. Drugim, ki so prišli v svojem delu do poslednjega dognanja, se je umetnost končala sama v sebi, ko je končalo iskanje novih poti, novih izrazov. Saj ni umetnosti brez tega večnega iskanja, brez tistega nemirnega iskanja nove lepote.

Razstavljavci »Oblik« gredo naiznadenja pota. Palavičini, Popović in Križanič so izjeme. Prvi se v svojih plastikah dotika lepote klasicizma in oblikuje lahкотno iz različnega materiala. Branko Popović bi mogel svoje konvencionalno komponirane portrete (48) razstaviti pred desetletji, saj z ostalimi razstavljavci ne kuje niti zunanje sorodnosti. Pier Križanič je priznan karikaturnist z okusom in znanjem, s katerim se lahko povsod ponasa. Njegove risbe se odlikujejo s preprostostjo v kompoziciji in ostro karakterizacijo karikiranja.

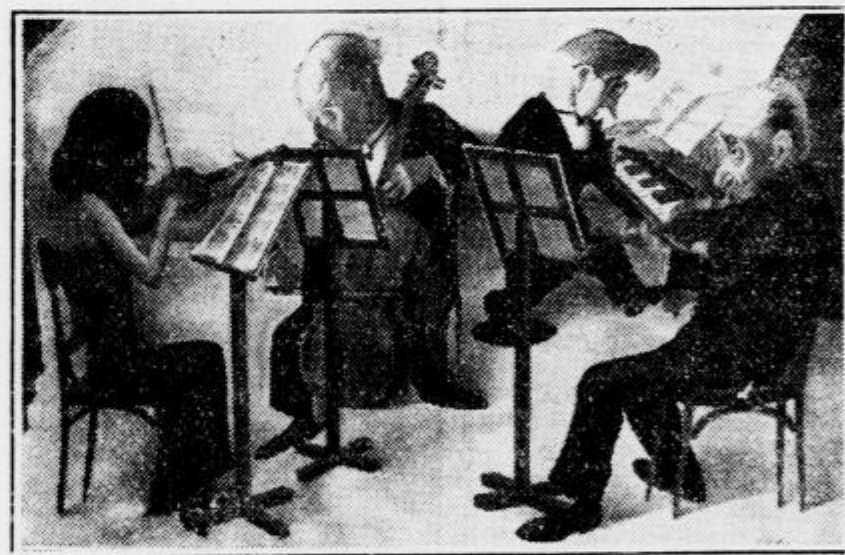
Med vsemi razstavljavci daje največ slikarskih kvalitet Lazar Ličenoski, katerega dela so med najboljšimi na razstavi. Obe

Palavičini: Vonj

krajini (29 in 30) in tihotitje z vilami (33) so krepka dela, ki jih odlikuje tudi lahкотna tehnika. Marino Tortaglia skuša mestoma oponašati patino starih mojstrov, ne brez uspeha. Tudi »Deček iz pobiljševalnice« kaže pravi Govevsko širokopoteznost. »Akt od hrba« pada iz okvira ostalih njegovih del, katerih boljši vtisk močno kaže. Kipar Risto Stijović razstavlja več plastik v bronu, lesu in kamnu. Arhaično stoična mirnost njegovih figur je zanj značilna. Franc Pavlovce je v skupini vidno in uspešno zastopan. Kaj je mogoče o ostalih reči. Zelo so si slični. Odlične so dekoracije Vladimira Zedrnškega, ki je svojemu gledišču najbolj pomočnik.

Aranžerji naj drugič razne tehnike in material v katalogu povsod pravilno ozna-

Križanič: Beograjski kvartet

Včeraj, danes in jutri...

Ze četrta stoletja jamti ime »GILLETTE« za dovršene aparate in nožice za britje. »GILLETTE« nožice se izdelujejo iz najboljšega jekla in po posebnem postopku fabrikacije. Užitek je briti se z »GILLETTE« aparatom in »GILLETTE« nožicem. Nova »GILLETTE« britnica z dolgim prerezom se prilga vsem »GILLETTE« aparatom starega in novega tipa.

Samo prave Gillette britvice nosijo registriran zaščitni znak

čijo, da gledalcev ne zavajajo v zmoto.

Obiskovalce zapuša razstavo, ki je napolnila vse prostore umetniške paviljona, neutešen. Dela, ki so otroci bežne sedanosti, ne zapuščajo trajnega vtiska. Morda to tudi ni namen te umetnosti, ki ne zahteva, da bi se gledalec vanjo poglabljal in občudoval njene oblikovalne čare. Mnogo literarnega značaja je v njej.

Kljub vsemu gre »Oblik« za razstavo velika zasluga. Pregrada za medsebojno spoznavanje in sodelovanje je padla. »Oblik« jo je podrl.

Jaz se še vprašam: Je ta umetnost naša jo je mogoče poslati v svet da zastopa jugoslovensko upodabljačo umetnost?

Skodlar

Jernej Vodé na zadnji poti

Skaručna, 17. junija

V petek so položili na Ingličevo deteljišče 46-letnega g. Jerneja Vodeta, gostilničarja in posestnika na Skaručni. Bil je srčno dober družabnik in znan v svojem okraju kot gospodarsveni delavec. Vodil in podpiral je vse, kar je koristilo napredku občine; domačo posojilnico, Mlekarsko združenje in razna društva. Bil je tudi član krajevnega šolskega sveta. S preudarnim nasvetom in dejansko pomočjo je bil postal prvi zaupnik in dobronik svojih obččanov. Zapustil je žalujočo soprogo Francisko in štiri nedoročene otroke. Po rodu je bil pokojnik iz Dolskega.

Na zadnji poti ga je spremljala velika množica od blizu in daleč in zastopniki vseh krajevnih korporacij in društev in šolstva s mnogimi žalnimi venci. Po končanih cerkvenih opravilih se je ob odprtem grobu od pokojnika poslovil šolski upravitelj iz Mengša, g. Arigler. Pri njegovem govoru se je pokazala vsa velika ljubezen vaščanov do pokojnika; intelo je staro in mlado. Tacenski pevci so zapeli žalostinke.

Jernej Vodé spi sredi svojih polj. Zaman ga bo ob sveti Marjeti klical pesem žanjice. Prijatelji ga bodo ohranili v najčistejšem spominu. Globoko žalujoči rodni naši iskreno sožalje.

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, šušljanju, bledici, obolenosti žlez, izpuščanjih na koži, tvorih uravnava »Franz Josefova« voda izobno tolivažno delovanje črevesa. Odlični možje zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro prenese »Franz Josefovo« vodo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kranjski Janezi v nemškem romanu

V dne, ko so nasprotja med Nemčijo in Avstrijo, med Hitlerjevimi pangermanizmom in Dollfusovimi krščanskimi-socialnim staro avstrijstvom, dosegla dramatsko napetost nam je prišel do rok roman dr. Boda Kaltenboeck »Arme im Schatten«. Spis je za nimiv z dveh strani: kot izraz one stare avstrijske mentalitete, ki se je zdaj tak nasršila in se toli srborito upira Nemčiji ki s pruskim škornjem ustvarja »edinstveno nemškega naroda«, z druge strani pa kot opis vojne usode »Kranjskih Janezov«, 17. pešpolka, čigar »pepojeja« hoče biti.

Dr. Bode Kaltenboeck je korenit Avstrijec, črnožolt po prepričanju. Svoje nazore zagovarja dokaj inteligentno, vendar pa malo prepričevalno. Zgodovinsko poslanstvo habsburške dinastije? Palacky je o tem povedal vse kaj drugega, vendar ga je Dunaj z vso svojo politično prakso nenohoma de mantiral in s tem demontiral je habsburška monarhija pronašla. Karlov poizkus je deralizacija Avstrije je prišel vsaj za pet deset let prezpozno — ali ni danes to že jasno kot le katero zgodovinsko dejstvo?

Kaltenboeckove politične teze, ki se nam v tej nekoliko sentimentalni obliki zde kakor svečka na grobu nevzdrumnega mrliča — Avstro-Ogrske monarhije, — moramo tedaj odkloniti. Mislimo pa, da njegov roman »Arme im Schatten« ni spisan zaradi propagande, ki se ni utihnila in ki ji ne

bo konca, dokler ne umro zadnji legitimisti. Roman je izraz iskrenega žalovanja za cesarstvom, ki se je avtorju zdelo po svoji državopolitični ideji (katere pač njegov vodilni krog niso nikdar razumeli) idealne spojitev geografskih in zgodovinskih pogojev in v ekvite politične modrosti. Današnji odpor Dollfusovih krščanskih socialcev nam priča, da ta avstrijsko-nemška samobitnost še vedno živi med alpskimi Nemci in da se Avstrija ne bo tako zlahka dala spremeniti v provinco »tretjega carstva«. Pri tem pa bi bilo docela napaka misliti, da kaj te »avstrijske samobitnosti« živi še v nekdanjih nemških državljanih Avstrije. Pri nas nihče več ne žaluje za starinskimi prapori avstrijskih regimentov in nihče ne hodi v spominu prižigat lučk na grob Avstro-Ogrske. Značilno je, kako hitro je Avstro-Ogrska ugasnila v duševnosti onih, ki so bili njeni podaniki. Če bi bila količnik naravna politična storitev kakor o nji misli baš avtor romana »Arme im Schatten«, bi ne zazijala za njo v dušah taka grobna praznota: tako izginjajo iz sloveskih duš samo socialne tvorbe, ki so se že zdavnaj prežvele.

Toliko o »črnožoltemu« značaju Kaltenboeckovega sicer dobro in mično spisanega romana. Glede nasprotja med Nemci in Avstriji je avtor povedal marsikaj dobrega vendar nas take reči ne zanimajo več toliko kot nekoč. Naj to opraviho Nemci med

seboj! Slovence, ki jim je Kaltenboeck nekako posvetil svojo knjigo, zanima danes vse kaj drugega.

V ostalem je roman, kakor rečeno, mika ven. Godi se med vojaki 17. pešpolka in jih spremlja na Karpate, v Galicijo, na go rsko fronto in na Tirolsko, beleži razne pojave, ki segajo tudi v zgodovino našega nacionalnega odpora (n. pr. justifikacija v Judenburgu) in opisuje, kako so nastopajoči razkroji v zaledju čutili na fronti, kako se je tu začel proces razpadanja stare in nekoč mogočne države, dokler se ni vojske borila nekaj časa kot »vojska brez domovine« in na vsezadnje sesula v svoje sestavne dele.

Včerašnji tovariši v avstrijski vojski so trčili nekega dne po prevratu na koroški fronti kot nasprotniki. Avtorju romana »Arme im Schatten« se to zdi sila čudno vprav nenaravno — v resnici pa je bilo docela normalno. Zakaj bivši avstrijski častniki, ki so pohitili s srbskimi četami braniti jugoslovensko Koroško, so že dolgo prej v svojem srcu prenehali čuvstvovati avstrijsko in so le sledili glasu svoje notranjosti, če so krenili na Koroško. Kaltenboeck ne razume, da je bilo koroško vprašanje žalostna zapuščina one Avstrije, ki je svoje naloge razumevala tako, da je podpirala germanizacijo in pomagala graditi vsenem štu pot do Adrije in na Balkan.

Roman ima mnogo zares impresivno spisanih strani in je v bistvu lep poklon našim »Janezom«. Pisec ne kaže mržnje do

Slovencev, marveč celo z neko dobrohotnostjo rabi med besedilom slovenske besede. Moti se pa, ko misli, da so naši dečki in možje s takim veseljem streljali na Rus v Galiciji. Poklon vnetega avstrijstva iz zvestobe cesarju bodo mnogi bivši vojaki iz 17. pešpolka hvalježno odklonili: prisiljene vrline pač niso čednosti!

V romanu nastopajo razen dveh treh oseb sami resnični ljudje pod praviimi imeni. Terzy, ki spremlja naše Janeze vse do razpada armade in ki ga avtor — zaradi simboličnega konca — dá ubiti v bojih za Koroško, je verjetno pisec sam. Naravnost je, da je med osebami tega romana cela vrsta Slovencev. Predvsem pa stopa v ospredje s svojim, skoraj tudi simboličnim pomenom, oseba takratnega stotnika Zerjav, najbolj gorečega panslavista pri 17. pehotnem polku. Proteus v »Slov. Narod« je videl pod imenom Zerjav osebo poznejše ga generala Maistra. V resnici pa je častnik Zerjav iz Kaltenboeckovega romana »Arme im Schatten« identičen s sedanjim upokojenim polkovnikom jugoslovenske vojske g. Alfonzom Zerjavom, bratom bla gopokojnega narodnega voditelja Gregorja G. polkovnik Zerjav živi v Ljubljani in je lahko s posebnim užitkom prebiral ta Kaltenboeckov poskus epopeje 17. pešpolka, v katerem mu je bila — nač z vso pravico — določena vloga naimani avstrijskega in naj bolj »panslavističnega« častnika. Zerjavove besede »Nemčija je utopija« so mlademu proročniku Terziju — predstavitelju habsburško-avstrijske državne misli v tem ro-

manu — nekaj memento, ki ga posle spremlja na vsej frontni Kalvariji. O go spodu Zerjavu čitamo tu med drugim: »Bil je prvi častnik, ki sem od njega slišal slovansko-filozofsko opazko. Ze v mirnem šlasu je bil na zgražanje vseh cesarskih oficirjev Veselovan. No, Zerjav vodi sedaj Slovence in Srbe. Bolesno srečanje: stari vojni tovariši si zdaj stoje z orožjem v roki drug nasproti drugemu. Vsa čast njegovega nacionalnemu prepričanju, toda to bi nam bil lahko prihranil.« (str. 309). In nadalje: »Osebo pač hraber častnik, toda zagrižen Veselovan.«

Terzy (avtor) pač čuti in razume zahajajočo, večerno lepoto habsburškega imperija, ne razume pa jutranje lepote vstajajočega slovstva (konkretno: jugoslovanstva). Avtorju se zdi čudna misel, ki je nam tako naravna: da je zavednemu narodu, ki noče biti tuj hlapec, ideja svobode in zedinjenja s krvnimi brati višja in silnejša od historizma in legitimnosti. Prav za radi te naravnosti je ideja, ki jo v Kaltenboeckovemu romanu predstavlja slovenski častnik Zerjav, zmagala nad Terzijevim avstrijstvom. Avtor je dal Terziju, t. i. svoj alter ego, pokopati na Koroškem, v zemlji, na kateri so v srednjem veku vsto leževali kneze v slovenskem jeziku. Ta simbolični grob je ohranjen Avstriji, toda Terzyjev sen je prav tako trdno pokopan kot junak tega romana, in zgodovina, katere tok je Zerjav bistreje dosegel, je šla preko Terzija svojo pot.

Anton Lajovic:

Nemški škofi za Hitlerjem, jugoslovenski proti Sokolu

Predno je Hitler v Nemčiji prišel na oblast, so razni nemški škofi nastopali proti njegovemu nacionalnemu socializmu in smatrali za nezdružljivo, da bi dober katoličan smel biti ob enem Hitlerjev prišač. Ko pa je Hitler dobil v roko državno krmilo, je bil katoliški centrom kot politična stranka takoj pripravljen sodelovati z njim in se je celo popolnoma reorganiziral samo zato, da omogoči tako sodelovanje.

Sedaj je v zadržanju rajhovskih katolikov nastopila še nova faza. Nemški katoliški škofi so imeli 10. t. m. v Fuldi konferenco in so pri tej priliki izdali skupen pastirski list, iz katerega je razvidno, da se postavljajo za Hitlerjev režim, s prav malimi rezervami. Zdi se nam vredno navesti nekatere odstavke iz tega pastirskega pisma. Tako čitamo po nemških komunikacijah v njem med drugim:

»Prav v katoliški cerkvi prideta beseda in smisel avtoritete posebno do veljave. Katoliška cerkev pa sme pričakovati, da državna avtoriteta človeške svobode ne bo obrezala bolj, kot pa jo zahteva splošno dobro, temveč da se bo krasila s pravičnostjo in da tako da in v pusti vsakemu položniku to, kar mu gre, bodisi lastnosti, čast ali svobodo. Katoliki morajo pozdravljati cilje, ki jih zasleduje nova državna avtoriteta za svobodo ljudstva. Po letih narodove nesvobode in neupoštevjanja ter sramote polne prikrasave narodnih pravic, mora nemški narod zopet doseči v družini narodov ono svobodo in ono častno mesto, katero mu pristojno temeljem njegove številne veličine in temeljem njegove kulturne nadarjenosti in tvornosti. Najsrčnejšo hvalo vseh katolikov zasluži izjava merodajnih voditeljev, da je religija potreben temelj novi Nemčiji. Mi pa zaupamo, da se bo marsikaj, kar se nam je s katoliškega stališča v zadnjih mesecih zdelo nezamisljivo in odbijajoče, izkazalo le kot proces vrenja in kipenja ter da bo kot kvas padlo na tla, ko se razmere sešitijo.«

V navedenih stavkih je nekaj misli, ki so vredne naše pozornosti.

Značilna, a tudi zabavna je misel, da je čast kakega naroda odvisna v prvi vrsti od njegove številnosti. Ta čisto mehanična ideja je med Nemci očitno močno popularna, da si jo brez posebnega pomisleka osvaja celo katoliški episkopat nemški, čeprav je katoliški doktrini diametralno nasprotna.

Ce je ta misel pravilna, potem je naša narodna čast, nas, Jugoslovancev, kar nas je po številu samo ena četrtina tega, kolikor je Nemcev, vredna samo eno četrtino nemške narodne časti. No, to se bo zdelo vsakemu Nemcu popolnoma v redu, tudi Nemcu-katoličanu.

Malo bolj čudno bo Nemec pogledal, če mu rečem, da je nemška narodova čast vredna samo polovico ruske narodove časti, zakaj Rusov je najmanj še enkrat toliko kot Nemcev in se tudi Rusi lahko sklicujejo na svojo kulturno nadarjenost in na svojo kulturno tvorbo.

Toda kaj mi bo znil nemški katoličan-imperialist, če mu, sledeč strogo konsekvenco njegovi utemeljitvi narodove časti, porečem, da nemška narodova čast ni vredna niti ene petinke narodove časti milijonarjev, zakaj Kitajcev je nad tristo milijonov in se kitajski narod lahko in po pravici ponaša s svojo več kot tisočletno kulturo.

Druga, katolišku zelo primerna ideja v tem pastirskem listu je ta, da naj se smatra za proces vrenja in kipenja vse to, kar se je zgodilo po Nemčiji nasilja, odkar je Hitler vzel v roko državno krmilo. Vnovič čisto mehanično naziranje, protivno katoliškemu duhu. Zakaj če gre za vrenje in kipenje, potem je vse, kar so Hitler in njegovi prišači, bodisi organizirano, bodisi neorganizirano napravili nasilnosti, samo fizičilen, organsko-kemičen proces. Če pa gre za fizičalen proces, potem pa odpadlo se vse moralne odgovornosti za vsa nasilja, in niso posled odgovorni za take stvari niti voditelji, ki nasilja naroče, niti oni, ki nasilja izvršijo.

S kratka, vse te stvari nemški episkopat potrpežljivo dopušča. Iz pastirskega pisma ni razvidno, da bi nemški škofi smatrali, da je proces vrenja in kipenja že končan. Če pa ni končan, se pa po tem prizanesljivem stališču nemškega episkopata lahko mirno vrti dalje na dosedajni način.

Za nas je dalje zanimivo, da pastirsko pismo povzema razna vodilna gesla Hitlerjanstva, zlasti geslo o »sramoti polnem prikrasavanju narodovih pravic nemških«. To je samo malo drugačna varianta bolj popularnega Hitlerjevega gesla o »sramotnem miru versajskem«.

Ce resimiram, se torej pokaže, da se je katoliški episkopat nemški, politično gledano, priključil Hitlerjevemu režimu in ideološko gledano, prevzel celo razna gesla nove Nemčije, ki so v izraziti opreki s čisto katoliško doktrino.

Kako je mogoče, da se preje nemški škofi pobijali Hitlerjeve nazore in stremjenja, dokler Hitler se ni bil prišel na državno krmilo?

Prepričan sem, da rajhovski škofi novega misljenja niso prevzeli šele, ko so smatrali da je politično-taktično dobro in modro, da se odločijo za sodelovanje s Hitlerjem, temveč da ima globlje korenine misljenje, ki se odraža iz njihovega pastirskega lista, in na kojega značilnosti sem zgoraj opozoril.

Današnjega katoliškega človeka duša je na svojstven način razcepljena dve, deloma si nasprotujoči, polovici. Tako razcepljenost je nujno dana ne samo pri prostem katoliku-lajku, temveč tudi pri duhovnikih in škofih, samo da se mi zdi pri slednjih še bolj izrazita.

Po svoji vzgojni poti pride katoliški duhovnik — in iz vrst duhovnika se rekrutirajo škofi — v intimnejši stik s čudovito zgradbo katoliške doktrine dovolj pozno, to je v osemnajstem do dvajstem svojem letu. Vse do tega časa je preživel v duhovnem okrožju svojega naroda, srkal vase tako zvanega duha časa, ki živo agira ta čas v njegovem narodu, in si napojil svoje čustvovanje s celo množino duhovnih vrednot in sicer vrednot urejenih in cenjenih natanko v istem redu in v isti hierarhiji kakor te stvari ravno ceni istodobno njegov narod. Take splošne narodne vrednote svojega okolja sprejema mladi človek naravno čisto nekritično, jemajoč jih za čisto

zlatu. Ze je mlada duša do znatne mere izoblikovana, ko jo vzgojna pot, čim se fant odloči za duhovniški poklic, vede v intimnejši stik s katoliško doktrino.

Cisto naravno je, da se katoliška doktrina v mnogočem ne sklada z gesli, sodobno najbolj cenjenimi. Katoliška doktrina ima v mnogočem večnostne vidike, sodobna gesla pa so odmevi slučajnih konkretnih potreb narodov.

Tako se zgodi da premnogoteremu, zlasti religiozno samo srednje nadarjenemu duhovniku, i. teh je večina, ostane katoliška doktrina čista in lepa teorija, dočim se mu praksa čudovito zamede. V njem nastanejo čudne in zanimive interference čistih katoliških norm s sodobnimi gesli, tako da za njegovo ravnanje v omenja pravo nase in kri bolj udan sodobnim geslom in posvetnim naziranjem, kot pa vernosti čistih katoliških doktrin, katere v njeni globini ni povprečni duhovnik tudi nikdar globoko čustveno doživljal. Zdi se psihološko skoraj izključeno, da bi v sodobnem duhovniku bila čista krščanska in katoliška doktrina globlji vir njegovih dejanj in nehanj, kakor pa sodobna gesla, ki so oblikovala njegovo mladost.

Iz takega čebnostnega rezervarja pa se jemljejo tudi voditelji duhovništva, njegovi škofi. Tudi njihova duša trpi na isti razklanosti. Dobra njena polovica je »posvetnega« izvora in le manjši del je motno zrcalo čistega krščanstva.

Ta dvojnost v duši katoliškega duhovnika je tista, ki razloži, zakaj je francoski katoliški duhovnik v voji prakti tako različen recimo od nemškega ali od našega. To razliko dela duhovno okolje njegovega naroda, ki je izoblikoval bistven del njegove psihe del, ki je v mnogčem nasproten čistemu krščanstvu.

Ta razmišljanja me vedejo do tega, da so razne preselektivne misli, ki jih kaže pastirsko pismo nemškega episkopata in na katere sem zgoraj opozoril, takšne, da tvorijo že apriori del misljenja nemških škofov, del privzet iz splošnega misljenja in čustvovanja nemškega naroda.

Kaj vse se je zgodilo v Nemčiji, odkar je Hitler državni kancelar, vemo vsi. Vemo, da so premnoga dejanja Hitlerjevcev, ki so se nam, gledajočim od daleč, videla nasilna, bila storjena ne tako, kot da jih je zagrešil neodgovorni posameznik v svojem slepem fanatizmu, temveč da so jih izvršili organizirano Hitlerjevski voditelji kot del revolucionarnega programa, katerega je bil Hitler tekem let izoblikoval in vsepovsod pridigoval.

Vse te stvari preide nemški episkopat z odpuščajočo gesto in se naravnost priključi Hitlerju v sodelovanje, na nekaj svečan način s skupnim pastirskim listom.

Je-li to bila dobra, politično spretna taktična poteza? Je-li ta politika nemškega episkopata v skladu z internacionalno politiko Vatikana?

Mi v Jugoslaviji smo pred nekaj časom doživeli podobno svečano manifestacijo našega katoliškega episkopata v skupnem pastirskem listu, naperjenem proti Sokolstvu.

Ce gledamo stvari, ki jih je Hitlerjevski pokret za časa Hitlerjeve vlade napravil v Nemčiji, če dalje pogledamo kako se je tem stvarim nasproti s prizanesljivo in uslužno gesto usmeril nemški episkopat, se nehoti vprašamo: kakšnega vruga vendar je moral napraviti naše Sokolstvo kot institucija, da ga je zadelo tako svečano obsojda našega episkopata. Človek bi mislil, primerjajoč gesto nemškega episkopata, z gesto našega, da je Sokolstvo povzročilo med našim narodom pokret, čigar brutalno udejstvovanje globoko zasenči vse to, kar se je zgodilo pod Hitlerjem v Nemčiji.

Toda če pogledamo sedaj, ko so nam dogodki pastirskega lista naših škofov že dovolj odmaknjeni, s mirnim očesom vse tisto, na kar ta pastirski list opira svojo obsojdo Sokolstva, vidimo, da bi bile te stvari, če bi se bile tudi res tako dogodile, kakor jih navaja naš pastirski list, prave mušice napram dogodkom — slonov v Nemčiji.

Tako skupno pastirsko pismo nemških škofov, kakor skupno pastirsko pismo naših škofov sta po pravici smatrali za politična akta. Če vzamemo povod, iz katerega sta se rodila ta dva politična akta, je jasno, da sta si med seboj v osterm nasprotju. Poslanica nemških škofov odpuščajoče preze zelo mnogobrojne težke krivice in nasilja, poslanica naših škofov obsoja državno institucijo zaradi maloštevilnih in sporadičnih prekrškov neodgovornih ljudi.

Kateri izmed obeh političnih aktov je dober in moder?

Ce je akt naših škofov pravilen, je potem vse obsojbe vreden akt nemških škofov, če pa je akt nemških škofov pameten, pa zopet pomeni akt naših škofov nasprotje od pametnosti.

Usoda vsake velike organizacije v človeški družbi je že taka, da mora tam, kjer je organizacijska hierarhija zelo številna, večinoma postavljati na vodilna mesta ljudi srednje nadarjenosti. To pa ne samo zato, ker so želeni ljudje med narodi zelo redko sejan, temveč tudi zato, ker postavitev povprečnih nadarjenec na vodilna mesta odgovarja globoko ukoreninjeni potrebi družbe po stalnosti in je ugodna družbenemu konservativizmu. Zelo nadarjeni ljudje pa so po večini nevarni tako zaželenemu tihožitju, miru in redu širokih plasti.

Nikdo pač resno ne misli, da bi človek, ki ga iz podrejenega mesta postavi na vodilno mesto, kar samo zaradi tega že poraštel v svoji nadarjenosti in modrosti. Isto gotovo velja tudi tačas, če duhovnik postane škof. Posvetitev v škofa praktično gotovo ne pomeni, da je novi škof sedaj naenkrat čudovito razsvetljen v svojem duhu in da posledje vse njegove ukrepe vodi tako čudovita modrost, da se nikdar ob kako zmoto ne izpodtakne.

Saj to ne velja niti za papeže, ki im vendar neko nezmotljivost garantira dogma, a nezmotljivost samo za takrat, kadar govore ex cathedra. Navzlic veliki finišu izhodu je celo med papeštvom zelo malo velikih duhov. Med več kot tristo dosedanjimi papeži jih je le prav malo želenih, takih, ki im je zgodovina dala zato priimek »Veliki«. Vsi ostali so srednji duhovi.

Ce pa to velja celo za papeže, koliko bolj gotovo velja isto za celotno škofstvo. Zato menda ni fantastično, če trdim, da tisti nemški škofi, ki so v Fuldi izdali skupno pastirsko pismo, niso sami ženjiji, bodisi religiozni, bodisi politični. Toda oni so svojo politično gesto, vsebovano v pastirskem listu, storili ne samo kot zvesti sinovi Cerkve, temveč še bolj kot preudarni in vneti sinovi naroda, ki že stoletja živi v svobodi in ki je prežet čustva za veličino in moč svoje države in napojen z gesli in filozofijo državne vrednosti in moči.

Tudi za naš jugoslovenski episkopat velja lojdo glede njegovega duhovnega nivoja zgoraj omenjeni pogledi, tudi on je, če ga vzamemo zadnjih sto let, dasi znaten po številu, produciral samo enega Strossmayerja. Vse drugo našo škofovstvo je, kakor povsod drugod, »aurea mediocritas«, zlata povprečnost, ki pada v grob preteklosti več ali manj brez sledu, puščajoč za seboj spomin kvečjemu v najožjem lokalnem krogu.

Mar hočemo s tem ponižati avtoriteto našega škofstva?

Nasprotno, baš ob tem poudarku je toliko bolj vidna njegova težko bremena odgovornost in važnost kot hranitelja in branitelja najvažnejših narodovih duhovnih vrednot, religioznih in moralnih, in ga zato spremljajo v njegovem naporu vse naše simpatije.

Toda ker je vsaka njegova gesta dalekosežna za naše usode, ga sme in mora spremljati tudi naša kritičnost.

Potreben je torej naš pogled na duhovno povprečje nivo naših škofov. Pri taki duhovni povprečnosti pa je nujno, da so v dejanju in nehanju njihovem izrazito vidni vplivi duhovnega okolja narodovega, iz katerega škofi izhajajo. Zakaj le zelo močnim duhovom je dano, da se zmagovito

to iztrga iz objema gesel, ki obvladajo njihovo okolico.

Ko so nemški škofi v svojem pastirskem listu izjavili med drugim: »Če bi še nadalje stali ob strani, ali če bi hoteli biti celo nasprotni državi, bi to moralo biti usodepolno za cerkev in za državo,« so s tem storili politično gesto, primerno sinovom naroda, živčnega v svobodi že stoletja.

Menda nismo napačno informirani, da je iniciator in avtor pastirskega lista naših škofov naš rojak, Slovenec.

Kakor pa politično modra gesta nemških škofov nosi odraz tradicionalne njihove narodove svobode, je prav tako nujno, da vsako dejanje ali nehanje, ki ga stori naš duhovni vodilni človek, nosi na sebi grenke poteze narodove turobne in nesvobodne preteklosti in tradicije. Zakaj značilno je za nesvobodni narod, kateremu tuji vojdijo njegovo usodo, da izgubi smisel za politično odgovorna dejanja, za pametno politično tehtanje ter da pride ob vsako globlje politično izkustvo. Ker ne more voditi svojih usod na ven, nasproti drugim narodom, se zapre sam vse izgubljač svojjo aktivnost. In tako je naravno, da presoja potem vse življenje le z vidika principov. Pri tem pa izgubi iz vida, da je misljenje v principih pomembno le kot ekonomija razuma, da so to le kakor neke bergle, ki razumu pomagajo do orientacije v zamršenosti in mnoholičnosti pojavov, da pa je tako principielno gledanje brez vsake vrednosti, ko gre za politična dejanja.

Naše pastirsko pismo kaže po svojem povodu in po svoji gesti duhovno potezo samotnega, življenju odtujenega, pasivnega razglabljalca. Kot politična gesta pa pomeni za občutljivega Slovenca bolesto in grenko nasprotje s politično zrelo gesto nemškega episkopata.

Dr. Joža Bohinjec:

Pomožne blagajne

Leta 1892 je izšel zakon o registriranih pomožnih blagajnah. Zakon je torej star nad 40 let in za današnje življenje že neprimeren. Dejansko so ta zakon v Avstriji že ukinili. Ista usoda je zadelo podobne zakone v drugih državah. V naših krajih zakona o registriranih pomožnih blagajnah celih 40 let niso veliko uporabljali: tozadnji registri so zabeleževali le tu pa tam kako pomožno blagajno. Tudi po vojni je dolgo časa tako ostalo, kar je razumljivo, ker je bilo po vojni obvezno socialno zavarovanje raztegnjeno na vse nesamostojno pridobitne delovne osebe in torej ta skupina interesentov ni občutila večje potrebe po obsenejših dajatvah v slučaju obolenja ali v trenutkih smrti zavarovance. Ti interesenti imajo le potrebo po ureditvi zavarovanja za slučaj iznemoglosti in starosti in za preskrbo vdov in sirot. Šele v zadnjih dveh, treh letih je že davno pozabljeni zakon o reg. pomožnih blagajnah prišel zopet do veljave.

Naenkrat pa smo doživeli čudo: pričela se je ostrta, večasi celo preostara konkurenca na polju »socialne« delavnosti, ko drugače svet za socialne probleme nima mnogo smisla in se za socialnim delom le nerad peha. Prevelika propaganda po časopisih je morala vzbuditi domnevo, da pri pomožnih blagajnah vendarle ne gre vedno za čisto socialno stvar, ampak da so v ospredju bolj pridobitni nagibi. Danes imamo menda nad 300 pomožnih blagaj. Ker je več kakor gotovo, da ta elementarni množestveni pojav »socialne« zabrinutosti za potrebe ljudstva ni naraven izliv notranje socialne nesebične miselnosti, je jasno, da postoji velika nevarnost, da blagajne zaidejo v nesolidno poslovanje, kajti v solidni in realni konkurenci ne more biti pri nas prostora za 30 in celo več takih blagaj.

Važno je vedeti, da je val registriranih pomožnih blagaj prišel k nam od drugod, zlasti iz Avstrije in Nemčije. Tam je zakonodaja ta »socialna« val zajela z ukinitvijo tozadnjih zakonov in z novo ureditvijo celotnega problema privatnega zavarovanja. Istočasno s tem valom je prišel tudi val stavebnih hranilnih in posojilnih združenj. V Nemčiji — ta zakonodaja je poleg ameriške najboljša — so vsa tako nastala nova vprašanja uređili z zakonom o nadzorstvu zavarovanja in stavebnih združenj iz l. 1931. Pri nas se pa zakonodaja do danes ni zgenila. Sreča pa je, da so oblasti še nekam pravočasno zaslučile, da ta nova »socialnost« ne more biti čista, in da so pravočasno odredile razne revizije in tudi pri registraciji novih blagaj postale predvidneje.

Trdijo, da je pri pomožnih blagajnah zavarovana vsota preslega 200 milijonov dinarjev. Za znesek predstavlja kapital, na katerega bi mogle biti pomne tudi najjačje privatne zavarovalnice s solidnimi premijskimi rezervami in z zadostnimi drugimi jamstvi za prevzete obveznosti. Ta ogromni kapital kaže, kako na široko se je razlilo to moderno »ljudsko« zavarovanje. Zanimiva je pri tem okoliščina, da menda niti ena pomožnih blagaj nima v programu vsaj skromno uređite starostne in onemoglostne preskrbe svojih članov, ampak da se vse pečajo le z zavarovanjem posmrtnine, odnosno pogrebne. Le nekatere hočejo zavarovati tudi dote.

Pomožne blagajne običajno kruto kršijo tendence zakona s tem, da zavarujejo osebe, stare preko 60 let, da zavarovanja ne omejujejo na najožje družinske člane, da segajo preko zakonito dopustne najvišje zavarovalne vsote in da zlasti zavarovanja pogrebne ne omejujejo na zneske, ki bi bili v skladu z dejanskimi pogrebniimi stroški, kar zahteva socialna osnova zakona. V zakonu mišljeno zavarovanje dejanskih pogrebnih stroškov je preko noči prešlo v zavarovanje gotove vsote za slučaj smrti, ali tkzv. življenjsko zavarovanje, ki je po veljavni zak. donostno le po predpisih zavarovalnega regulativa iz l. 1896. Ta regulativa v prvi vrsti zahteva, da imej zavarovalnica primerne rezervne ali garancijske fondne, da more prevzete obveznosti dejansko vsak čas kriti. Pomožne blagajne pa takih garancij ne nudijo, pa naj si poslušajo z dokladnimi premijami ali s stalnimi premijami, kar se rado zamenja s t. zv. sistemom kapitalnega kritja.

Zakon iz l. 1892 je imel namen, da izpopolni obvezno delavsko socialno zavarovanje iz l. 1888. In 1889. Krog zavarovancev je bil po teh zakonih omejen samo na izrazito industrijsko in obrtniško delavstvo, dočim je še velika množica nameznih delovnih oseb ostala izven okvira obveznega zavarovanja. Posamezne stroke teh iz-

vzetih oseb naj bi se v prvi vrsti poslužile zakonito regulirane prostovoljne samopomoči. Tudi podpore so bile v prvotnih socialno-zavarovalnih zakonih nizke, katere naj bi si interesenti dopolnili v obliki zakonito urejene samopomoči.

Glavno pa, kar je hotel zakon o reg. pomožnih blagajnah doseči, je bila tendenca, da se socialno šibkim silejem v okvirju malih društev omogoči ureditev skromne preskrbe za slučaj starosti in smrti. Avstrija je namreč na zakon o obveznem starostnem in invalidnem zavarovanju v Nemčiji reagirala samo z zakonom o registriranih pomožnih blagajnah, ki naj bi uredil prostovoljno pokojninsko zavarovanje. Zakon o pomožnih blagajnah je hotel ostati omejen le na posamezne stroke ali na lokalno omejeno število oseb. Ta osnovna tendenca zakona sledi iz § 2. uradnih pripomb k posameznim določbam vzornih pravil. To tendenco zakona pa izražata tudi § 3. in § 33. zakona samega. Izrazita socialna tendenca zakona je vsebovana tudi v onih predpisih, po katerih so pomožne blagajne oproščene taks in pristojbin.

Zato je proti jasnim tendencam zakona, ako blagajne svoj delokrog razširjajo na

Javna dela in priseljenci v Ameriki

Kakor pri starostnih podporah, tako so v Ameriki priseljenci odrinjeni tudi od zaslužkov zaslihih javnih del

Vlada Zedinjenih držav je določila 3 milijarde in 300 milijonov dolarjev za zasilna javna dela v odpmoči silni brezposelnosti. Po načrtu, ki ga je že sprejela nižja zbornica in ki pride sedaj pred senatno zbornico, pa so od teh javnih del, odnosno od skromnih zaslužkov, ki jih bodo nudila, izključeni priseljenci, ki si še niso pridobili državljanstva. Prednost pri javnih delih imajo veterani z družinami ter državljani, ki stalno prebivajo v področjih, kjer se bodo izvrševala javna dela. Izrecno pa je pri tem omenjeno, da priseljenci — nedržavljanji ne bodo pripušteni k izvrševanju javnih del z vladnimi krediti.

Ta načrt, ki bo gotovo prodrl tudi v senat, predstavlja veliko socialno krivico. Po zadnjem ljudskem štetju je bilo 6,284.613 priselencev, ki si še niso pridobili državljanstva. Blizu 6 milijonov med njimi je takih, ki so že dopolnili 21. leto in ki torej, če so zaposleni, nosijo enaka bremena kakor državljani. Samec, državljan bo gotovo lažje dobil delo kakor pa brezposelni priseljenec, ki mora skrbeti za kopice otrok, ki so bili že rojeni v Ameriki in so torej tudi državljani. Vsi priseljenci pa so bili vrhu tega legalno sprejeti v deželo in so tam tudi stalno naseljeni. S človeškega stališča ni med državljanom in nedržavljanom nobene razlike, oba pa morata plačati iste davke in sta oba potrebna dela. Res-

Takoj s prvim soncem moramo pričeti s sončnimi kopeli, tedaj je posebna važnost maža z

NIGEROL OLJEM

ali
NIGEROL KREMO
za sončenje in masažo (patent št. 5922). Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

DROGERIJA GREGORIČ
Ljubljana, Prešernova ul. 5.

vse osebe brez razlike na stroko in poklic in na neomejeno število zavarovancev. Tak delokrog more in sme biti prepuščen samo finančno dobro fundiranim zavarovalnicam, katere poslujejo s primernim akcijskim kapitalom, s potrebnimi jamstvenimi fondni in z zadostnimi premijskimi rezervami. Le v finančno močni skupnosti je varno tudi tzv. ljudsko zavarovanje, čegar tipični znak je v tem, da je zavarovana vsota razmeroma nizka, da se zavarovanje izvrši brez zdravniške preiskave in da je tudi premija nižja, kakor pri rednem življenjskem zavarovanju. Če so se pomožne blagajne tako razmnožile in če zavarujejo tako visoke zneske, je nov dokaz, da so se privatne zavarovalnice zelo odtujile ljudskim potrebam in da niso znale organizirati tzv. ljudskega zavarovanja s podčrtano socialnejšo tendenco.

Da je zakon o pomožnih blagajnah razumeti in praktično uporabljati le v ozkem okvirju strokovne, družbene in družinske samopomoči, sledi tudi iz tega, kar zavarovalni regulativ tega zakona ni ukinil, ko je s specialnimi predpisi uredil zavarovanje v tzv. »malih društvih«, katerim naj bi bile pri izvajanju privatnega pridobitnega zavarovanja dovoljene nekatere izjeme od predpisov regulativa, da se na ta način olajša in omogoči delovanje tudi manjšim zavarovalnicam. Reg. pomožne blagajne torej ne smejo biti zavarovalnice.

Po svojih pravilih in po svojem praktičnem uveljavljanju bi se pomožne blagajne morale naslanjati na določbe zav. regulativa (§ 40. in nasl.), ako hočejo poslovati kot male ljudske zavarovalnice. Zakon o reg. pomožnih blagajnah pa regulira samo skromno pomoč izven veljavnih predpisov o privatnem zavarovanju. Zakon o reg. pomožnih blagajnah in zav. regulativ nikakor nista identična.

Delovanje reg. pomožnih blagaj in je treba spraviti v red in v sklad z duhom današnjega časa in z današnjimi pravnimi nazori o zavarovanju — in pa tudi v sklad s socialno tendenco zakona samega. Ko bodo reg. pomožne blagajne postale res samo socialne ustanove, bo avtomatično odpadlo medsebojno konkurenčno ljubosumje in razne nesimpatične borbe za registracijo in pridobivanje članstva.

Te besede sem napisal, ker se zavedam, da je vsako zavarovanje, torej tudi ono po pomožnih blagajnah, zelo občutljiva stvar, pri kateri je potrebna največja previdnost in pozornost, da koristi zavarovancev ne postanejo ogrožene. Ne smemo se zadovoljiti s platoničnimi trditvami, da so pomožne blagajne važne socialne ustanove; dobiti moramo za to tudi realna jamstva, ker gre za koristi širokih in pogosto naibednejših ljudskih slojev.

nica je tudi, da na tisoče priselencev v

zadnjih letih zaradi tega ni vlagalo prošnj za državljanstvo, ker ne zmore visokih taks, ki se jih zahteva pri naturalizaciji. Dejstvo je tudi, da so bili pri težkih gradbenih delih, kakoršna so ta, ki jih vlada sedaj organizira v .ili, nekdanj posebno dobrodošli priseljenci, ker domačini takega dela sploh niso marali. Predlog o javnih delih daje, kakor že omenjeno, prednost onim državljanom, ki prebivajo stalno v okrajih, kjer bodo izvršena javna dela. To je krivično napram onim brezposelnim priselencem, ki prebivajo v takih okrajih, kjer je dalje časa, ne nudi pa na drugi strani tudi nobene pomoči brezposelnim državljanom, ki prebivajo v okrajih, kjer javna dela niso projektirana.

Kakor razne druge pomožne »klicje, tako je torej tudi ta uvedena brez pravke čuta in razumevanja splošnih potreb. Pomankanje razumevanja v tem pogledu skušajo v zadnjem času spet prikrivati z vestmi, da se položaj zboljšuje. Z obljubami in praznimi besedami pa ni mogoče priversti nazaj nekdanje prosperitete. Resnica je, da so nekatere manufakturne industrije tekom zadnjih mesecev zaposlile nekoliko več delavcev, med tem pa so druge industrije vrle na cesto veliko večje število delovnih moči, tako da ni govora o zmanjšanju brezposelnosti.

Koncert gornjelendavskega mladinskega zbora

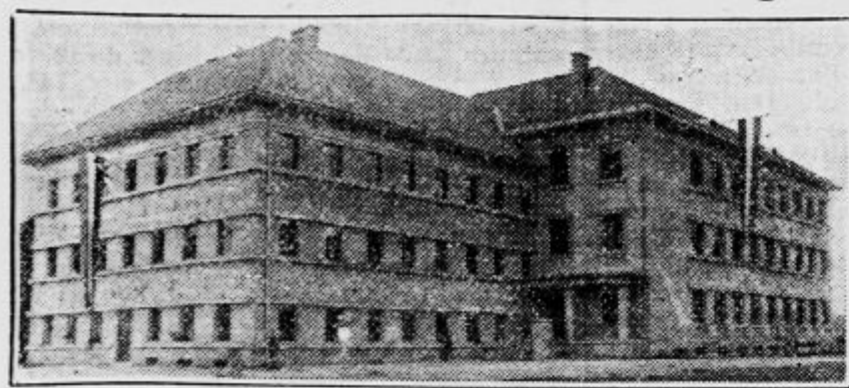
V zadnjem času se je po naših šolah začelo hvaljevredno gibanje na pevskem polju po vzoru »Trboveljskega slavka«. Tako tudi v Premurju, kjer se je v Gornji Lendavi osnoval prvi prekmurski mladinski zbor večjega formata, ki je na binkoštno nedeljo koncertiral v Tišini in v Slatini Radenci. Služajno sem ga na svojem izletu v Radence slučajno peti; ker je to sigurno za Premurje važen kulturni dogodek in ker je žel prav lepe uspehe, je pač vreden zabeleže.

Nekako malodušno sem šel na ta koncert v Zdraviliški dom, saj nisem mogel verjeti, da bodo res pokazali toliko, kolikor so. Zbor je vodila gornjelendavska učiteljica Ana Zupanova; otrok — pevec je 35. revnih po denarju, bogatih po dušah in lepota pesmi, ki jo nosijo s seboj. Disciplinirani so izvrstno. Zapeli so niz umetnih in narodnih pesmi, vstop je bil brezplačen, le prostovoljne prispevke so pobirali. Zastopani so bili komponisti: Pregelj, Adamič Marij Kogoj, Vodopivec, Grbec in 3 narodne, med njimi dve medžimurski. Peliso sočno, interpretirali dovolj dobro in z dokaj jasno artikulacijo. Imajo tudi malo solistko, ki sicer ni trboveljska Rezika, pa je vendar v Adamičevi »Uspavanki« odpevala svoj solo jako dobro, da je vzbudila salve poslokanja in je morala ponavljati. Le glas se ji je malo tresel, pa ni čuda, saj je prvič pela pred publiko, zlasti še pred zdra-

vilskimi gosti. To pa menda ni kar takol — Dela je imela voditeljica mnogo, saj je morala iti z njimi prav od začetka. Vse to delo pojmi mo, če smo poučeni, kako zelo je učiteljstvo danes zaposleno, da celo preobremenjeno — upam trditi. In poleg tega se vadi mladiški zbor v — Premurju, to je pač vredno polnega priznanja. — Posamezne pesmi so zmoglostim teh pevecv bile sigurno precej težke, a so jih z lahkoto premagali in zapeli, — vse sigurno, v svesti, da znajo in hočejo pokazati, kaj zmorejo. Zbor je že prešel kritično stopnjo in se s smotnim delom utegne povzpeti še mnogo višje. Dirigentka je dovolj spretna, pač še diletantka, kar je umljivo in se polna te preklicane treme; pa se bo že sčasoma privadila in izgubila to nervoznost pred nastopi. Otroci so bili od gostov in domačinov prisrčno pozdravljeni, g. ravnatelj Janžek pa jih je pogostil, kar jim je prav gotovo zelo prišlo po pet urni vožnji na kmečkih vozovih. Morali so mnogo dodajati in ponavljati in so povsem zadovoljili vse, tudi razvijane goste.

Razveseljuje je dejstvo, da se naša Slovenska Krajina budi iz svoje mrtvičnosti na tem polju. Lep vzgled drugim solam, obenem važen kulturni dogodek v razvoju prekmurskega solstva. Tudi v Tišini so do segli lep uspeh, dvorana je bila baje nabit polna. Upam, da bo agila voditeljica zbora nadaljevala s svojim delom, za katerega čuti decu toliko navdušenja ter budi mali Premur

Lepi vidovdanski proslavi

Pogled na novo šolsko poslopje prestolonaslednika Petra. Sprednji del je prejšnja stara šola, ki so jo vse prezidali in za nadstropje povišali, zunanost pa spravili v sklad z novo stavbo, s katero tvori povsem enotno poslopje.

Dev. M. v Polju, 17. junija. Ker se bližajo velike sokolske svečanosti in je tudi osnovna šola prestolonaslednika kraljeviča Petra pri Dev. M. v Polju dolžna za prenočišče sokolskim četam, ki jih vseh ne bo mogoče v Ljubljani nastaniti, so pouk v petek zaključili. Hkrati pa so tudi dograditev nove šole, ki je med največjimi osnovnošolskimi poslopiji v banovini.

Šola je bila vsa okrašena z zelenjem in državnimi zastavami, prav tako prijemna dvorana, v kateri se je privikrat zbralo vse dijaštvo z učitelji in mnogo občanov. Vse zbrane je lepo nagovoril upravitelj g. Mišelič, ki se je po lanskoletni nezdobi že dobro pozdravil. Za proslavo je učiteljstvo nastudiralo z učenci pester spored, ki je obsegal petje, deklamacije, simbolične prizore in narodno igranje »Kosovsko dramo«. Ugajale so posebno pevске točke in dramski prizori, ki sta jih uvezbala učitelja Švara in Trošt.

S prezidavo starega šolskega poslopja so pričeli v poletju 1932 in je k stroškov največ prispevala papirnica z zneskom 150.000 dinarjev. Prodana šolska njiva pa je vrgla 70.000 Din. Vse delo so prevzeli domači obrtniki in ga vzorno dovršili. V sedaj prezidanem sprednjem delu poslopja je v prizemlju hišnikovo stanovanje in velika dvorana za prireditve, katero bo uporabljal tudi Sokol, ki ima poleg svoje društveno sobe. V prvem nadstropju je udobno upraviteljevo stanovanje, šolska soba in stanovanje za enega učitelja. V drugem nadstropju, ki se v notranjosti še izdeluje, pa bo par učiteljskih stanovanj in ena učilnica.

Po zaslugi vzornega šolskega gospodarstva upravitelja Mišeliča, ni bilo občini treba prav ničesar prispevati k prezidavi, temveč so vse dosegli s prošnjami za prispevke. Za dovršitev še potrebnih notranjih del je banska uprava prispevala še 15.000 dinarjev in bodo s tem denarjem napravili primerno vrtno ograjo.

Za zidavo nove šole in prezidavo stare je bila res že sila, ker število občanov in njihovih otrok hitro narašča, saj se jih mnogo priseli iz Ljubljane, precej pa jih je gradilo lastne domove, ker je zemlja pri nas prav dobra in so parcele v primeri z mestnimi še vedno prav poceni.

Prav lepo vidovdanko proslavo, ki je bila namenjena naši zasedeni zemlji, so priredili tudi meščanski učenci pod vodstvom učiteljstva, ki je znano po svoji delavnosti, saj je tudi med letom pričel nastope, iz čijih donosov so pomagali revnim delavskim otrokom. Največ s hrano, ker je mnogo naših tovarnih škrolo ali popolnoma ustavilo obrate in so s tem reditelji učencev brez zaslužka.

Šolska dvorana, ki služi tudi Sokolu za telovadnico, je bila polna občinstva, ki mu je iz sporeda posebno ugajal ganljiv prizor, v katerem so nastopile matere bazo-viških žrtev. Proslavo so zaključili z državnim himnom.

Za sklep šolskega leta je agilno meščansko učiteljstvo priredilo šolsko tombolo, za katero so učitelji sami zbrali darila. Z dohodki te tombole bodo poslali tri revne in slabotne otroke na morje, kjer bodo mesec dni letovali in si utrdili zdravje. Res vzorno učiteljstvo, ki se tako trudi za svoje učence.

Ljubljana zborovališče mednarodnega lutkarskega kongresa

Jugoslovenska lutkarska zveza pripravila in organizirala delo za omenjeni kongres mednarodne lutkarske zveze Unime v dnevi 4. in 5. julija. Doslej je imela Unima kongrese v Pragi, Liegu in Parizu, letos pa je prišla na vrsto Jugoslavija, in to na ljubljano, kjer je sedež celotne jugoslovenske lutkarske zveze. Ta kongres bi se moral vršiti prav za prav v Kölnu v Nemčiji, toda Nemci so ga pred kratkim odpovedali. Ker ima Unima na sporedu letošnji kongres zelo važne točke, zlasti kar se tiče Slovanov in ker se morajo vršiti letos na kongresu volitve novega predsedništva, je smatrala naša zveza za potrebno, odzvati se predlogu Unime in prirediti vse potrebno za nadaljnji nemoten razvoj v Unimi. Odločeno je bilo za Unimo in za zvezo prepričanje, da se s takimi mednarodnimi kongresi prosvetnega in umetniškega značaja pospešujejo in poglobljajo tudi prijateljski odnosi med narodi in državami. Uvaževalo za našo zvezo je bilo tudi dejstvo, da se obeta od tega kongresa napredek lutkarstva v vsej Jugoslaviji. Ker pa združujejo lutkovne organizacije v vseh državah ljubitelje lutkovne umetnosti iz vseh slojev brez ozira na politično in versko usmerjenost, upa naša zveza, da bo tudi pri nas pridobila za to panogo naširne kroge.

Po dosežanih poročilih se bodo udeležili kongresa v Ljubljani delegati iz Češkoslovaske, Rumunije, Francije, Amerike in Estonije, pričakuje pa se udeležba tudi še iz drugih držav.

Na kratko opozarjamo široko javnost na program kongresa. Pred kongresom bo od 30. junija do 3. julija informativni lutkarski tečaj, ki se ga lahko udeležijo vsaki interesent, ne samo član lutkarske zveze, če se pravočasno pisмено prijavijo pri zvezni mu tačniku g. Lojzetu Podčavniku, Ljubljana, Resljeva cesta 28.

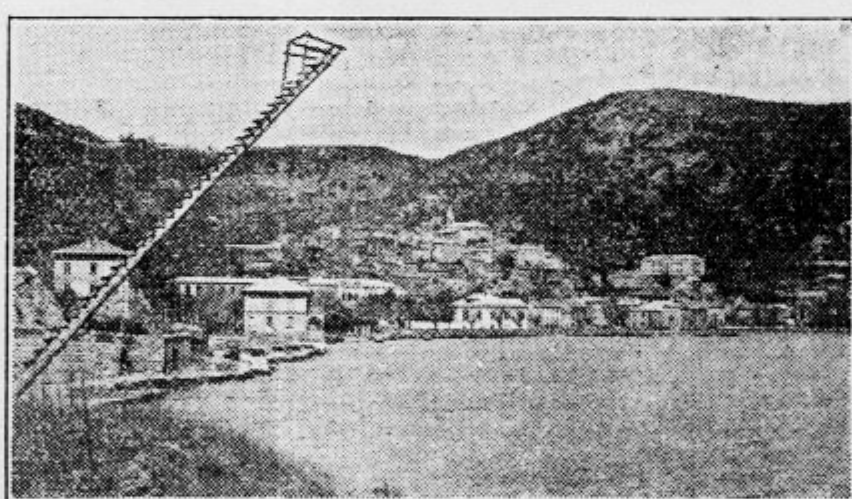
Za čas kongresa bo odprta v paviljonu M na velesejnu velika lutkarska razstava, katere se udeležijo tudi druge države in ki mora pokazati jasno sliko lutkarstva v vsej Jugoslaviji. Jugoslovenski lutkovni odri so bili že pred mesecem povabljeni na to razstavo s posebno okrožnico. Prosi-

mo jih torej, da se udeležijo razstave zlasti z domačimi lutkami in scenami ter jih takoj pošljejo razstavnemu odboru na naslov: Lojze Kovač, Ljubljana. Narodni dom (Sokol) ali vojni razstavnega odbora g. Vlačavu Skrušnemu, Ljubljana, atelje Narodnega gledališča. Za odposlani material prevzame vso odgovornost Jugoslovenska lutkarska zveza. Obenem prosimo vsa lutkovna gledališča, da se udeležijo kongresa vsaj po enem delegatu.

Dne 4. julija zvečer bo slavnostna jugoslovenska lutkovna predstava v dvorani Kazine v Zvezdi, nato pa bo sledil zabavni lutkarski program s sodelovanjem gostov in domačinov. Natančen spored bo še javljen. Dne 5. julija pa bo v magistratni zbornici občini zbor Mednarodne lutkarske zveze Unime.

Jubilej pristanišča Bakra

Bakar je te dni praznoval visok jubilej, namreč 155-letnico, odkar je postal svobodno pristanišče. Velike prednosti bakarskega pristana so cenili že najstarejši mornarji. Tako so imeli Grki tam svoje mesto Petras, Rimljani pa so na temeljih današnjega Bakra ustanovili svoj Volocern. Potem o Bakru skozi dolgo dobo ni nobenih zgodovinskih beležk, čisto pa je omenjen v dobi Frankopanov in Matije Korvina. Leto 1577. so si Bakar pridobili knezi Zrinjski. Po smrti mučenikov Petra Zrinjskega in Frana Frankopana pa je prišlo mesto pod cesarsko oblast. Pod vladjo Marije Terezije l. 1754. je prišel Bakar z zaledjem pod upravo dunajskega dvornega sveta za trgovino. Leto 1778. je bil proglašen za svobodno pristanišče in mestu se je pridelo področje od Trsta do Kraljevice. Bakar je dobil takrat enake pravice, kakor jih je imela Reka. Podeljene pravice so se pozneje mnogokrat kršile in je starodavni Bakar prišel do svojega pomena šele v svobodni Jugoslaviji.

POPOLNA POGODBA

v smislu zavarovalnega zakona in ne kakav prostovoljna podpora ali dajatev je za vsakega naročnika „Jutra“ nezgodno zavarovanje pri Zavarovalnici »Triglava«. Vi še niste naročnik?

Anton Stare - 90letnik

Mengeš, 16. junija.

V torek 13. t. m. je praznoval čil in zdrav devetdesetletnico rojstva na svojem gradu v Mengi g. Anton Stare, senior znane narodne rodbine Staretov. To dolgo življenjsko dobo je praznoval razen razen potovanj, ki jih je v prejšnjih letih izvršil, na svojem rodnem posestvu v Mengšu, kamor se je njegov oče, imeniten ekonom in podjetnik Mihael Stare preselil še v francoski dobi. Zavoljo kremenitega značaja, dobrohotnosti in ustrežljivosti je graščak Anton Stare splošno spoštovan v kamniškem srezu in posebno v svoji menški občini, za katero se je stavljenec v svoji moški dobi ponovno kot občinski odbornik uspešno udeleževal. Posebno mu je bil vedno na srcu razvoj krajevnega šolstva in nič manj zaslug si ni stekel tudi za izboljšanje sreskih in občinskih cest.

Tudi kot skrbnega in vzornega gospodarja ga imajo njegovi tržani v hvaležnem spominu. Pogodil je pred leti menški hrib, ki je bil pred 50 leti še gol in skalnat in ki nudi zdaj z lepimi nasadi Mengšanom priliko za najlepše izprehode. Slovit je tudi krasen in velik grajski vrt, ki ga do današnjega dne po njegovih intencijah oskrbuje grajski vrtnar. Občinski strokoma mu je bil stavljenec vedno tudi skrben oče. Na večer pred tem izrednim slavljem mu je trška menška godba zasvirala zahvalno podoknico, a menško Pevsko društvo mu je zapelo v čast vrsto lepih narodnih popevk. Visoko spoštovanemu slavljenecu g. Antonu Staretu izražamo ob njegovi devetdesetletnici iskrene čestitke z željo, da mu Bog pokloni še mnogo let v zdravju in čilosti!

Jubilej dolnjelendavskih gasilcev

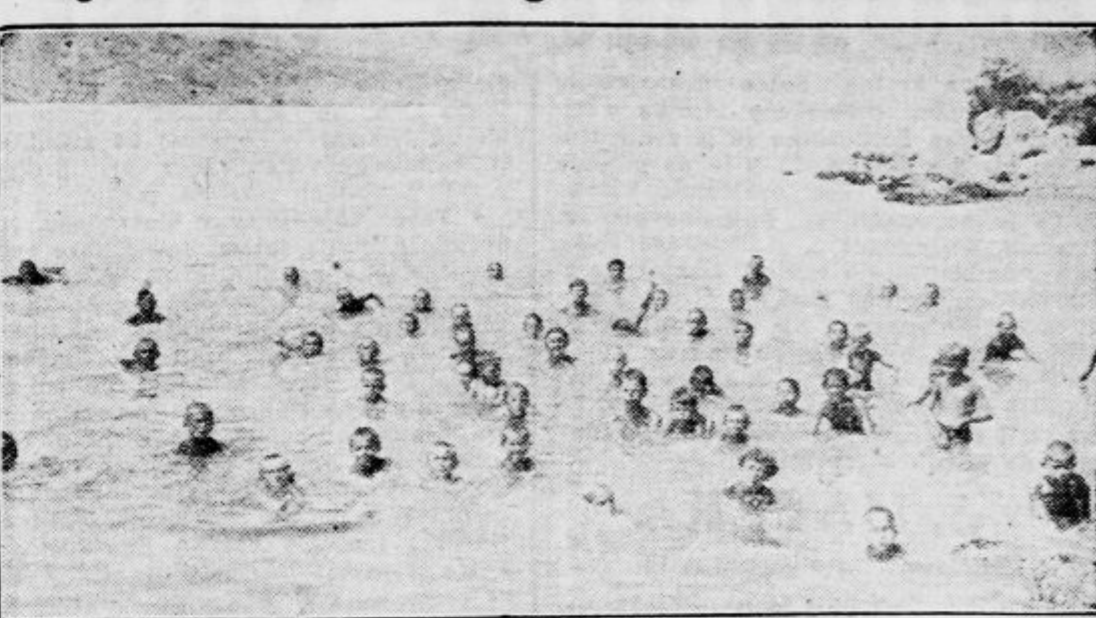
Dol. Lendava, 17. junija.

Prijazno prekmursko mestec Dol. Lendava slavi 28. in 29. t. m. m. 60-letnico obstoja Prostovoljnega gasilskega društva. Zgodovina tega društva je prav pestrá in zanimiva. Društvo je mnogo pretrpelo ob času prevrata, zlasti v dneih, ko so v mesto vdrla madžarski komunisti. Društvo je bilo ustanovljeno l. 1873. in je sprva število 24 zaveznih članov, ki so bili vsi kar pripravili prirediti bližnjemu na pomoč ob izbruhu požara. Ko se je leta Dol. Lendava otrešla madžarskega komunizma, je društvo znova oživelo in zadnja leta tako napredovalo, da je doseglo svoj višek. Društvo si je nabavilo najmodernejše gasilsko orodje, tako si je l. 1930. nabavilo dvokolno motorno brigadno, naslednje leto pa 14-sedežni gasilni avto in lani še ročno motorno brigadno. Ob 60-letnici pa si je nabavilo krasno društveno zastavo, ki ho ob proslavi blagoslovljena. Lepe proslave z bogatim programom se udeležijo tudi zastopniki Jugoslovenske gasilske zveze. Za udeležence je prometno ministrstvo dovolilo polovično vožnjo.

POPOLNA POGODBA

v smislu zavarovalnega zakona in ne kakav prostovoljna podpora ali dajatev je za vsakega naročnika „Jutra“ nezgodno zavarovanje pri Zavarovalnici »Triglava«. Vi še niste naročnik?

Dijaško morsko kopališče v Martinšiči

Vsako leto se prireja na obali Jadrana od Sušaka do Kotora cela vrsta letovišč in kolonij za šolsko mladino. Pred kakimi 10 leti je hodilo v kolonije komaj nekoliko desetih dijakov, a zdaj jih hodi na tisoče, tako otrok iz osnovnih šol, srednješolcev in akademikov. Vzile temu, da se ekonomska neprilika odražajo tudi v letoviščih, se vendar tudi letos pripravila na udeležbo v takih kolonijah veliko število dijakstva, ki jih je izkušnja izučila, da se poletje preživi najugodnejše in najkoristnejše v kolonijah, ker v taki organizaciji imajo dijaki to, česar nikdar ne bi mogli imeti, če bi šli na letovišča sami ali s svojimi starši, namreč: veselo družbo svojih sovrstnikov, življenje v prirodi in zelo mnogo prilike, da se bavijo z različnimi sporti in igrami, a vse to za majhen denar.

Od vseh takih in slanih ustanov je največje in najbolj znano dijaško letovišče na morju v Martinšiči pri Sušaku, ki lahko sprejme naenkrat 400 do 500 dijakov. V mesecu juliju se sprejemajo dijaki srednjih šol, a v avgustu srednješolske dijakinje in deca obojega spola iz osnovnih šol. Dijaštvo je v Martinšiči pod nadzorstvom zdravnika in profesorjev. Imajo zelo dobro hrano in po petkrat na dan. Zjutraj je kava s kruhom in maslom, ob 10. kruh, za kosilo imajo juho, meso, in to po večini pečeno ali v omaki, z

dvema prikuhami in sladico. Za južino je kruh z maslom, marmelado ali sadjem, a zvečer meso s prikuho ali kaka nemenska jed, ob petkih namesto mesa riba. Meso in sladice se delijo po porcijah, a ostale jedi jemljejo dijaki po svoji volji.

Dijaki se bavijo v kopališču z raznimi sporti in igrami. Neplavalci učijo plavati posebnim učitelji, a plavalci se učijo pod nadzorstvom posebnega stilskega plavalca. Kopališče ima 32 svojih čolnov, v katerih se dijaki dnevno vrstijo in sistematično trenirajo v veslanju. Razen tega se bavijo z lahko atletiko, tenisom, basket-balom, kroketom, tabletenisom in drugimi igrami na suhem in v morju. Življenje v kopališču je zelo zabavno in prijetno. Zvečer se prireajo radijski ali gramofonski koncerti ali pevski nastopi. Dvakrat v tednu so na vrta filmske predstave. Vsak mesec priredi uprava kopališča po dva izleta s posebnim parkom do Crkvenice, Senja, Raba, Baške, Krka in Malinske.

Cena za enomesečno bivanje znaša 750 Din. V tej ceni so upoštevani vsi stroški za izlete, filmske predstave in za vse sporte. Pojasnila o letoviščih dajejo šolske poliklinike in ravnatelji srednjih šol. Prijave naj se pošiljajo na upravo letovišča Martinšiče v Zagrebu, Mirogojska cesta 5.

Dva dobro uspela koncerta

Litija, 17. junija.

Kot zaključek prireditve šolskega leta je priredila litjska osnovna šola užitek poln koncert. Kljub šibki reklami za to prireditev je bila dvorana Sokolskega doma skoraj polna. Napolnili so jo po večini starši, manjkalo pa tudi ni glasbe in petja ljubitega ostalega občinstva iz trga in najbližje okolice.

Koncert sta pripravila in nastudirala s prenesljivim sporedom g. učitelja Milan Pertot in Maks Pirnik. Ob tej priliki sta pokazala, kako je treba smoteno vaditi na šoli petje in glasbo, kajti pri koncertu so sodelovali vsi razredi od najmlajših iz prvega razreda, da šestega ki so se poslovlili s tem koncertom od osnovne šole. Tako prireditve in po programu tako pestre prireditve šolske mladine v Litiji še najraje nismo doživeli. Občinstvo in starši niso štedili s priznanjem, po vsaki točki, ki jih je bilo 21. Na sporedu so bili skladatelji kakor: Adam, Mokranjac, Kogoj, Premrl, Pozaič, Vodopivec, Šone, Zeleznik, Čakovski, Diabelli in oba g. učitelja v lastnih prireditvah v venku narodnih pesmi. Orkester, ki šteje 14 malih godbenikov in katerega vodi in uči g. Milan Pertot, nam je odlično zaigral štiri komade. V orkestru se posebno odlikuje mladi Cerar Ljubica pri klavirju in Lajovic Bojan pri harmoniji. Prav ljubki so bili številni malčki s tamburicami, katere vodi g. Maks Pirnik. Podali so nam tri prav posrečene točke. Zelo prijeten vtis je napravil nastop mladinskega zbora g. Pirnika iz začetnih razredov. Samozavestno so nastopili pevski po številu 60 od 4. razreda naprej, katere vodi g. Milan Pertot. Prav precizno so zapeli Adamovič »Uspavanko« in »Jurjevanec«, Kogojev »Zvonček« in Mokranjevo »Pazar živinec ter Vodopivčvo »Pojdimo spate, Občinstvo je spontano zahtevalo ponovitev vseh teh točk. Samostojno so nastopile pri klavirju četveročrno učenke Cerar Ljubica, Tanja Mazek in najmlajša Mira Plenar. Zaigrale so prav dobro in če bodo vztrajale, kažejo postati izvrstne pianistke.

Po končanem sporedu občinstvo kar ni hotelo iz dvorane. Še in še bi bili poslušali, toda ura je bila že kasna in malčki so morali k počitku. Oba g. učitelja sta bila deležna vsega priznanja od strani občinstva, posebno pa so jim bile hvaležne za prireditev in trud do solz ganjene mamice, ki so jim poklonile po svojih malčkih obilo prelepih šokov in cvetja. Obema, kakor tudi

gđ. Svaglovi kot tihi pomočnici g. Pertota pri vezanju orkestra priretna hvala za prelep večer s prošnjo, da nas čimprej spet povabijo na slinno prireditev.

★

★

Radenski, 17. junija. G. Alojzij Logar je zgradil na svojem, z gospodarskimi poslopiji zaprtim in senčnatem vrtu letno gledališče. Za Hrastnik je ta zgradba velika pridobitev, ker se bodo lahko v njej vršile gledališke in druge kulturne prireditve. Ta lepo okrašen je bil večeraj nekoliko otvoren s koncertom pevskega zbora Svoboda l. in s sodelovanjem Rudniške godbe in Delavskega orkestra. Moški zbor 45 pevcev je zapel a capella 8 skladb: Mirka, Laharnarja, Prelova, Foersterja, Jerba in Adamiča. Je glasovno lepo uravnotežen (najbolj v basih), vpet in izborni discipliniran. Letova se že precej težkih skladb in jih brezhibno s samozvestjo izvedbe do konca. Prednašanje je naravno in ravno to je navdušilo poslušalce, ki niso štedili z aplavzom. To je zasluha namumorne pevovalce g. A. Podlogarja, ki ves živi z zborom in muzikalnostjo hrastniške doline; saj je tudi zvest pomagatelj pri Glasbenem društvu. Ako bo šel zbor to pot navzgor in tenorje nekoliko zadržal, da ne silijo v osredje, kar se je zgodilo zelo redko, bo resen konkurent drugim moškim zborom v Zasavju. Tudi rudniška godba in Delavski orkester sta vsak s 4 točkami pod taktirko g. F. Turnška častno rešilo svoje naloge. Velik vrt je bil nabit poln poslušalcev; posestili so koncert tudi rud. ravnatelj g. Droč, učiteljstvo, voditelji Glasbenega društva, uradništvo kemične tovarne in zelo veliko prijateljev glasbe iz Trbovelj. S—j.

RADENSKA GIZELINA VODA

se vsepovsod hvali kot 'zborna namizna voda, ker je izredno prijetnega okusa. Pijejo jo tudi pomešano s sadnimi sokovi, pa tudi z vinom, ki mu barve ne spremenijo. — Posebno slastna pijača pa je mešanica

RADENSKA GIZELINE VODE

s cvičkom. Privoščite si jo tudi vi in videli boste, kako vas bo osvežila in okrepila.

7409

Na sokolskem taboru v Ljutomeru

Krasne so naše Slovenske gorice v poznih jeseni, ko sredi vinogradov vse vriska in poje, od občestnega vinarčarja, ponosnega na svojem delu ovenčanih konca pa do zadnjega crčka, ki piska v zlati večer svojo poslovilno pesmico. Nabijanje sodov in tresketanje klepetcev se zliva s petjem delavcev v ušesom prijetno ubranost, ki delce posebno dobro gospodarjem vinogradov, zidanic in kleti, polnih sladke kapljice. Ti hodijo med brajdami in po kolovozih mimo vinskih hramov in od povsodi te vabijo na čašo ravnokar iztisnjene grozdovega soka ali pa na kozareček izbornege starega vina. Seveda ne odrečeš. In kmalu mine dan in v pozni noči stojiš pred zidnico in gledaš v temne vinograde pred seboj in v zlate zvezdice nad njimi in poslušajš petje crčkov. In tako sladko in mehko ti je na duši...

Res, lepo je tedaj gori in človek se ne rad loči od njih in objubi, priti čez kratko. Toda krasne so Gorice tudi poznimi. Ko spijo mirne in tihe pod nežno odejo in zavila okrog zidanic mrzla burja, ti pa sediš v izbi pri čaši rujnega Jeruzalema, ki ti razgreje duha in telo, da so čutiš močnega in mogočnega kakor nikdo...

Da je spomniti kakor povsod tudi v Slovenskih gorah prekrasno, menda ni treba posebej poudarjati. To je tisti čas, ko začne sredi kosega, bohotnega, temnozelenega lista cvesti vinska trta. In to je tako svečan in pomemben čas, da se vzne-mirijo celo staro vino v sodih in začne vso-vi vreti.

In menda ob takem pomembnem in svečanem času je pred tridesetimi leti tudi vzkipela narodna zavest Ljutomerčanov in se izlila v bratska čuvstva sokolska. Trideset let težkega, narodnega sokolskega delovanja sredi staro-avstrijskega nemškutarskega gnezda ni mala stvar, in zato ni praznoval te tridesetletnice samo ljubomirski Sokol, temveč ves Ljutomer, vse Mursko polje in vse Slovenske gorice, in to na tako svečan način, kot nikjer nikoli...

Kar nas je bilo Ljubljancem, smo se odpravili na slavnost s polnočnim vlakom in bili v Ljutomeru v nedeljo ob pol devatih zjutraj. Začeloma nas ni bilo bogve kako veliko, toda med potjo jih je vstopalo vedno več, in ko smo se odpravili s Pragerskega, so bili vsi vozovi nabiti polni. Na Pragerskem se nam je pridružil tudi oddelček vojakov iz Maribora, ki je nastopil pri popoldanski javni telovadbi z izbranimi vajami. Pol ure za nami je vozil iz Maribora še poseben sokolski vlak.

Vreme je bilo nestanovitno, v presledkih je deževalo in vse nebo je bilo prevlečeno s temnimi oblaki. Gledali smo skozi okno na prostrano Ptuiško polje, vse v megli in v dežju. Žito je bilo visoko, toda na mnogih krajih ga je povalila nevihta. Ceste so bile blatne in celo po njivah je stala voda. Nad Halozami je bila ploha in bisk za bliskom je švigal iz črne zavese oblakov. Mislih smo na ljubomerskega Sokola in njegov tabor in hudo nam je bilo: Kaj bo, če bo deževalo in bodo vse priprave in tež-

ke denarne žrtve splavale po vodi?

Toda: tam na vzhodu, nad Ormožem je nebo vedno bolj in bolj svetlo in že se trgajo oblaki in čeprav ni še solnce, se nam vendar lica jasne in vedre. Nad Ivanjkovi nas pozdravi sredi gorice svetla svētinska cerkev, vlak sopiha skozi žerovinsko preseko, potem se mu pa naenkrat tako mudi, da kar švigamo mimo ljubomirskih gor in že se nam na levi strani odpre pogled na ljubomersko pokopališče in na starodavni Ljutomer, ki ves lesketa v solničnih žarkih poletnega jutra.

Na postajici smo. Godba igra in Sokoli stoje v vrstah in vse polno občinstva nas pričakuje. Zdjaj bodo prvi pozdravi! Zadenem nahrbtnik in z dežnikom v eni, z dvajsetstetrskim putrom v drugi roki zapustim hitro in skoraj neopaženo postajo ter odhitim v mesto.

Kam pa zdaj? S putrom v roki ne morem iti skozi vse praznično razpoloženo mesto in mimo Sokolskega doma s p. a. t. letu Golarju, saj bodo ljudje rekli: Ni prišel na slavnost, temveč kakor pijanček po vino! — Zato zavijem okrog oga k Herndu in gostilno in prošim gospo, naj mi spravijo putrj v kuhinji. — bo že zopet Golar postal poni, — sam pa skočim v stransko ulico in po nji dalje do stanovanja prijatelja Poljanca, kjer pustim tudi nahrbtnik in dežnik.

Zdjaj sem prost. Hodim po mestu in se čudoma čudim. Z vsake hiše in hišice p. a. pola ena ali celo več jugoslovenskih zastav in zastavic, vsa okna so ozlišana in polna cvetja; celo vrata in vrtna ograje

so obвите s trobarvnimi papirnatimi trakovi. Na mnogih mestih so napis: z zdravici kralju, Jugoslaviji in sokolstvu, drugod vise balončki in čez okna in balkone so razprostrte preproge. Res, toliko narodne zavednosti, toliko iskrene ljubezni do sokolstva nisem opazil nikjer drugod, niti ob vsesokolskem zletu v zlati, sokolski Pragi.

Cvetkoma dobim v njegovih vili kraj mesta, kakor se s težavo prirnem kunaj gost množico Sokolov in mnogobrojnih deputacij od blizu in daleč. Pozajtrkujem, nato greva z Golarjem nazaj v mesto. Pri Zavratniku ima minister Kramer zborovanje z zaupniki JRKD za ljubomerski kraj. Dvorana je nabito polna. Minister je ravno nehal govoriti, ker zaradi sokolske povorke se je zborovanje začelo zgodaj in zdaj ima zadnjo besedo predsednik sreske organizacije Skuhala. Vidi se, da govori vsem od srca, ko se zahvaljuje popularnemu ministru za njegovo poročilo.

Velikostnega slavnostnega sokolskega sprevoda po mestu se je udeležilo gotovo nad tri tisoč oseb: Sokolov in Sokolice, verželskih strelcev, Muropoljcev in narodnih nošah, gasilcev in vojaštva. Pozdravljanja ni bilo ne konca, ne kraja. Ljudje so bili navdušeni in so obspavali sprevod s cvetlicami iz oken in z balkonom.

Prijatelj Poljanec je prepustil v svojem stanovanju tudi meni okno in kup rož in nageljnov. Pozdravljali smo udeležence sprevoda s tako gorečnostjo, da so se še celo vojaki otresli za hip svoje strumnosti

in se veselili ozirali na nas ter lovili cvetlice; je slavni verželski strelci so ohranili ves čas svojo neomajno, z vekovi pridobljeno resnost.

Zlasti konec sprevoda me je pa nad vse prijetno presenetil. Na dolgi vrsti vozov so se vozili Muropoljci v slikovitih narodnih nošah in v skupinah predstavljali simbolične prizore iz narodnega življenja. Na enem so ženice žele žito in ga mežale; na snopu, a mlatici so ga na drugem vzleli; dekleta in žene so predle predvilo in tkale platno, sodar je veselo nabijal sod; na velikem vozu so trgali grozdje in stiskali most, nad njimi je pa na drogu pel klepetec svojo prijetno enomerno pesem itd.

Konec povorke je bil na zletišču za sokolskim domom. Šel sem tja in poslušal slavnostne govornike. Le žal, da sem bil predaleč in nisem slišal vsega natančno in tudi videl nisem dosti, ker sem se med visokimi postavami domačinov — Muropoljcev kar izgubil. Solnce je pa sijalo na slavnostne s tako vročo ljubeznijo, kakor da bi jim hotelo poplačati vse skrb in trpljenje preteklih deževnih dni in tednov.

Popoldne je bil na zletišču javni telovadni nastop Sokolov in vojaštva. Vsi so bili za svojo točno in lepo izvedbo telovadnih točk od gledalcev burno pozdravljeni. Po nastopu se je razvila na zletišču neprilijena in prijetna sokolska zabava. Tam smo se naši prijatelji in znanci iz vseh koncev Slovenije pri steklenici vina in kramljah pozno v noč, dokler nas niso odcepili vlaki in v vozovi na vse strani iz tako narodnega in tako gostoljubnega Ljutomera.

Radivoj Peterlin - Petruška.

Primorje : Vojvodina

Sportniki! Pozdravite pri današnjem dopoldanskem sprevedu svoje tovariše mlade Sokole, udeležite se popoldanskega nastopa na zletišču v Tivoliju, a potem pojdite polnoštevilno bodrit zastopnike slovenskega nogometa v tekmi Primorje : Vojvodina, ki se prične ob 17.45 na igrišču Primorja.

(Vstopnice se dobe že dopoldne od 10.—12. v Kavarni Emoni)

Iz Maribor.

Francoski konzul Neuville v Mariboru. V petek je prišel dopoldne iz Ljubljane v Maribor francoski konzul g. Neuville v spremstvu konzularnega tajnika g. prof. Detela. V nabito polni dvorani »Vesne« je g. konzul izročil odlikovanje predsednici francoskega krožka v Mariboru gospe Maistrovi. Sledila je ljubka in prav prijetna družabna prireditev.

Dr. IGOR ROSINA

odvetnik v Mariboru

sporoča, da se je sporazumno razdružil z dosedanjim družabnikom dr. V. Rapotcem ter vodi svojo odvetniško pisarno v dosedanjih poslovnih prostorih

Aleksandrova cesta 16
dalje. 7472

a—Českoslovaški častniki v Mariboru. Danes so prispelo v Maribor z velikimi avtobusi okrog 100 českoslovaških aktivnih in rezervnih častnikov, ki si bodo ogledali najzanimivejša mesta in najlepše letoviške kraje v naši državi. Ekскурzijo bodo vodili glavni funkcionarji »Zveze českoslovaških oficirjev« in sicer: rez. major g. Karel Majer, glavni ravnatelj najvišjega računskega kontrolnega urada in namestnik predsednika zveze, generalštabni polkovnik g. František Landš, načelnik štaba generalnega inspektorja českoslovaške vojske in prvi namestnik predsednika zveze, podpolkovnik Jan Kveton iz vojnega ministrstva in prvi tajnik zveze, rez. štabni kapetan g. dr. Miloš Lier, arhivar praške mestne občine in kulturni referent zveze ter štabni kapetan g. Celestin Hanzl od 28. pešpolka »Tyrša in Fugnerja«, ki je generalni tajnik zveze. Danes ob 17.30 jim bo prirejen pred hotelom »Orel« svečan sprejem. Poseben sprejem v ožjem krogu predstavnikov naše vojske in naših rezervnih častnikov pa bo že uro prejšnjo na državni meji. Glavni del 74 udeležencev, bo prenočil v Mariboru v hotelu »Orel«, ostali pa odpotujejo v Varaždin in bodo prenočili tam. Po večerji bo družabni večer v dvorani »Orel« in se ga bo udeležil ves narodni Maribor. Ekскурzija bo zapustila našo državo 29. t. m.

Advokat

DR. V. RAPOTEC

se je preselil s pisarno iz Aleksandrovo ceste 16

7471

v Aleksandrovo c. 20.

a—Urednik J. K. Strakaty v Mariboru. Častni član vseh JC lig v dravski banovini urednik g. J. K. Strakaty iz Prage se bo drevi pripeljal na obisk v našo državo in bo obiskal med drugimi mesti tudi Maribor in Ljubljano, kjer bo zbiral korespondenco pokojnega velikega našega prijatelja Jana Lega za študij njegovega delovanja med Jugoslovenci. Pozneje bo bival g. Strakaty več tednov na Jadranu. Odlični gost je vsem udeležencem naših mnogostevnih ekscurzij zelo dobro znan, saj so bili vsi krasni in prijetni prejemni na českoslovaškem v glavnem njegovo delo. Tako priručni in iskreni prijatelj našega naroda, kakor je g. Strakaty, je le malo. Zato se njegovega prihoda in prijateljskega obiska prav iskreno veselimo.

a—Uprava mariborskega podobora UKOIR vabi svoje člane, da se polnoštevilno vilo udeležijo sprejema českoslovaških častnikov, ki pridejo danes ob 17.30 pred hotel »Orel«. Prav tako naj se vsi člani udeležijo z damami družabnega večera, ki bo večerji pri »Orlu«. Izlet, ki je bil predviden danes dopoldne, odpade in bo drugo nedeljo 25. t. m.

a—Krajevna organizacija JRKD na Tenzem vabi vse davkooblaščevalce in »redava« je o davkih, ki b v torek 20. t. m. zvečer v Pulkovski gostilni na Tenzem. Predaval bo g. Ozvatič. Člani, ki se nameravajo,

udeležiti zborovanja JRKD v Beogradu 2. julija, naj se prijavijo do 25. t. m. na občinskem uradu na Tenzem.

a—Naš znani gledališki komik g. Pavel Rasberger bo imel »vojo velezbavno urc« v ljubljanskem radiu drevi ob 20., na kar opozarjamo vse radio naročnike.

a—Velike mednarodne dirke na Tenzu. Oba prvaka in zmagovalca pri dirki 15. t. m., domači prvak Hinko Čerič in Josip Vertitsch iz Gradca bosta tudi danes zadržani v svojo tehniko. Vozači evropskega slovesa, kakor: Sörensen, Killmeyer, Falk, Starič, Berendt, Hubmann, Cernoh, nek i. dr. bodo pokazali kaj znajo. Celc Egipt bo zastopal po vozaču Mahrama Tojo. Bjelovar, Zagreb in Ljubljana pošljejo tudi svoje najboljšje vozače. Od domačih bodo razen tega še startali Zintauer, Felič Lotz, Wresnig, Lušnik, Lah itd. Motoklub Maribor se ni strasil ne stroško, ne truda da priredi občinstvu res prvotno dirko Zato upa, da se bo občinstvo polnoštevilno udeležilo današnje prireditve na Tenzu. Dopoldne med 10. in 12. si lahko za minimalno vstopnino ogledate trenir vozačev.

a—Pomladski Rdečega križa ima svojo tradicionalno tombolo v nedeljo danes ob 2. dopoldne na Trgu svoboda. Glavni dobitki so: 4000, 2000, 1500, 1000, 800, 600, in 500 dinarjev v gotovini. Cenjeno občinstvo s vladno naproša, da podpre prireditev PRK, da bo lahko odposlal na morje čim več okrepitve potrebnih otrok.

a—Ponovna razprava proti mesarskim mojstrom, ki so bili že svoj čas obsajeni in zopet oproščeni, se je vršila predvčeršnjim pred sodnikom poedineem g. Štukljem v bivši porotni dvorani. Proti trem osolnim ubožencem se bo vršila razprava posebej proti ostalim 8 pa je trajala razprava več ur. Sodnik je razsodil naslednjo sodbo: Roman Brezovnik se obsodi na 10 dni zapora in 50 Din globe, Josip Kirbiš na 25 dni in 1000 Din, Jernej Fidler na 6 dni in 350 Din, Josip Plahuta na 15 dni in 50 Din, Rudolf Solak na 6 dni in 50 Din ter Martin Zolakar na 6 dni in 50 Din. Oorožena sta bila mojstra Franc Hohnec in Franc Filipič. Obsoljeni mojstri so vložili pritožbo proti obsojbi.

a—Tatvina v stanovanju. Hčerki carinskega posrednika Mileni Dabinočičevi v Kerkovi ulici je v petek dopoldne odnesel neznan tat s hodnika v stanovanju 600 Din vreden polletni plašč.

a—Aretirana žeparica. Včeraj dopoldne je bila aretirana v vrvežu na Glavnem trgu v trenutku, ko je izmaknila neki kmetici iz žepa denarnico s 65 Din golovine, drzna žeparica, 30 letna Marija Sabolova iz okolice Varaždina. Aretiranka je že stara znanka policije in deluje običajno s pomočjo nekakega svojega pomočnika, ki najprej lupavi kak nered, da se zbiraajo ljudje okrog nje, med tem pa Sabolova prazni žep razburjenih in radovednih gledalcev.

Iz Celja

a—Mojstrski izpit pred izpraševalno komisijo v Celju se v zadnjem času napravih naslednji pomočniki in pomočnice: mizarja Josip Kit iz Celja in Vladimir Weiss iz Trbovelj, kolarja Alof Krajnc iz Celja in Franc Novak iz Mance pri Planini pri Sevnici, pekli Rudolf Granda iz Samobora, Ismarc Jovan iz Dobrne, Josip Mramor iz Žiž, Josip Nazalovnik iz Ljubnega in Ivan Stipčevšek iz Rožarice Slatine, brivec Franc Frajše iz Celja, čevljarji Maks Bohorič iz Vetrinjske pri Kopivnici, Alojz Jazbec iz Zabukovja, Jakob Matko iz Brastova, Valentin Pirtovšek s Skornega pri Sošanju in Franc Potočan z Zornice Rečice pri Laškem, mesarji Karol Galof iz Jurklošča, Ernest Keršič iz Trbovelj, Fran Stusej iz Trbovelj, Ernest Torkar iz Zg. Šiške, Franc Valte iz Ljubnega in Karol Vovak s Planine pri Sevnici, sobni slikar in pleskar Alojz Jagovč iz Kačevca dola pri Podčatu pri Šivilji Ana Remšakova iz Gabejari pri Celju in Marija Stojančičova iz Rožarice.

a—Na državni realni gimnaziji v Celju bodo sprejemni izpiti za prvi razred v ponedeljek 26. t. m. Prošnje s krstnim listom in izprševalom o dovršenem 4 razredu osnovne šole se sprejemajo do četrtega 22. t. m. v direktorjevi pisarni.

a—Širši odbor JRKD za Celje-okolice bo imel v torek 20. t. m. ob 20. sejo v Sokolskem domu v Gabejari. Zaradi važnosti dnevnega reda naj se udeležijo seje vsi odborniki.

še na daljnem Sredozemskem morju, pa že tu samo bolj v južnih predelih.

Vzrok takim vremenskim razmeram je v prav posebni razporeditvi zračnega tlaka, ki gospoduje letos v maju in juniju. Nad južnovzhodnim delom Evrope vlada nizek zračni pritisk; tu se drži depresijska središča, dočim gospoduje na severozapadu od Španije pa tja do Finske visok zračni tlak. Taka barometrična situacija sama po sebi ni nič posebnega in se pojavlja pogosto in v vseh letnih časih. Pojava pa je v tem, da se letos drži nenavadno trdovratno, silno dolgo, v glavnem že poltridmeseč. Zato prevladujejo nad Evropo vetrovi, ki prihajajo od severa, zdaj bolj od severozapada, potem spet od severovzhoda ali prav od severa. Dovajajo vedno na sveže hladnejši zrak — ter ne pustijo, da bi se ozračje nad našim kontinentom kaj prida segrelo.

Razen tega se razvijajo v območju nizkega zračnega tlaka majhne depresije, ki proizvede nevihte, po večini bolj krajevne značaja, pa kljub temu prav izdatne in zlasti s strelami dobro opremljene. Obilo je depresijskih središč, ki polagoma predstavljajo svoje torišče, najbolj pa se udeležujejo nekako od zapadnih Alp pa tja do vzhodne Ukrajine, ker so depresije slabotne in plitve, se v njih ne proizjeto močnejši vetrovi in tako se vremenske situacije kaj malo spreminjajo. Vedna enaka vremenska označba je skrajna spremenljivost. In ravno take tožbe prihajajo iz večine našega kontinenta.

a—100-odstotni vojni invalid Josip Viced iz Celja (Cankarjeva cesta 6) potrebuje dve priči, ki lahko prisoježa, da je bil ranjen v vojni, in sicer 4. julija 1918 na Monte Celo na italijanskem bojišču. Viced se spominja, da so bili v njegovem oddelku pri 26. domobranskem polku, vodu ročnih strojnih pušk pri 11. in 12. četi tovariši Franc Furman iz Konjiške okolice, Alojz Budna iz Rajhenburga in neki Drenek iz brežiške okolice. Zato prosi te tovariše, da mu sporoče svoj naslov, da lahko zaprosi za njihovo sodniško zaslišanje pod prisego.

a—Nov grob. Včeraj ob pol 9. dopoldne je umrla v Celju (Ljubljanska cesta 2) v 48 letni starosti po daljšem trpljenju ga. Roza Kirbiševa, rod. Peperkova, soproga pekarskega mojstra in industrijskega g. Josipa Kirbiša. Pokojnica je bila vzorna žena in mati, vzgojena gospodinja in zaradi svojega blagega značaja splošno priljubljena. Pogreb bo v ponedeljek 19. t. m. ob 16. iz hiše žalosti na mestno pokopališče. Pokojnik bo obhramen trajen spomin, težko prizadeti rodbini naše sožalje!

a—V celjski bolnici je umrla v petek 16. t. m. 70 letna Marija Gradšnikova, žena »minarja iz St. Ruperta nad Laškem.

a—Samotar ali nesreča. Včeraj smo poročali, da si je v Gabejari pri Celju poginjal 28letni kolarški mojster Vlado Cajhen v svojem stanovanju z vojaško puško kroglo v srce. Vse je kazalo, da gre za samotar. Razne okoliščine, ki so jih pozneje ugotovili, pa ne izključujejo smrtno nesreče. Cajhen je bil zjutraj še prav dobre volje. Vojaška puška z novim kopitom, ki so jo našli ob truplu, ni bila Cajhova last. Može je, da je dal nekdo Cajhovo puško, da mu napravi novo kopito. V puški je bila ena sama zarjavela krogla. Sklepajo, da se je puška pri delu po nesreči sprožila.

a—Tatovi koles so se v zadnjem času zopet temeljiteje lotili posla. Včeraj smo poročali, da so v petek 16. t. m. okrog 10 dopoldne ukradli posestnika g. Ritonji z Ostrožnega iz veže sreskega načelstva kolo istega dne med 11. in 13. pa je nekdo iz maknil nekemu delavcu s Spodnje hudinje pri Celju izmed mestnega magistrata okrog 800 Din vredno, črno pleskano kolo znamke »Balona« brez številke.

Iz Hrastnika

a—Smrt najstarejšega Prapročana. V prijaznem Prapročnem nad Hrastnikom je umrla t. dni v visoki starosti 85 let osesestnik g. Jakob Zupan, po domače Kreka, oče g. Rudolfa Zupana rudniškega nadopaznika v obratu Ojstrem. Pokojnika so pokopali v soboto dopoldne na pokopališču v Dragi. Nač mu je lahka domača gruda, orestalim naše sožalje!

a—Delo pri rudniku. Kakor je bilo ob TPD t. dni poročano, se bo delo v priložnih 14 dneih 20., 21., 27. in 30. t. m. Zasužek teh dni ne bo niti zadostoval za brano rudarjem. Treba bo najti sredstva za pomoč vsaj velikim rodbinam.

a—Pomanjkanje denarja. Naša steklarina obratuje zdaj samo na eni banji ali karčni peči. Steklarji in drugi delavci narejajo na štirinajst dni po 5 do 6 šihov. Torej delajo malo več kakor rudarji. Tu je pa nestopila v zadnjem času še druga zapreka, ki greni steklarjem življenje, to je, da ne dobe zbog pomanjkanja gotovine izplačanega zaslužnega denarja. Pri zadnjem izplačilu je dobil vsak steklar odnosno delavec samo okrog 100 Din na račun, ostalo pa v obrobkih. Govorilo se, da dobe pri prihodnjem izplačilu, ako se položaj v tem oziru ne izboljša, namesto denarja bone.

a—Trboveljski »Slavček« bodo koncertirali pri nas prihodnjo nedeljo 25. t. m. Nastopili bodo s českoslovaškim »poročkom«.

a—Tombola se bo vršila 25. t. m. ob 2. dopoldne pred Sokolskim domom ob vsakem vremenu.

Iz Novega mesta

a—Realna gimnazija v Novem mestu. Zaradi pokrajinskega šolskega zleta se zaključilo šolsko leto že 24. t. m. Vsa navodila, izdana za Vidov dan, veljajo za 24. t. m. Sprejemni izpiti za vpis v I. razred bodo 26. t. m. Prošnje, kolkovane s 5 Din, se vložijo pri ravnateljstvu od 20. do 23. t. m. Prošnjam je treba priložiti krstne liste in šolske izkaze.

a—Razstava na meščanski šoli je bila na praznik 15. t. m. Razstavljeni so bili izdelki učencev in učenk vseh razredov. Razstavo je otvoril s pozdravnim nagovorom ravnatelj šole g. Anton Mervič. Izdelki so razstavljeni v prav posebnem obliki razvrščeni, da pride vsak izdelek do popolnega izraza. Posestniki zlasti občudujejo mojstrsko izdelane zemljevide, posebno one, ki jih je napravil učenec Brejc. Pozornost vzbujajo še rezljarska dela, lepo izdelana ženska ročna dela iz gline, zbirke metuljev in herbariji. Razstava bo trajala do 21. t. m. Prireditel.

a—Tekma koscev. V Gotni vasi je priredilo tamkajšnje Društvo kmečkih fantov in deklet tekmo koscev na travniku graščaka g. inž. Langetja. Na zanimivo tekmo je prihitelo na stotine ljudi z dežele, mnogo pa je prišlo tudi Novomeščanov. Za najboljšega kosca na 80 m dolžine in 5 m širine je bil proglašen posestniški sin Judež Jože iz Cikave. Sledile mu: Cesar Martin, Marenci Janez, Pašič Jože in Bele Alojzij. Prvi je bil nagraden s uro in verižico, ostali na so kot nagrado prejeli razno kmetijsko orodje.

Iz Krškega

a—Neizprobnost smrti je iztrgala iz naše sradine priljubljeno go. Malči Zrimškovo, soproga kmetijskega uradnika in na Posavju znanega kulturnega delavca g. Zrimška. Pokojnica se je udeleževala v številnih krških društvih. Svoječasno je bila podnačelnica Sokola, najbolj pri srečju je pa bilo Kolo jugoslovenskih sestar, kjer je bila skozi dolgo vrsto let vneta blaginčarka. Vsaka nabiralna akcija za siromake, posebno za siromašne šolarje, je šla skozi njene roke. Če je bilo treba trkati na usmiljena srca, je bila pokojnica vedno prva. V počastitev njene spomina je obdarovalo Kolo jugoslovenskih sestar vse mestne siromake. Kako priljubljena je bila pokojnica, je pričel njen pogreb. Pri odprtem grobu se je poslovala v imenu KJS od nje ga. Erzenova, v imenu Sokola pa br. Borštnik. Moški zbor Glasbene Matice je zapel pokojnici tri žalostinke. Krčani in vsa krška družstva ji bodo ohranili prijazen spomin!

Iz Laškega

a—Potujoča kmetijska razstava prispe v Laško 27. t. m. Ker ostane razstavni vlak v Laškem samo 1 dan, se občinstvo oozarja, da ne zamudi te redke prilike.

a—Ustanovitev strelske družine pri Sv. Lenartu nad Laškem. Prerajšo nedeljo se je vršil pri Sv. Lenartu ustanovni zbor strelske družine, h kateri je že pri ustanovitvi pristopilo 30 članov, po večini kmetijski fantje. Za predsednika je bil izvoljen Knez Franc, posestnik v Malih Grabovčah. Na obnem zboru je pojasnjeval zaslonnik sreske družine g. Majer pomen strelskih družin.

Iz Ptujja

a—Mestno načelstvo opozarja rabnike umetnega leda, da ga dobe v mestni klavni. Led je stalno na zalogi. Na željo »dostavlja tudi na dom.

a—JCL v Ptujju javlja, da prispe 29. t. m. v Ptuj z avtobusom Pevsko združenje šestnajstotice iz Olomouca, ki je v Jugoslaviji na turneji. Pevci prirede 30. t. m. ob 20. v Glasbeni Matici koncert.

a—Tatvina gramofona. Iz Furekove gostilne v Zlatoliču je neznan moški ukradel gramofon v kovčegu.

a—Tatvina kokoši in svinje. V eni zadnjih noči so tatovi obiskali posestnika Medveda Valentina v Šikoljah in mu odnesli iz svinjaka svinjo. Nadalje so obiskali železnika čuvaja Pihlerja Hinka v Šikoljah, kateremu so odnesli osem kokoši, in posestnika Marijo Lahovo v Poncercah, kjer so istotako ukradli osem kokoši.

Iz življenja na deželi

FRANKOLOVO. Društvo kmečkih fantov in deklet priredi v nedeljo 25. t. m. ob 2. dopoldne tekmo koscev, po tekmi pa pod šablonim kozolecem igr »Verigac«. Vljudo vabimo na to kmečko prireditev vse prijatelje kmečkega mladinskega pokreta, da pridejo v velikem številu.

LETUŠ. Danes ob 15. h v šoli v Letušu shod JRKD, na katerem bosta poročala narodni poslanec g. Ivan Prekošek in sreski veterinarski referent g. M. Šibar iz Celja. Sodelujoči, udeležite se shoda v čim večjem številu!

RETECE PRI SKOFJI LOKI. Odkar je bila odprta postaja Gorenja vas - Retec, so se Retece znano razširile in izpramenile lice. V prej komaj znano vasejo je »rilo več življenja. Posebno živahnost belžijo Retece v gradbenem oziru. Ob postajali stoje štiri nove lične hiše. Nekoliko naprej je »zidal krasno vilo uradnik Kmečke hranilnice in posojilnice ljubljanske okolice g. Medic. Tik za to stoji enostanovna hišica uslužbenca državnih železnic g. Kureša. Lep vtisk napravila tudi lepo preurejena hiša posestnika Jenka. Nadalje prezidava svojo hišo gostilničar Prelesnik. Tako bo ta del vasi najljepši v naši vasi. Še lepšo sliko bo nudila obiskovalcem vas, ko bo zgradila projektirano veliko vilo gđ. Urbasova iz Ljubljane. Velik kompleks zemljišča je v tem koncu kupil tovarnar g. Bačler iz Ljubljane, ki namerava v doglednem času postaviti tukaj svoj tiskal. Ob šoli si je postavil lično hišo uslužbenca kurilnice domačin g. Karmelj Lojze. Ob cesti v Škofjo Loko zida stanovanjsko hišo domačin g. Ivan Dermovšek. Res krasno vilico, ljubeč weekend, si je postavil na prostoru z najlepšim razgledom na Škofjo Loko in Polhovgrajec Dolomite g. Demšar, tovarnar iz Ljubljane. Na kopališču se že pripravljajo g. Geor za svoje goste. Le škoda, da neprestano deževje ne dopušča kopalcem, da bi prihiteli k nam. Oglašajo se za letoviščarji, ki si rezervirajo svoja stanovanja. Prostora je zadosti po res znemnih cenah. Omeniti še treba, da je dobila restavracija ob postaji novoga najemnika, g. Avdiča iz Ljubljane.

Sv. JURIJ OB J. Z. na novo ustanovljena Strelska družina bo otvorila danes svoje lepo urejeno strelšče v bližini gostilne g. Antona Mastnaka tik trga. Po otvoritvi bo nagradno streljanje. Sentjurska strelska družina ima že nad 80 članov. Zanimanje za strelski sport je zelo veliko.

SV. JURIJ OB TABORU. Sokolska četa in Društvo kmečkih fantov in deklet priredita danes ob 3. dopoldne pri br. Plavčaku veliko tombolo. Glavni dobitki so: 1. pohištvo za spalno sobo, 2. 1.000 Din v gotovini, 3. Sackov pluv, vreča moke itd. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo kmečkega doma, vabimo vse prijatelje kmečko-sokolske mladine, da se v čim večjem številu udeležijo naše prireditve. Odbor.

Prekmurski dogodki

Murska Sobota, 17. junija. Pred kratkim so zborovali prekmurski izvozniki sadja v Cankovi. Na sestanku so sklenili, da zaenkrat ne pristopijo k Združenju sadnih trgovcev in izvoznikov v Mariboru, ker od tega glede na preveliko oddaljenost ne bi imeli koristi. Po daljšem razgovoru so sklenili, da si ustanove, če bo to potrebno, lastno združenje ali družbo z o. z. ali pa združno. V to svrhu se je izvolil tudi pripravljalni odbor. Mariborska poslovainica obrtnopospeševalnega zavoda pri Zbornici za TOI priredi s pogojem, da se prijavi zadostno število interesentov iz Prekmurja in iz ljubomerskega srezu, v Murski Soboti tri-dnevni tečaj za mojstrske kandidate. Prejavljanje bodo poljudna in za vsakogar razumljiva. V tečaj se sprejemajo predvsem pomočniki rokodelskih strok, po razpoložljivosti prostora tudi mojstri - obrtniki. Predavanja bodo brezplačna in se bodo vršila v soboto, nedeljo in ponedeljek od 8. do 10. junija. Interesenti se morajo javiti najkasneje do 20. t. m. pri svoji pristojni strokovni organizaciji.

Na prošnjo člana banovinskega sveta župana g. Kodra je banska uprava dovolila kredit, da se murskosoboški bolnišnici k rentgenovemu aparatu nabavi še fotografirna oprema, ki bo stala okoli 30.000 Din. S to aparatu bo omogočeno, da se bomo mogli zdaj zdraviti zlomljeni udi s popolnim uspehom.

Na župnem občnem zboru strukovske gasilske župe, ki se je vršil pred kratkim v Pertoci, je bil zaslužni organizator prekmurskega gasilstva g. Vezer Geza iz Martjanca izvoljen za castnega člana. Castna diploma mu je bila izročena prejšnjo nedeljo ob priliki okrožne voje martjanske gasilne župe.

Prejšnji teden se je smrtno ponesrečila štiriletna hčerka posestnika Gomboca iz Pertoce. Sama brez nadzorstva je šla na pod. Vzpenjas se je po prisljenosti lestvi in bila že precej visoko, ko ji je sporsnelo. Iz precejšnje višine je padla na kamnita tla tako nesrečno, da je bila na mestu mrtva. Vsi občani sočustvujejo z nesrečnimi starši.

Prav zgodaj je začel na krta pota neki solarček iz Rogaševce. S svojo prebrisano si je znal na lahek način priskrbeti denar za slaščice in podobno. Pri sosedih

je namreč kradel kokoši, ki jih je nosil na prodaj k nekemu trgovcu pri Sv. Jurju. Da se je lepše video in da ne bi imel trgovca suma v njegovo poštenost, je deček vedno kupil za nekaj denarja soli ali pa kakke druge kuhinjske potrebščine, a ostali znesek je vzel v gotovini. Sol ali podobne reči za kuhinjo je med potjo domov kam skril, denar pa zapravil. Te dni pa je bil pokvarjeni dečko naposled zasaden.

V zadnjih dneh so v okolici Murske Sote divjale kratke nevihte z nalivi, ki pa niso povzročile večje škode. V zgornjem delu Prekmurja tik madžarske meje se je te dni utrgal oblak. Nekateri vasi je voda zalila in povzročila veliko škodo. Zlasti na madžarskem ozemlju v okolici Sv. Gotharda so bile hude poplave.

Litija na razstavi »Krke«

Pokretu za organiziranje tujkega prometa, ki se je zadnje čase tako močno razmahnil v naši banovini, se je pridružil tudi Litija. Ta kraj pa ima kot središče Zasavja tudi vse pogoje, da postane važen tujkoprometni center. Poleti je reka Sava še bolj pa njen topli dotok potok Reka kot nalašč pripraven za kopanje. Reka Sava pa je tudi znana kot priljubljena vodna pot za veslače; zlasti služi Litija za oporišče vsem prijateljem kajakašporta, ki že močno pohajajo prav skozi zasavsko kotlino.

V zimskem času služi Litija za izhodišče ali pa za povratek smučarjem na proge: Janče, Javorje, Kum-Polšnik-Gradišče; Višnja gora—Sv. Duž—Štangarska dolina; Sveta gora—Vače—Konj—Ponovčice. Sploh pa ne manjka pri nas ugodnih terenov voženj. Skozi leto in dan pa so zasavski hribi s središčem Sv. goro stalno v programu ne samo ljubljanskih in zasavskih planinarjev, temveč tudi zunanjih in hrvaških turistov.

Na razstavi »Krke« na ljubljanskem velesejumu je zastopana tudi Litija z obširnjo okoličino in z zanimivimi starinami. Razstavne predmete so prispevali kmetinja Windischgrätz z Bogenšperka, baron Apfalterm z Grmač in graščak g. Medica s Črnege potoka.

Dobro so se odrezali tudi vačani, župan g. Čertanc je dal na razpolago del trškega arhiva, keltski sledec g. Tit Strmljan pa najdenine iz svoje zbirke. Največ pa je prispevala Litija. Pripravljalni odbor Tujkoprometnega društva na čelu z županom g. Lajovicem je pokrenil razstavo, ki sta jo organizirala tajnik Tujkega prometnega društva učitelj g. župančič in občinski tajnik g. Zapešek. Naša občina je dala na razpolago stare urbarje, industrijalec g. Kunster zbirko starih graščinskih ključavnic, ki so pravi umotvori nekdanjih ključavničarjev. Pomembne pokrajinske in žanske fotografije pa so prispevali vneti člani našega agilnega Fotokluba. Situacijski načrt Litije in njene okolice točno podaja relief, ki ga je izdelal nalašč za to priliko zagorski učitelj g. Potočnik. Zasluge se je dostojno potrudilo, da je prikazalo majhen odstotek svojih zanimivosti. Vso svojo ostalo bogato zalogo naravnih in zgodovinskih lepot in zanimivosti pa ne skrivamo pod košem. Zato le k nam! Pridite in ogledjte si jih; še in še se boste povrnil k nam!

Smrtna nesreča zaslužnega gasilca

Škofjan, 17. junija.

V četrtek se je vršil v Škofjanu letni sejem, na katerega sta se peljala z vozom tudi posestnik Janez Klobučar iz Vinjega vrha pri Beli cerkvi in še neki drugi posestnik. Ko sta prispela v Dobruvo, kjer se je na gmajni paslo več konj, je skočilo majhno črno žrebe na cesto preza konja. Taneden pojav žrebeta je konja tako prestrašil, da se je postavil na zadnje noge in nrevnil voz v približno polgredi meter globok jarek. Oba posestnika je voz nokopal pod seboj.

Z velikim trudom se je ponesrečenec naposled posrečilo, izkoptati se izpod voza. Klobučar je čutil v rebrih hude bolečine, vendar pa ni posvečal tej na videz lahki poškodbi nikake pozornosti. Naposled se je naprej peš in prišel slednjič v Škofjan. V Škofjanu se je zaradi hudih bolečin mudil le malo časa. Pri vračanju proti domu se je komaj privekel do Dobruške vasi, odkoder ga je preneljal posestnik Prijatelj domov, kjer je ponesrečenec ležal takoj v posteljo.

Poklicali so zdravnika, ki je ugotovil, da je poškodba zelo hudega značaja. Zlomljeno rebro se je poškodovancu zasadilo v pljuča, ki so začela krvaveti. Stanje ponesrečenca je bilo vedno slabše. In Klobučar je naposled v trdnih bolečinah umrl. Zapuška ženo in več odraslih otrok. Bil je splošno priljubljen. Dolgo vrsto let se je marljivo udeleževal pri gasilnem društvu v Beli cerkvi in je bil edini še živeči ustanovitelj navedenega društva, ki bo zdaj obhajal 25letnico. Pokojnika bomo ohranili v prijaznem spominu!

Udeležite se danes ob 15. nastopa naraščaja in vojaštva v Tivoliju

Iz življenja in sveta

Ljudožersko drevo

Grozotna poročila o drevesu, ki prebavlja mlada dekleta — Kaj sta doživela dva mlada prirodoslovca — Resnica o mesojednih rastlinah

»Kanibalsko drevo... Pod tem grozotnim in res strašnim naslovom so listi nedavno poročali o skorajšnjem odhodu reke znanstvene odprave na otok Madagaskar, kjer velja odkriti ljudožersko drevo, »o katerem domači pogostoma govorijo in ki se skriva v nepristopnih gozdovih.«

In potem se sledili podrobni podatki, da bi človek dobil kurjo polt od njega. To grozotno drevo, so govorila časniška poročila, je neke vrste velikega ananasa, visoko je več nego tri metre, deblo mu meri v obsegu dva metra in na vrhu ima kakor človeška roka debele, mastne liste, ki so opremljeni s — čeljustmi... obenem izločuje neko tekočino, ki ima uspavajoče lastnosti. Neki madagaskarski rodovi ga smatrajo za božanstvo in mu ob določenih praznikih žrtvujejo mlada dekleta. Polagajo jih v ostrže tega strahotnega cveta, ki jih polagoma prebavi tako da ne ostane po nekaj dneh nič drugega razen kosti...

Groza!

Ta zgodba, ki ji je lahko otipati verjetnost, nas spominja neke druge, ki je krožila prav tako po listih. To je bilo pred nekoliko leti in zgodila se je na Floridi, to je v njenih »neprisrčnih« močvirjih.

Dva mlada naravoslovca sta imela slabi domislek, da sta šla botanizirati v ta ozemlja in bi bila skoraj postala žrtev neke mesojedne rastline, ki je sličila palmovcu. Mahoma so ju ovile kakor kače »tipalke« te rastline zmrle in je skušale potegniti v rdečkasto vdolbino, ki ji je rabila kot nekakšna usta. Poročevalca sta imela na srečo pri roki dva velika moža, s katerima sta precejšnjo težavo presekalata te kakor debla roka debele tipalke. Eden izmed obeh učencakov se je pa tako prestrašil, da so mu lasje osiveli v nekoliko minutah.

Skeptičnemu človeku se vidijo takšne zgodbe seveda prav tako malo verjetne, kakor zgodba o tistem slovitom »drevesu smrti«, o katerem so trdili, da se nihče več ne prebudi, ki leže v njegovo zločesto senco.

Vsa svetovna folklorna pozna nešteto legend o rastlinah s skrivnostnimi lastnostmi. Kdo ne pozna čudovite mandragore, ki je imela v dobi čarovnic tako veliko vlogo? Po vsej osrednji Afriki sreča rastlino »mbundu«, ki rabi za paraliziranje urokov, povzročitelj po »shudobnem« pogledu.

Ce hočemo pogledati, kaj je na vseh teh pripovedkah stvarnega, se nam reducira na preprosto, znanstveno ugotovljeno dejstvo, da živijo tudi rastline, ki se res hranijo z živimi bitji, a nikdar da bi bile nevarne človeškemu življenju: njih žrtve so le drobne živalce, hrošči, metulji, mravlje in muhe. Po vsem svetu so takšne rastline, posebno pa v obeh Amerikah. Že l. 1768. je odkril neki angleški botanik v svoje veliko presenečenje, da se listni vršički neke rastline iz vrste dioneje zapirajo kakor knjižni listi nad mušicami, ki so bile tako neprevidne, da so sedle nanje. Ko se tako sklopljena lista odpreta, je videti žuželka prebavljena.

Najbolj znana rastlina te vrste pri nas je znamenita rosica, na katero naletijo na močvirnih ozemljih brez vsake druge nevarnosti, kakor da si morebiti zmocniš nogo. Rosica ima ob robu svojih cvetov polno rdečkastih dišav, ki imajo na koncih kapljice neke lepljive tekočine, ki sliči gumiju. Po teh svetilkajočih se kapljicah je dobila rastlina svoje mično latinsko ime »ros solis« — sončna roža. Če sede metuljček, žuželka ali druga drobna živa stvar na rosico, se spadeč hipoma zgrnejo nad njo in ko se spet dvignejo, je nesrečna mala obiskovalka mrtva. Po slavnem naravoslovcu Darwinu, ki je rosico prvi proučil, prebavlja ta svoj plen v resnici s pomočjo fermentov, ki jih izločujejo posebne žleze in ki sličejo želodčnim sokom.

Praga — domovinsko pristanišče za pomorske ladje

Češkoslovaška nima nobenega neposrednega dohoda do morja, navzile temu pa plove po morjih vendar 9 njenih ladij. S med temi je trgovinskih parnikov, 1 je sportna jahta.

Največji češkoslovaški trgovinski parnik je »Legie« s 5735 registrskimi tonami in je last banke češkoslovaških legionarjev; ostali parniki so »Dalibor«, »Neptun«, »Rila«, »Marie«, »Duben«, »Pizne«, »Morava«.

Vse te ladje imajo svojo domovinsko pristanišče v Pragi, izhodno pa v Hamburgu, Gdansk in Stettinu. Sportna jahta »Frame« ima svoje izhodno pristanišče v Trstu in pripada nekemu Pražanu.

Sinovi angleškega kralja

Redka slika, ki kaže vse štiri sinove angleškega kralja. Od leve proti desni: Prince Jurij (najmlajši), star 31 let. Prestolonaslednik valeski princ, ki bo kmalu dopolnil svoje 40 leto. 33-letni yorški princ, edini, ki je oženjen. 33-letni gloucesterski vojvoda, ki je v javnosti malo poznan

Princ Asturski

sin bivšega španskega kralja Alfonza, s svojo zaročenko (na desni) in njeno sestro. Kakor znano je princova zaročenka bogata Kubanka, a ker je meščanskega rodu, je princ prišel v spor s svojo družino

Vdove in vdovci se branijo zakona

Med novoporočenci je bil zmerom znaten odstotek vdov in vdovcev. Tako tudi na Češkoslovaškem. Značilno pa je, da, da številu teh, ki se znova poročijo, od l. 1919. dalje stalno pada.

Tega leta je bilo na Češkoslovaškem 24 tisoč vdovcev in 17.000 vdov, ki so znova stopili v zakonski jarem, l. 1930. pa je bilo prvih samo še 10.500, drugih 5000 in v naslednjih letih sta bili obe številki še manjši. Pri tem je pomembno, da šteje češkoslovaška letos več nego pol milijona vdov in vdovcev...

Mož, ki se je izdajal za burbonskega princa

Nezakonski sin Franca Jožefa, pustolovec, pretendent na albanski prestol

Pred pariško poroto se obravnava te dni kriminalni primer, ki je v avgustu lanskega leta vzbudil veliko pozornost. Neznatna, stariška ženska po imenu Candelaria Brau-Soler je v majhnem hotelu zadelo vrste s petimi udarci z britvijo umorila nekega moža.

Zadeva sama na sebi ni bila morda posebno pomembna, toda umorjenčeva osea je bila tista, ki je vzbudila zanimanje najširših krogov. Saj je mož trdil vse življenje, da se imenuje princ Sergij Edgar Burbonski in da je nezakonski sin avstrijskega cesarja Franca Jožefa!

Proces bo moral razjasniti pred vsem 3 temne točke: Ali je bil princ res princ? Zakaj je postal žrtev umora? Kako je bil umorjen?

Na prvo vprašanje odgovarja državni tožilec, da je bil pokojni samo pustolovec po imenu Carlo Lioroli, ki se je rodil leta 1865. na Južnem Tirolskem. Že pred 30 leti so ga na Francoskem obsodili zaradi sleparstva, v Italiji so ga zasledovali zaradi vohunstva, l. 1926. pa so ga izgnali iz Španije, ker se je predstavil za lažni in imenom burbonskega princa.

A ta odgovor ne zadovoljuje javnosti, ki sluti za celo vrsto nepojasnjenih stvari isto toliko senzacionalnih odkritij. Pri procesu nastopa n. pr. zastopnik nekega Američana, ki se imenuje princ Rudolf Burbonski in pravi, da je umorjenec sin iz nekega njegovega prejšnjega zakona z bogato Američanko. Poleg tega nastopijo kot priče nekateri pokojnikov prijatelji, ki hočejo dokazati, da je bil princ res princ in da je imel zveze z odličnimi osebnostmi na vse strani. Med njegovimi pismi in fotografijami so našli med drugim n. pr. neki Mussolinijev dopis, neki dekret, s katerim se princ imenuje za tarškega generala, ustavnega načrta za kraljevino Albanijo, ki bo jo ustanovil on itd. Našli so tudi kakšnih 300 ljubezenskih pism, ki so bila naslovljena nanj, in druge dokaze njegovih uspehov v odlični družbi. Med pričami je

krilni pribočnik nekega francoskega generala, ki izpričuje, da je bil pokojni često v obiskih na raznih posanih in pri raznih pregnanih vladarjih, dalje da je bil v zvezi z generalom Sanjurjom, ki je hotel uprizoriti v Španiji puč, in da je govoril gladko deset jezikov.

S svojo morilko se je seznanil v času, ko je bil na španskem v konfliktu z oblastmi. Bila je žena bogatega lastnika plantaže in se je vanj tako zaljubila, da je mož pobrala 40.000 frankov in ušla z domnevanim princem v Pariz. S tem denarjem ga je nekaj časa vzdrževala, a vztrajala je pri njem tudi pozneje, ko je jima začelo iti čedalje slabše. Vzdrževala ga je z lastnim delom.

O svojem dejanju je dejala, da ga je izvršila v prepiru. Princ ji je povedal, da odpotuje v neko državo, kjer bo za veliko denarja prodal neke državne in vojaške tajne. Zahteval je, naj ga na tej poti spremlja, a ker se je uprla, je planil nanjo z britvijo v roki. Posrečilo se ji je, da mu je britev izvil iz rok in ga je potem z njo umorila. Temu pripovedovanju nasprotuje zdravniška preiskava, ki trdi, da je bil pokojni umorjen v — spanju. S tem pa je postala zadeva še bolj zagonetna in zato ni čudno, da pričakuje javnost z napetostjo, kaj bo ta proces še spravil na dan.

Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigura naravna »Franz Josefova« grenčica se lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevci so izkazala, da služi »Franz Josefova« voda posebno dobro starejšim ljudem. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

Romantična snubitev

15.000 km poti zaradi ljubljenega dekleta

Na budimpeštanskem letališču je izstopil te dni iz potniškega letala širokopleč, zagorel mlad mož, ki se mu je po vsem videzu zelo mudilo. Najel si je takoj avtomobil in se odpeljal v kraj Gibart, kjer je obstal pred gradičem, v katerem živi lepa, 18-letna Judita Szepessy, hči umrlega veleposestnika in apelacijskega sodnika Zoltana Szepessyja s svojo staro materjo. Damama se je predstavil za holandskega lastnika plantaže Gerta Grootenboera z Jave. Njegov obisk pa je imel za ozadje zelo romantične motive.

Lepa Judita je hči znamenite, v New Yorku tragično preminule filmske igralki Lye de Putti in njenega prvega moža, Zoltana Szepessyja. Lya de Putti je svoječasnno ostavila moža in otroka, da bi se posvetila izključno svoji umetniški karieri. Pozneje, ko je šlo s to navzdol, se je skušala z možem pogoditi, toda razočarani soproj ni hotel o tem nič slišati.

Gert Grootenboer je obudoval nesrečno zvezdnico opetovano v kinematografu. Po njeni smrti so listi nekoč priobčili shiko njene hčerke z vestjo, da ima neka nemška filmska družba namen angažirati jo

za film. Lepa Judita ni samo lepa, ampak svoji pokojni materi tudi zelo podobna. In ta podobnost, ki jo je spoznal s slike, je holandskega plantažnika pripravila do tega, da ji je pisal z Jave dolgo pismo s prošnjo, da bi jo smel osebno obiskati. Judita mu je prijazno odpisala in razvilo se je med obema živahno dopisovanje, ki se je končalo nekega dne s tem, da je Grootenboer zaprosil mlado damo za roko.

Na to pismo ni prejel določnega odgovora, dekle je hotelo prej vsekakor videti. Nn Grootenboer je spet dokazoval, da je energičen človek. Navzile slabim časom je takoj opravil potovanje 15.000 km, da bi zaslužil lepo dekle na Javi mesta. V gradcu so ga prijazno sprejeli, a določnega odgovora vendarle ni prejel. Mlada dama je dejala, da ji je Holandec zelo simpatičen, da jo je pa strah ločiti se od svojcev in odpotovati za vselej na Javo.

Tako ta romantična zgodba še nima znamenitega happyenda, ki bi ga vsaka zaslužila. Toda mladi Holandec se ne da prestrašiti. Upa za trdno, da se po naslednjem obisku ne vrne več sam na Javo.

Ljudsko štetje v Nemčiji

V petek se je pričelo v Nemčiji po osmih letih novo ljudsko štetje. Za to svrhu so izbrali 500.000 popisovalcev, ki bodo vršili svojo službo brezplačno. Njihovo delo ne bo lahko, saj je treba razdeliti in izpolniti popisne pole za kakšnih 66 milijonov ljudi. Če bi jih hoteli odpustiti skupaj v Berlin, bi morali imeti na razpolago tovorni vlak s 30 vagoni po 15 ton. Preiskati bi treba nato z ozirom na njih pravilnost 18 milijonov hišnih popisnih pol, 3 milijone poljedelskih in gospodarskih popisnih pol in poldrug milijon popisnih pol za razne obrti. Uvrstitev vseh teh pol v posamezne kategorije bo mogoče najbolj zamudno delo, saj bo treba upoštevati okrog 15.000 označb za različne poklice. V kakšnih treh tednih pa bodo vendarle objavljeni vsi statistični podatki o tem ljudskem štetju.

Zanimivo je, kako se je gibalo število prebivalcev v mejah Nemčije v teku stoletij. Okrog leta 1000. je število nje ozemlja 2 in pol milijona ljudi, l. 1200. se je to število podvojilo, l. 1618. podesetorilo. Tride-

setletna vojna je prebivalstvo vrgla tako nazaj, da je ostalo kakšnih 12 milijonov ljudi. Šele 1816. je doseglo spet stanje l. 1618. L. 1820. je naraslo na 26 milijonov, l. 1850. na 35 milijonov, ob koncu stoletja na 56 milijonov, pred izbruhom svetovne vojne na 67 milijonov, po izgubah med vojno in izgubo velikih ozemelj po versailleski mirovni pogodbi je padlo do leta 1919. na manj nego 63 milijonov, ob zadnjem ljudskem štetju 1925. je znašalo 63 milijonov 177.000 in se je zaradi nazadovanja porok in rojstev zelo počasi dvigalo, tako da ga cenijo danes na 66 milijonov. (Podatki so povzeti iz nemških virov.)

RES LEPE OBLEKE

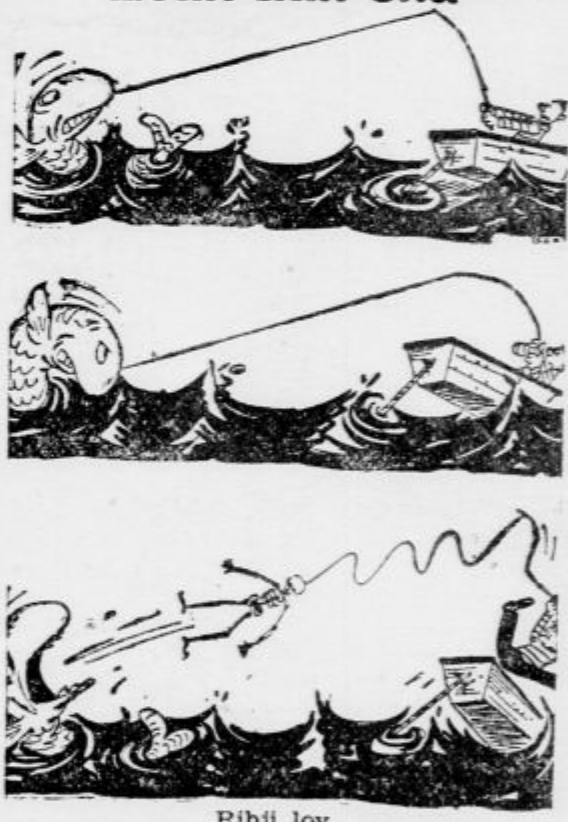
ter pristna angleška suknja in najboljše lodne za sportne obleke si gospodje še vedno kupujejo pri

Drago Schwab, Ljubljana

Anekdota

Düsseldorfska galerija ni hotela nekoč kupiti Cézannove slike »Mlad mož z rdečim telovnikom«, ker je bil neki ugledni slikar in kritik na mladem možu grajal, da ima v razmerju z levo roko predolgo desnico. Tudi Max Liebermann si je ogledal to sliko in je bil za njo naravnost navdušen, kar omenjenemu kritiku ni bilo prav. »Toda, Liebermann, poglejte si vendar to strahotno dolgo desno roko,« mu je dejal, na kar je Liebermann odvrnil: »Ta roka je prekrasno slikana, tako da ne more biti dovolj dolga!«

Vsak dan ena

Ribji lov

(Söndagsnisse)

A. Kraševac:

Krošamo

Taberne so en dober, shvahten krey, tam dobimo bratrov vselej kej.

Andrej Drabosnjak.

Po glavi sta mi rojila ta verza, ki jih utegneš zaslediti v orumeneli rokopisni zbirki, zloženi od eniga paura v Korotanici, ko sem stopal v REBER, predmestno krčmo, shajališče najrazličnejših duhov. Tako se tamkaj rad oglasi g. Jerko Poldrugovič, človek in pol, ako se oziramo v prvi vrsti na treh, čemur se kajpada ne more ogniti, kdor ni slep. Njegov anthropoflux, žarenje živega staničja, je neznanstveni, čutiš ga kaj naglo v njegovi sosesčini. Možak je, bogme, res zajeten. Ondani je izgubil z vidika svoje scene, ki sliši na klic Najdek. Razkoračeno stoje v drevo-redju, kliče in žvižga izgubljenku: ta pa medtem čepi gospodarju med nogami in se mu prikipno smehlja z repom. Kar se tiče umskih vrlin, posebno pogostoma omenja tibetskega pesnika iz 12. stoletja, z imenom Milarepa. Svojo vednost o njem pripoveduje, da bi se ovil v žar in čar učenosti, kamor ne more vsakdo za njim, da bi ga nadziral ali popravil. Včasih pobere kje besedno igrarico. Tako je nedavno cenjenemu omizju postregel z uganko: »Kateri ban je pri nas najdlje znan?« Nekateri so prišli celo do bana Petra Zrinjskega, ogabljenega v letu 1671. Toda Poldrugovič se je odrezal: »To je sveti Urban!«

Iz istega področja je domislica, ki vprašuje, katero ime bi bilo za takega uradnika nemogoče. To je v Desforgesovi francoski komediji junak Doliban, češ, poslušajte samo, kako bi neumno zvenelo, kadar bi navdušene množice soglasno vzkliale: »Živio, dcll-ban!«

Sicer pa ga boginja Suada ni obdarila s preveč izbrano zgovornostjo. Celjugal je, kakor je kanilo. Nič si ni krou jemal, ko se je nekoč izrazil s tolminko hrbovske preproščino: »Oné je prišel po onó, pa ni bilo onéga doma, da bi mu bil dal onó.«

No, zamerjen ali zadirčen pač ni bil, ampak imel je pametno filozofijo. Rekal je na priliko »Kadar nimaš tega, kar bi rad, moraš rad imeti to, kar imaš.« Ko je pred leti prvič slišal o ruskih gledaliških igralcih — hudožestvenikih — jih je šel takoj gledat. Misli si je namreč, da imajo svoje ime od tod, ker so jako naklonjeni Evlinim hčeram: hudožestveniki, kakor je tudi zmotno domneval, da hrvaški naziv »stožernik«, ki je prevod za kardinala, naziva hudožestvenika, ker tak cerkveni hrust je za sto drugih ust, s hiperbolo rečeno. On sam uživa dandanes nedej spol večinoma z očmi. Poprje je seveda dvoril marsikateri krasotici, sedaj pa obžaluje premlevala znani pregovor, ki modruje:

Kar vsem rabi, to se kmalu pohabi.

Pravijo, da se je v neki sladki ginjenosti majal pred velikim stenskim ogledalom in dejal kipecu boga Lelja ali Amorja, stoječemu na okrajku: »Zbogom, prisrčkani zamorček, moj amorček, nič več se ne bova videla, razen pred zrcalom!«

Naš slavnj korenjak je z izredno slastjo pil zdravilno žganico k rôš amo. Silice stane poldrugji dinar, kar je za Poldrugoviča malenkost. Ko bi vi vedeli, koliko las sem si obelil ob tej znamki! Ko bi še živeli znameniti profesor Pammer v Novem mestu, bi mi vedel svetovati, saj je razložil celo zamotane skovance kot jabarment ali contravoyer; edino tedaj se ni znal izdreti iz boha ko me osmošolec Oto Otorpeec načelkal v domači nalogi:

»In den Praedalen der modernen slovenischen Literatur findet sich so manche Perle.« Ker dobirnica pač ni pokukal v Pleterskino pod geslo: predal.

Torej: krošamo? Slovenski »kroše«, ki je kokorik ali krvavi lisec, ako ne celo korček, oziroma kozja repica, ne sme tčati v tem nektarju, sestavljenem iz 20 dobt. Še manj opravka ima v njem »krošelj« ali krošilek, ki ga boljše poznate morda pod nazivi: nož zaklepalnik, britvica, kostura, pipec, nožičevka, bežek, sklepec, zaklepec, sključek, popkarica, ker ga babice rabijo pri porodu; celo po človeško je krščen: mihec, kot pri Nemcih Taschenveitel. Mozgovrtal sem po italijansčini: crosclamo, od crosclare, bi se reklo »zgrudimo se«, torej bi se strinjali; kadar se ga prehuho nasrehamo:

na tleh leže slovenstva stebri stari. Toda ona plat sveta pri nas ni priljubljena, od nje nič ne jemljemo. Morda francoska tverda? Gros chameau — velika kamela — bi se dalo razjasniti z nemškim posredovanjem. Umljivo je: croche à mauk, kavelj za bolečine. Pripustil bi tudi osebo in mestno ime: Croche à Meaux. Za ušesa privlečena je razlaga: Croc, chat, mot. Delala bi cast pesniku Boufflersu, ki je krožil:

De ces nids, de ces cogs, de ces lacs, l'Amour a fai Nicolas. Odrkel sem se upu, da kdaj doženem rojstvo te čudne spake. Pa stopim v REBER. V kmetiski sobi je ravs in kavs. Peter Janec se pisano gleda s predmestnim očakom. Janec je nekaj okajen. Ker mu je sosod pravkar nazdravil: »Pij, Janec!« je ta, ne bodi len vzrojil in hotel prisoliti briluzgo sobesedniku, češ, da mu je zabrusil v obraz: pijanec! Pomiril sem ga in razbistril položaj, naker me je povabil, naj prisledem za trenutke. Ponudil mi je čašico likerja, kakršnega mu je pripo-

ročil vojaški zdravnik za dolgoleten želodčni katar, ali »krošamo«. Ah, saj to je: chronischer Magenkatarrh, ki je šel skozi preprosta ušesa. Blagopokojna mamica sedanja gostilničarja Vinka Celozolca pa je povzela po njem naziv.

Tisti dan je sedel v posebni sobici poleg Poldrugoviča tudi brivski mojster Ben Poženel, ki mu je učen omiznik Igor Slavac dajal latinski vzdevek Effeminatus. Poženel je pristen narodnjak. Kako se je razhudil zaradi napisa: entlanje! Po slovensko se pravi, je dejal: čez prst ali na ometico šivati, ometati. Da je čital Grudnove »Primorske pesmi«, bi poznal še narbežinski izraz: koncljati. Zato ni pripustil ondulacije v svoji brivnici; na izvesku iz lepenske je še šopirilo besedilo: Tukaj je trajno lasanje.

Družba je razpravljala o transcendentalnih stvareh. Poženel je ob priliki zbedel Poldrugoviča: »Vi ste menda protestant. Naših slovenstov, kolikor vidim in vem, se ne udeležujete?«

»Mio babbo fu cattolico zeloso,« je poldrugoval Poldrugovič po tržaško, »moj oče je bil vnet katoličan, ki me je strogo goredno vzgojil. Tako sem se bil v mladosti sklenil posvetiti. Več tednov sem živel pokorno, ponižno, pobožno, dokler se mi niso začele celo babe in bebe smejati. Pozneje sem omahnil v drugo skrajnost, ne meneč se za propovednikov napor. Grmel je in mi grozil z neznosnimi mukami v onostranstvu, jaz pa sem si mislil: Na smrt sem bil že dvakrat obobel in silno trpel. Ako se pogubim — česar me Bog varuj — bo pač treba prenašati. Kadar pa ne bo več mogoče prebiti, naj pa omedlim...«

Trušč avtomobila mu je prestrigel besedo. Zunaj je obstal »Tomo Milove«, ves ličen in svetel, saj lastnik Pavle Mulej pridno rabi loščilo »glasurite«, hamburški izdelek.

»Pozdrav vsem vkup! Ah, kakšna razarana cesta. Povoden je vse razjedla. Zdelo se mi je, da vozim po luni mimo jam in zrel, kakršna je Vorago Carlini,« je bil živahni Mulej, ki mu je sinček nekoč uganil tale dvoletni stavek: »P. Mulej je lump,« češ, da ga lahko po kitajsko berš od zadaj.

»Veste, kaj se mi je pripetilo smoti?« Oko postave me je hotel v Narodnem parku aretirati. Sprehajal sem se z gospo Nekagovitevo med nasadi. Krasno cvetje: rosa elegans, temnordeči blaustump, rumenčrtni elektroks, réve d'amour, domaći menšes, angelsko beli weltfriede in celja narodna skupščina drugih vrtnic, da li ali georgin. Pa sem se odločil, da poklonim svoji Zaliki sijajen futurit. Še nisem vejjice odčesnil, pa me že prime za ramo mož postave! Da nisem odrla globe, bi mi bil napravil salamišensko siten prizor.

Da si Mulej ne izmišlja, je bilo razvidno. Njegova ognjevitost ga sune v marsikako zaletlost. Zlasti za nežni spol ves plamen. Jako zarana se je zagledal v krčmarjevo hčerko, poznejšo svojo ženko. Mati in oče, oba v letih, sta hodila hitro spat. Ko je mladenka zaklenila, je vrli kavalir ni pustil same stuporamo jo je nosil mimo staršev. Copotal in ropotal ni, tiho je copatal ali bosopetil. Ko se je poslavljaj, jo je vnovič odnašal. »Kam pa?« je pozvedal oče. »Takojo bomo nazaj, želodeček mi nagaja,« se je zlagala. Danes se je svoje pridruge kolikor toliko preobdelal. Pred očmi mu prihaja humoristična slika, na kateri zakonec nosi križ, a na njem visi zakonska. Spodaj pa legenda:

Saj križec sam bi še ne bil težak, da se ne obeša nanj ta ženski vrag. Ah, kako se mi je razklepetalo pero! Vidim, da danes ne morem zapokrožiti svojega spisa. Pa drugič. A zdaj zapokir in pika.

Gospodarstvo

Poslovanje bratovskih skladnic

Poostrežen gospodarske krize, ki je še v posebnosti meri zajela našo rudarsko in topilniško industrijo, je lani še bolj kakor prejšnja leta prišla do izraza v finančnem poslovanju bratovskih skladnic. Iz poslovnega poročila Glavne bratovske skladnice v Ljubljani za l. 1932. posnemamo, da je bilo lani v pokojninskih blagajni doseženo ravnanje med dohodki in izdatki (z majhnim prebitkom) le zaradi zvišanja prispevkov za to zavarovalno panogo, ki ga je odredil minister za šume in rudnika, in pa revizijo pokojnin, ki so bile priznane v dobi od 1. jan. 1925. do 31. dec. 1929., odrejeni po rudarskem glavarstvu v Ljubljani. Ministrstvo za šume in rudnike je namreč z odlokom od 24. marca 1932. zvišalo zavarovalne prispevke za kraljevske bratovske skladnice Hrastnik, Koper, Rajbenburg, Store, Trbovlje, Velenje in Zagorje na 12% kategoriziranega zaslužka (od 9, 10, 12, 16, 20, 24, 30, 36, 42, 48, 54, 60, 66, 72, 78, 84, 90, 96, 102, 108, 114, 120, 126, 132, 138, 144, 150, 156, 162, 168, 174, 180, 186, 192, 198, 204, 210, 216, 222, 228, 234, 240, 246, 252, 258, 264, 270, 276, 282, 288, 294, 300, 306, 312, 318, 324, 330, 336, 342, 348, 354, 360, 366, 372, 378, 384, 390, 396, 402, 408, 414, 420, 426, 432, 438, 444, 450, 456, 462, 468, 474, 480, 486, 492, 498, 504, 510, 516, 522, 528, 534, 540, 546, 552, 558, 564, 570, 576, 582, 588, 594, 600, 606, 612, 618, 624, 630, 636, 642, 648, 654, 660, 666, 672, 678, 684, 690, 696, 702, 708, 714, 720, 726, 732, 738, 744, 750, 756, 762, 768, 774, 780, 786, 792, 798, 804, 810, 816, 822, 828, 834, 840, 846, 852, 858, 864, 870, 876, 882, 888, 894, 900, 906, 912, 918, 924, 930, 936, 942, 948, 954, 960, 966, 972, 978, 984, 990, 996, 1000, 1006, 1012, 1018, 1024, 1030, 1036, 1042, 1048, 1054, 1060, 1066, 1072, 1078, 1084, 1090, 1096, 1102, 1108, 1114, 1120, 1126, 1132, 1138, 1144, 1150, 1156, 1162, 1168, 1174, 1180, 1186, 1192, 1198, 1204, 1210, 1216, 1222, 1228, 1234, 1240, 1246, 1252, 1258, 1264, 1270, 1276, 1282, 1288, 1294, 1300, 1306, 1312, 1318, 1324, 1330, 1336, 1342, 1348, 1354, 1360, 1366, 1372, 1378, 1384, 1390, 1396, 1402, 1408, 1414, 1420, 1426, 1432, 1438, 1444, 1450, 1456, 1462, 1468, 1474, 1480, 1486, 1492, 1498, 1504, 1510, 1516, 1522, 1528, 1534, 1540, 1546, 1552, 1558, 1564, 1570, 1576, 1582, 1588, 1594, 1600, 1606, 1612, 1618, 1624, 1630, 1636, 1642, 1648, 1654, 1660, 1666, 1672, 1678, 1684, 1690, 1696, 1702, 1708, 1714, 1720, 1726, 1732, 1738, 1744, 1750, 1756, 1762, 1768, 1774, 1780, 1786, 1792, 1798, 1804, 1810, 1816, 1822, 1828, 1834, 1840, 1846, 1852, 1858, 1864, 1870, 1876, 1882, 1888, 1894, 1900, 1906, 1912, 1918, 1924, 1930, 1936, 1942, 1948, 1954, 1960, 1966, 1972, 1978, 1984, 1990, 1996, 2000, 2006, 2012, 2018, 2024, 2030, 2036, 2042, 2048, 2054, 2060, 2066, 2072, 2078, 2084, 2090, 2096, 2102, 2108, 2114, 2120, 2126, 2132, 2138, 2144, 2150, 2156, 2162, 2168, 2174, 2180, 2186, 2192, 2198, 2204, 2210, 2216, 2222, 2228, 2234, 2240, 2246, 2252, 2258, 2264, 2270, 2276, 2282, 2288, 2294, 2300, 2306, 2312, 2318, 2324, 2330, 2336, 2342, 2348, 2354, 2360, 2366, 2372, 2378, 2384, 2390, 2396, 2402, 2408, 2414, 2420, 2426, 2432, 2438, 2444, 2450, 2456, 2462, 2468, 2474, 2480, 2486, 2492, 2498, 2504, 2510, 2516, 2522, 2528, 2534, 2540, 2546, 2552, 2558, 2564, 2570, 2576, 2582, 2588, 2594, 2600, 2606, 2612, 2618, 2624, 2630, 2636, 2642, 2648, 2654, 2660, 2666, 2672, 2678, 2684, 2690, 2696, 2702, 2708, 2714, 2720, 2726, 2732, 2738, 2744, 2750, 2756, 2762, 2768, 2774, 2780, 2786, 2792, 2798, 2804, 2810, 2816, 2822, 2828, 2834, 2840, 2846, 2852, 2858, 2864, 2870, 2876, 2882, 2888, 2894, 2900, 2906, 2912, 2918, 2924, 2930, 2936, 2942, 2948, 2954, 2960, 2966, 2972, 2978, 2984, 2990, 2996, 3000, 3006, 3012, 3018, 3024, 3030, 3036, 3042, 3048, 3054, 3060, 3066, 3072, 3078, 3084, 3090, 3096, 3102, 3108, 3114, 3120, 3126, 3132, 3138, 3144, 3150, 3156, 3162, 3168, 3174, 3180, 3186, 3192, 3198, 3204, 3210, 3216, 3222, 3228, 3234, 3240, 3246, 3252, 3258, 3264, 3270, 3276, 3282, 3288, 3294, 3300, 3306, 3312, 3318, 3324, 3330, 3336, 3342, 3348, 3354, 3360, 3366, 3372, 3378, 3384, 3390, 3396, 3402, 3408, 3414, 3420, 3426, 3432, 3438, 3444, 3450, 3456, 3462, 3468, 3474, 3480, 3486, 3492, 3498, 3504, 3510, 3516, 3522, 3528, 3534, 3540, 3546, 3552, 3558, 3564, 3570, 3576, 3582, 3588, 3594, 3600, 3606, 3612, 3618, 3624, 3630, 3636, 3642, 3648, 3654, 3660, 3666, 3672, 3678, 3684, 3690, 3696, 3702, 3708, 3714, 3720, 3726, 3732, 3738, 3744, 3750, 3756, 3762, 3768, 3774, 3780, 3786, 3792, 3798, 3804, 3810, 3816, 3822, 3828, 3834, 3840, 3846, 3852, 3858, 3864, 3870, 3876, 3882, 3888, 3894, 3900, 3906, 3912, 3918, 3924, 3930, 3936, 3942, 3948, 3954, 3960, 3966, 3972, 3978, 3984, 3990, 3996, 4000, 4006, 4012, 4018, 4024, 4030, 4036, 4042, 4048, 4054, 4060, 4066, 4072, 4078, 4084, 4090, 4096, 4102, 4108, 4114, 4120, 4126, 4132, 4138, 4144, 4150, 4156, 4162, 4168, 4174, 4180, 4186, 4192, 4198, 4204, 4210, 4216, 4222, 4228, 4234, 4240, 4246, 4252, 4258, 4264, 4270, 4276, 4282, 4288, 4294, 4300, 4306, 4312, 4318, 4324, 4330, 4336, 4342, 4348, 4354, 4360, 4366, 4372, 4378, 4384, 4390, 4396, 4402, 4408, 4414, 4420, 4426, 4432, 4438, 4444, 4450, 4456, 4462, 4468, 4474, 4480, 4486, 4492, 4498, 4504, 4510, 4516, 4522, 4528, 4534, 4540, 4546, 4552, 4558, 4564, 4570, 4576, 4582, 4588, 4594, 4600, 4606, 4612, 4618, 4624, 4630, 4636, 4642, 4648, 4654, 4660, 4666, 4672, 4678, 4684, 4690, 4696, 4702, 4708, 4714, 4720, 4726, 4732, 4738, 4744, 4750, 4756, 4762, 4768, 4774, 4780, 4786, 4792, 4798, 4804, 4810, 4816, 4822, 4828, 4834, 4840, 4846, 4852, 4858, 4864, 4870, 4876, 4882, 4888, 4894, 4900, 4906, 4912, 4918, 4924, 4930, 4936, 4942, 4948, 4954, 4960, 4966, 4972, 4978, 4984, 4990, 4996, 5000, 5006, 5012, 5018, 5024, 5030, 5036, 5042, 5048, 5054, 5060, 5066, 5072, 5078, 5084, 5090, 5096, 5102, 5108, 5114, 5120, 5126, 5132, 5138, 5144, 5150, 5156, 5162, 5168, 5174, 5180, 5186, 5192, 5198, 5204, 5210, 5216, 5222, 5228, 5234, 5240, 5246, 5252, 5258, 5264, 5270, 5276, 5282, 5288, 5294, 5300, 5306, 5312, 5318, 5324, 5330, 5336, 5342, 5348, 5354, 5360, 5366, 5372, 5378, 5384, 5390, 5396, 5402, 5408, 5414, 5420, 5426, 5432, 5438, 5444, 5450, 5456, 5462, 5468, 5474, 5480, 5486, 5492, 5498, 5504, 5510, 5516, 5522, 5528, 5534, 5540, 5546, 5552, 5558, 5564, 5570, 5576, 5582, 5588, 5594, 5600, 5606, 5612, 5618, 5624, 5630, 5636, 5642, 5648, 5654, 5660, 5666, 5672, 5678, 5684, 5690, 5696, 5702, 5708, 5714, 5720, 5726, 5732, 5738, 5744, 5750, 5756, 5762, 5768, 5774, 5780, 5786, 5792, 5798, 5804, 5810, 5816, 5822, 5828, 5834, 5840, 5846, 5852, 5858, 5864, 5870, 5876, 5882, 5888, 5894, 5900, 5906, 5912, 5918, 5924, 5930, 5936, 5942, 5948, 5954, 5960, 5966, 5972, 5978, 5984, 5990, 5996, 6000, 6006, 6012, 6018, 6024, 6030, 6036, 6042, 6048, 6054, 6060, 6066, 6072, 6078, 6084, 6090, 6096, 6102, 6108, 6114, 6120, 6126, 6132, 6138, 6144, 6150, 6156, 6162, 6168, 6174, 6180, 6186, 6192, 6198, 6204, 6210, 6216, 6222, 6228, 6234, 6240, 6246, 6252, 6258, 6264, 6270, 6276, 6282, 6288, 6294, 6300, 6306, 6312, 6318, 6324, 6330, 6336, 6342, 6348, 6354, 6360, 6366, 6372, 6378, 6384, 6390, 6396, 6402, 6408, 6414, 6420, 6426, 6432, 6438, 6444, 6450, 6456, 6462, 6468, 6474, 6480, 6486, 6492, 6498, 6504, 6510, 6516, 6522, 6528, 6534, 6540, 6546, 6552, 6558, 6564, 6570, 6576, 6582, 6588, 6594, 6600, 6606, 6612, 6618, 6624, 6630, 6636, 6642, 6648, 6654, 6660, 6666, 6672, 6678, 6684, 6690, 6696, 6702, 6708, 6714, 6720, 6726, 6732, 6738, 6744, 6750, 6756, 6762, 6768, 6774, 6780, 6786, 6792, 6798, 6804, 6810, 6816, 6822, 6828, 6834, 6840, 6846, 6852, 6858, 6864, 6870, 6876, 6882, 6888, 6894, 6900, 6906, 6912, 6918, 6924, 6930, 6936, 6942, 6948, 6954, 6960, 6966, 6972, 6978, 6984, 6990, 6996, 7000, 7006, 7012, 7018, 7024, 7030, 7036, 7042, 7048, 7054, 7060, 7066, 7072, 7078, 7084, 7090, 7096, 7102, 7108, 7114, 7120, 7126, 7132, 7138, 7144, 7150, 7156, 7162, 7168, 7174, 7180, 7186, 7192, 7198, 7204, 7210, 7216, 7222, 7228, 7234, 7240, 7246, 7252, 7258, 7264, 7270, 7276, 7282, 7288, 7294, 7300, 7306, 7312, 7318, 7324, 7330, 7336, 7342, 7348, 7354, 7360, 7366, 7372, 7378, 7384, 7390, 7396, 7402, 7408, 7414, 7420, 7426, 7432, 7438, 7444, 7450, 7456, 7462, 7468, 7474, 7480, 7486, 7492, 7498, 7504, 7510, 7516, 7522, 7528, 7534, 7540, 7546, 7552, 7558, 7564, 7570, 7576, 7582, 7588, 7594, 7600, 7606, 7612, 7618, 7624, 7630, 7636, 7642, 7648, 7654, 7660, 7666, 7672, 7678, 7684, 7690, 7696, 7702, 7708, 7714, 7720, 7726, 7732, 7738, 7744, 7750, 7756, 7762, 7768, 7774, 7780, 7786, 7792, 7798, 7804, 7810, 7816, 7822, 7828, 7834, 7840, 7846, 7852, 7858, 7864, 7870, 7876, 7882, 7888, 7894, 7900, 7906, 7912, 7918, 7924, 7930, 7936, 7942, 7948, 7954, 7960, 7966, 7972, 7978, 7984, 7990, 7996, 8000, 8006, 8012, 8018, 8024, 8030, 8036, 8042, 8048, 8054, 8060, 8066, 8072, 8078, 8084, 8090, 8096, 8102, 8108, 8114, 8120, 8126, 8132, 8138, 8144, 8150, 8156, 8162, 8168, 8174, 8180, 8186, 8192, 8198, 8204, 8210, 8216, 8222, 8228, 8234, 8240, 8246, 8252, 8258, 8264, 8270, 8276, 8282, 8288, 8294, 8300, 8306, 8312, 8318, 8324, 8330, 8336, 8342, 8348, 8354, 8360, 8366, 8372, 8378, 8384, 8390, 8396, 8402, 8408, 8414, 8420, 8426, 8432, 8438, 8444, 8450, 8456, 8462, 8468, 8474, 8480, 8486, 8492, 8498, 8504, 8510, 8516, 8522, 8528, 8534, 8540, 8546, 8552, 8558, 8564, 8570, 8576, 8582, 8588, 8594, 8600, 8606, 8612, 8618, 8624, 8630, 8636, 8642, 8648, 8654, 8660, 8666, 8672, 8678, 8684, 8690, 8696, 8702, 8708, 8714, 8720, 8726, 8732, 8738, 8744, 8750, 8756, 8762, 8768, 8774, 8780, 8786, 8792, 8798, 8804, 8810, 8816, 8822, 8828, 8834, 8840, 8846, 8852, 8858, 8864, 8870, 8876, 8882, 8888, 8894, 8900, 8906, 8912, 8918, 8924, 8930, 8936, 8942, 8948, 8954, 8960, 8966, 8972, 8978, 8984, 8990, 8996, 9000, 9006, 9012, 9018, 9024, 9030, 9036, 9042, 9048, 9054, 9060, 9066, 9072, 9078, 9084, 9090, 9096, 9102, 9108, 9114, 9120, 9126, 9132, 9138, 9144, 9150, 9156, 9162, 9168, 9174, 9180, 9186, 9192, 9198, 9204, 9210, 9216, 9222, 9228, 9234, 9240, 9246, 9252, 9258, 9264, 9270, 9276, 9282, 9288, 9294, 9300, 9306, 9312, 9318, 9324, 9330, 9336, 9342, 9348, 9354, 9360, 9366, 9372, 9378, 9384, 9390, 9396, 9402, 9408, 9414, 9420, 9426, 9432, 9438, 9444, 9450, 9456, 9462, 9468, 9474, 9480, 9486, 9492, 9498, 9504, 9510, 9516, 9522, 9528, 9534, 9540, 9546, 9552, 9558, 9564, 9570, 9576, 9582, 9588, 9594, 9600, 9606, 9612, 9618, 9624, 9630, 9636, 9642, 9648, 9654, 9660, 9666, 9672, 9678, 9684, 9690, 9696, 9702, 9708, 9714, 9720, 9726, 9732, 9738, 9744, 9750, 9756, 9762, 9768, 9774, 9780, 9786, 9792, 9798, 9804, 9810, 9816, 9822, 9828, 9834, 9840, 9846, 9852, 9858, 9864, 9870, 9876, 9882, 9888, 9894, 9900, 9906, 9912, 9918, 9924, 9930, 9936, 9942, 9948, 9954, 9960, 9966, 9972, 9978, 9984, 9990, 9996, 10000, 10006, 10012, 10018, 10024, 10030, 10036, 10042, 10048, 10054, 10060, 10066, 10072, 10078, 10084, 10090, 10096, 10102, 10108, 10114, 10120, 10126, 10132, 10138, 10144, 10150, 10156, 10162, 10168, 10174, 10180, 10186, 10192, 10198, 10204, 10210, 10216, 10222, 10228, 10234, 10240, 10246, 10252, 10258, 10264, 10270, 10276, 10282, 10288, 10294, 10300, 10306, 10312, 10318, 10324, 10330, 10336, 10342, 10348, 10354, 10360, 10366, 10372, 10378, 10384, 10390, 10396, 10402, 10408, 10414, 10420, 10426, 10432, 10438, 10444, 10450, 10456, 10462, 10468, 10474, 10480, 10486, 10492, 10498, 10504, 10510, 10516, 10522, 10528, 10534, 10540, 10546, 10552, 10558, 10564, 10570, 10576, 10582, 10588, 10594, 10600, 10606, 10612, 10618, 10624, 10630, 10636, 10642, 10648, 10654, 10660, 10666, 10672, 10678, 10684, 10690, 10696, 10702, 10708, 10714, 10720, 10726, 10732, 10738, 10744, 10750, 10756, 10762, 10768, 10774, 10780, 10786, 10792, 10798, 10804, 10810, 10816, 10822, 10828, 10834, 10840, 10846, 10852, 10858, 10864, 10870, 10876, 10882, 10888, 10894, 10900, 10906, 10912, 10918, 10924, 10930, 10936, 10942, 10948, 10954, 10960, 10966, 10972, 10978, 10984, 10990, 10996, 11000, 11006, 11012, 11018, 11024, 11030, 11036, 11042, 11048, 11054, 11060, 11066, 11072, 11078, 11084, 11090, 11096, 11102, 11108, 11114, 11120, 11126, 11132, 11138, 11144, 11150, 11156, 11162, 11168, 11174, 11180, 11186, 11192, 11198, 11204, 11210, 11216, 11222, 11228, 11234, 11240, 11246, 11252, 11258, 11264, 11270, 11276, 11282, 11288, 11294, 11300, 11306, 11312, 11318, 11324, 11330, 11336, 11342, 11348, 11354, 11360, 11366, 11372, 11378, 11384, 11390, 11396, 11402, 11408, 11414, 11420, 11426, 11432, 11438, 11444, 11450, 11456, 11462, 11468, 11474, 11480, 11486, 11492, 11498, 11504, 11510, 11516, 11522, 11528, 11534, 11540, 11546, 11552, 11558, 11564, 11570, 11576, 11582, 11588, 11594, 11600, 11606, 11612, 11618, 11624, 11630, 11636, 11642, 11648, 11654, 11660, 11666, 11672, 11678, 11684, 11690, 11696,

James Oliver Curwood:

Hči divjine

Roman

Oče Roland je že vstal.

»Če niste utrujeni. Mislim, da bi potem bolje spala.«

Mukoki se je z režajem na usnjatem obrazu izmotal izpod odeje. Zavezal jima je rokavice in stopil z njima v mesečno noč. David je videl veselo muzanje na njegovem obrazu in se nehote vprašal, ali ga dobra volja ne bo minila, ko bo videl malega misijonarja ležečega v snegu, zakaj drugega konca sam pri sebi ni pričakoval. Bil je izvrsten boksač. Prejšnje čase, ko se je redno vadil, je imela njegova pest strahovito moč. V atletskem klubu so ga poznali po prekanem načinu borbe in spretni obrambi, ki je bila za amaterja kar nenavadna. Iznašel je bil kakih deset izvirnih ukan. A čutil je, da je bil v zadnjem poldrugem letu dni dokaj zarjavel. Na to je mislil, ko je prvokrat sunil očeta Rolanda v konec rdečkastega nosu. Stala sta v mesečini, osem palcev globoko v snegu, in v očeh očeta Rolanda je tlela vesela, živahna iskra. Suneč v nos je ni pogasil. Njegovi zobje so se bliskali spet in spet, ko so ga Davidove rokavice čofale po nosu. Mukoki, ki se je še vedno režal kakor izrezljan malik, se je slišno hahljaj. David se je malomarno gibal okoli malega misijonarja, mu delil dobre nauke in poučne opazke in mu v potrdilo prešteval kosti.

»Na nos bi morali bolje paziti, mon père — čof! In na žličico, za Boga — čof! Pa na ušesa tudi — čof, čof! Prav posebno pa na nos, mon père — čof, čof, čof!«

»Vi pa na konec čeljusti, David,« je zagrmel oče Roland — in tisti mah je obdala Davida za nekaj trenutkov črna noč.

Ko se je spet zavedel, je sedel v snegu; mali misijonar se je skrbljivo sklanjal nad njim, in Mukoki se mu je režal kakor peklensček.

»Sveta nebesa!« je začul glas očeta Rolanda. »Tako hudo nisem

mislil, David — prav res da ne! Ali, človek božji, prilika je bila tako zapeljiva! In zdaj je vse pokvarjeno. Nehati morava.«

»Kaj pa še — razen če ste utrujeni,« je rekel David in vstal. »Presenetili ste me, mon père. Mislim sem, da ste zelenec.«

»Vi ste mi pa že kar preludo razbijali nos,« se je opravičil oče Roland.

Nastopila sta iznova, in David je to pot napel vso opreznost; nič več ni dajal dobrih svetov in tudi misijonar ni več igral začetnika, ampak je postal mahoma previden in okreten kakor mačka. David je kar strmel, a vendar ni zapravljaj časa z vprašanji. Oče Roland je odbijal njegove udarce kakor pravi mojster. Trikrat v treh minutah je začutil na obrazu težo misijonarjeve rokavice. Kmalu je spoznal, da mu je v preprostem boksanju, brez višjih ukani in umetnij tega sporta, gozdni apostol vsaj enak, če ga že ne prekaša. Tako ga je borba po malem domišljala raznih pozabljenih spretnosti. Čez deset minut je sedel oče Roland ves omotičen v snegu, in z Mukokičevega obraza je bil izginil veseli režaj. Ujel se je bil na zvijačo, ki je obstajala v hitrem odskoku, v zavratni finti in v udarcu, nepričakovanem kakor strela izpod jasnega neba. Ko je pa vstal, se je veselo zasmejal; stresel je Davida za ramo in krenil z njim proti koči.

»Že mnogo let mi ni nihče pripeljal take,« se je pobahal. »Nihče razen nekoga. In ta nekdo je bil Tavish. Tavish je dober. Stavim, da je dolgo živel med rokoborci. Morda sem mu zato tako naklonjen. Rad imam moža, ki se zna boriti — takisto, kakor zaničujem strahopetca.«

»A vendar pravite, da preganja tega Tavisha silen strah. Kako je mogoče, da se mož, ki je v vaših očeh tak borilec, neprestano boji —«

»Česa?«

Ta beseda je padla z misijonarjevih ustnic kakor oster udarec v bičem.

»Česa se boji?« je ponovil. »Povejte mi, ako veste? Mar ste uganili več od mene? Ali je človek strahopetec, če se boji šepeta, ki drhti v zraku, in vidi v nočni temi obraz, ki ni ne živ ne mrtve? Kaj menite?«

Še dolgo potem, ko je bil legel spat, je David bede ležal v temi, in možgani so mu vročno snovali, dokler ni izprevidel, da je jetnik v železni celici, iz katere ni izhoda. Slišal je mirno dihanje očeta Rolanda in Mukokija, ki sta spala. Sam je le stežka zapiral oči, da bi se pogreznil v nezavest počitka. Tavish mu je rojil po glavi — Tavish in dekle — in z njima vred skrivnostna ženska v vlakcu. Boril se je s samim seboj. Dopovedal si je, kako nezmislno je vse to in kako čudno ga vodi domišljija za nos; kako neverjetno je, da bi obstajala med Tavishem in dekletom na sliki taka strašna zveza, kakor mu je bilo prišlo na misel. A ni se mogel prepričati. Nazadnje je zaspal, in njegovo spanje je bilo polno nejasnih prividov. Ko se je zbudil, je gorela v koči svetilka. Oče Roland in Mukoki sta bila že vstala, in v peči je veselo prasketal ogenj.

Naslednji štirje dnevi so strli zadnji člen verige, ki je priklepala Davida Rainea k življenju, pred katerim je bežal, ko ga je gozdni misijonar srečal v transkontinentalnem vlakcu. Bili so četvorica prečudnih dni, čas vztrajne poti na sever; dnevi svetlega solnca, silnega mraza, vrsteč se z nočmi, polnimi zvezdnega migljanja in mesečine. Prvega teh štirih dni je David prehodil na smučkah petnajst milj, spal je pa tisto noč pod streho balzamnih jelk tik ob čelu velike skale, kjer so zakurili tak ogenj, da so jim bile ure od večernega mraka do jutrnega razsvitja kakor počitek ob topli peči. Tudi drugi dan je bil pomemben v njegovi vzgoji za divjino. Zverjad se je po snežnem meteu spet gibala, in oče Roland se je pomudil ob vsaki sledi, ki jim je presekala pot, in bral Davidu zgodbe, zapisane v snegu. Pokazal mu je, kje se je bila lisica tiho plazila za severnim zajcem; kje je bilo drevelo po snegu krdele volkov, zasledujočih obsojenega jelena; in v goščavi, kjer so bili jeleni in losi našli skrivališče pred viharjem, mu je skrbno razložil, v čem se razlikujejo njih sledi. Tisto noč je prišel Bari v taborišče, ko so spali, in jutraj so našli komaj dvajset vatlov od svojega zavetja okroglo posteljo, ki si jo je bil izkopal v snegu. Tretje jutro je David ustrelil jelena. In zvečer je zvalil Barija malone do tabornega ognja in mu z mesta, kjer je kadil svojo pipo, metal kose sirovega mesa.

Edino prave z gornjim zaščitnim žigom na podplat.

Maja

Mehanična tovarna opank in obutve
PETAR M. DUMITROV, Pančevo

PANK

Pohištvo

lesna industrija

„JAVOR“

Logatec

ima zalogo v Ljubljani, Miklošičeva c. (palača Vojnejeve zavarovalnice). 7192

Žične vloge po 109 Din

Žične vloge iz izvanredno trde žice Din 159. Plaćljivo vnaprej, franko vsaka železniška postaja. Preprodajalci dobijo popust. Pri naročilu se prosa, da se navede natančna notranja mera postelje.

„WEKA“, MARIBOR 9.

VRTNE SONČNIKE
Izdajuje
B. Fettmann
Zagreb, Masarykova 9

Zahtevajte brezplačni cenik! 157

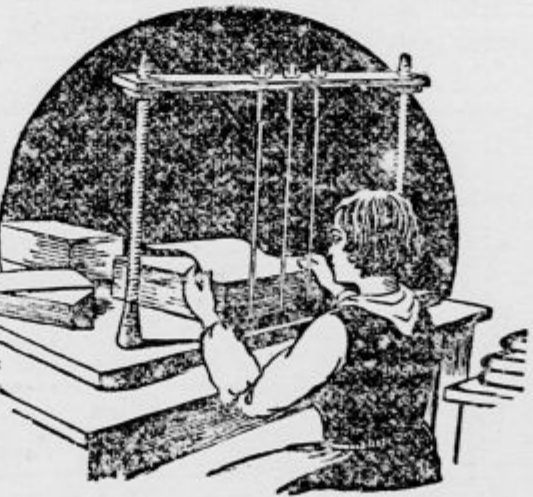
LINOLEUM PREPROGE

tapetniško, železno in mēdno (mesing) pohištvo, posteljina, vložke, žimnice in zastori, blago za pohištvo in zavese, indanthren-barvne, volna, flanela, posteljne in namizne garniture kakor tudi vsi predmeti za stanovanja, hotele in gostilne v največji izbiri.

po najnižjih cenah.

Ceniki gratis pri
Karolu Preis-u
MARIBOR, Gosposka ulica št. 20
194

Mlekarji in sirarji.
PRVOVRSTNO SIRIŠČE
kakor tudi vsa oprema, potrebščine za mlekarstvo pri ing. L. Temkinu, tehnična poslovica Zagreb, Vlaška 88. Strokovnjak za opremljanje modernih mlekarin in hladilnikov. Oddamo rajonska zastopstva odnosno samoprodaje. 7446

Raznovrstne knjigoveške potrebščine

platno, usnje, marmor-papir, zlato, sukanec itd. Vam nudi po najnižjih cenah

A. JANEŽIČ
LJUBLJANA, Florjanska ulica, št. 14
Telefon 32-20

Specijelni entel oblek, azuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinejša delo pri
Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Štrukel
Vezanje raznovrstnih monogramov, perila, zavese, pregrinjaj; entlanje, izdelovanje gumbic. Vsi deli najmodernejših ureditve podjetja — najnižje cene. 79

Kastaly-jin dekliski počitniški dom,
veliko lastno posestvo tik ob jezeru, v Unterach am Attersee (Solnograško). Vsa sport, pomočno poučevanje v jeziki. Pojasnila: Töchterpensionat v Kastaly, Wien VIII., Länggasse 65, Telef. A 27-4-22. 7201

MALI OGLASI ZA VSAKO ŽENO

Potenje, kakor tudi vse neprijetne pojave, ki so v zvezi s potenjem, odstranite hitro s prijetno uporabo Oronit vode. 1 steklenica Din 30.—

Barva za lase, zajamčena v delovanju, enostavna uporaba, trajna in lepih nijans. Že leta nedosegljiva, je Oro barva. Stalnost barve zajamčena. 1 garnitura z natančnim navodilom Din 30.—

Solneče pege in drugo nečistočo z obraza odstrani hitro in temeljito hollandska Miltch krema. Uspeh preseneti! Lonček Din 15.—

Zanesljiva in preizkušena nega las je mogoča samo z Vodo iz kopriv, ker že po prvi uporabi izgine prhljaj, prepreči izpadanje las in pospeši rast, lasje pa postanejo valoviti in bujni. 1 steklenica Din 30.—

Belo, lepo in čisto polt si pridobite samo s preizkušenimi sredstvi. Porenal krema, za podnevi in ponoči vas ne bo razočarala. 1 tuba suhe ali masne kreme Din 18.—

Flora-lak za nohte, najfinejša vrsta, daje nohtom sijaj in brljantost. Zelo okusna večja stekleničica s čopičem Din 15.—, manjša stekleničica s čopičem Din 6.—

Zahtevajte izrecno te preizkušene specialitete ali pišite na NOBILIOR, parfu-

Lepe dekliske prsi so ponos vsake žene. Svojo lepo obliko dobe hitro in zanesljivo z masazo Eau de Lahore. Uporaba je enostavna, uspeh zajamčen. Cena steklenici Din 40.—

Pasta Majalis je specialna krema za umivanje in olepšavo. Uporablja se uspešno pri damah, ki ne prenesajo nobene mila, a žele imeti dovršeno čist in umit obraz. 1 steklena doza Din 15.—

Zrcalo vsake žene so njene roke, ki ostanejo s pomočjo kreme Je fais blanc vedno bele in gladke, kljub temu, da gojite sport in opravljate pisarniška in gospodinska dela. Tuba Din 10.—

Najfinejši puder, ki se zelo dobro prime obraza in ne propusti znoja ter daje obrazu vedno lepo, temno polt, je Porenal puder. Prvovrstna kvaliteta, fin parfum, lepe barve. 1 škatla Din 24.—

Plavolaskam se ni treba bati za lepe plave lase, ker podeli Blondin Dor že po prvi uporabi lasem lepo, zlato barvo s krasnim leskom. 1 steklenica z navodilom Din 15.—

Neprijetne dišave z obraza, rok, nog in pod pazduho odstranite hitro in brez bolečin edino z Erbol praškom. 1 lonček Din 15.—

Zahtevajte izrecno te preizkušene specialitete ali pišite na NOBILIOR, parfu-

BELEJŠI

DIANA

PASTA ZA ZUBE

ZOBJE Z BOLJŠOM PASTOM

MANJŠA TUBA DIN 7.— VEČJA TUBA DIN 12.—

SEDAJ V NOVI BELI TUBI

Za izpiranje ust
DIANA francosko vinski žganje

SPOLNE BOLEZNI
sifilis, kapavica, beli tok so ozdravljive brez strupenih injekcij, brez žilvega srebra in salvarzana, priprostim, toda radikalnim potom. Tisoči žen in mož se zahvaljujejo za popolno ozdravljenje in trajno zdravje ravno tej kuri. Tisoči zahvalnih pisem. Uspeh v vsakem slučaju zajamčen. Kura je zdravju neškodljiva. Ne trpite dalje! Pišite nam in mi vam pošljemo zastoj razpravo, kako se iznebite bolezni. In tako se boste štili med srečnike. Laboratorij Havelka, Praha 65-Nusle, Božetechova ulica 10, J. 17. CSR. 162

USODA LJUDI!

Znameniti astrolog prof. Helén se je odločil brezplačno izdelati Vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih, ne glede na razdaljo, meji na čudovitost. Prof. Helén Vam pove po rešitvi vsa Vaša usoda; napove Vam, kdaj lahko dosežete uspeh ali najdete srečo itd. Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov gotovo vzbudi Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite obožni, ne jadjajte, vse se obrne na bolje.

Citajte, kaj Vam piše prof. Helén:
Spoštovani prijatelji! Ze saina objava, da bom izdeloval horoskope brezplačno, je povzročila, da je moj tukajšnji zavod naravnost preplavljen s takimi prošnjami. Smatram za svojo dolžnost, da se Vam tem potom zahvalim za Vaše zaupanje. Svoje sposobnosti dajem sedaj na razpolago vsem. Sporočite mi svoje naslove, poklice, dan, mesec in leto rojstva in povem Vam o Vaši bodočnosti, sedanjosti in preteklosti več, nego bi Vi smatrali za možno. Samo "a" izdatke priložite v plimno 10 Din. Dopise naslovlite na moj zavod: Astrof. labor. K. Havelka, Praha 31 — Vinohrady, poštni predal 28, J.—350. Upam, da Vam pokažem boljšo pot v bodočnost in ostajam Vaš prijatelj prof. Helén, astrof.

Gospodinjska šola

SPOJENA S TEČAJEM ZA NEMŠKI JEZIK

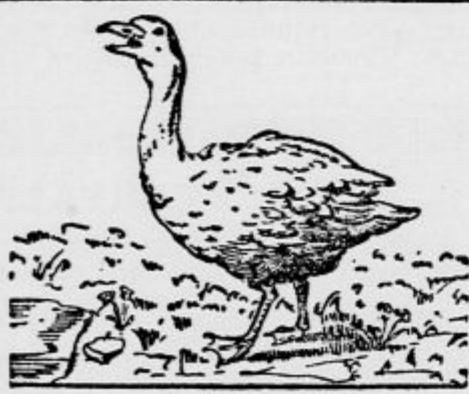
šolskih sester v Eggenbergu pri Gradcu, Georgigasse Nr. 84, Avstrija Družinski dom za deklice s prvovrstno oskrbo. Cena zmerna. Prospekti se dobe pri predstojništvu gospodinjske šole. 7434

Uspeh za uspehom

žanje, kdor se ob vsaki priliki poslužuje »Jutrovega« malega oglasnika.

PERJE

KOKOSJE, PURJE, GOSJE in RACJE
NAVADNO, S STROJEM ČISCENO in COHANO

PO ZNATNO NIZJIH CENAH.

VZORCI SE POSILJAJO BREZPLAČNO in FRANKO

DOBAVLJA V VSAKI MNOŽINI

E. Vajda, Čakovec

Telefon 59, 60, 3, 4.